ЗВІТ
ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЗАПОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2022 РІК

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. Методологія проведення СЕО	3
1.1. Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні	3
1.2. Методологія проведення СЕО	3
2. Зміст та основні цілі Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік	4
2.1. Зміст та основні цілі Програми	4
2.2. Зв'язок Програми з іншими документами державного планування	4
3. Характеристика поточного стану довкілля м. Запоріжжя у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	5
3.1. Стан поверхні та ґрунтів	5
3.2. Стан атмосферного повітря	6
3.3. Стан водних об'єктів	9
3.4. Стан біологічного різноманіття та заповідні території	10
3.5. Клімат і тенденції його зміни	14
3.6. Поводження з відходами	21
3.7. Демографічна ситуація і здоров'я населення	22
3.8. Прогнозні зміни стану довкілля м. Запоріжжя, якщо документ державного планування не буде затверджено	26
4. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	26
5. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	27
6. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	30
7. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	32
8. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	36
9. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	38
10. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	39
11. Ймовірні транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	40
12. Резюме	40

ВСТУП

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» (Закон про СЕО) визначає поняття СЕО як «процедуру визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків». Але сутність СЕО полягає не в процедурі, а в «оцінці ймовірних екологічних наслідків, зокрема пов'язаних зі здоров'ям населення, яка поєднує визначення сфери застосування екологічної доповіді та її підготовки, забезпечення участі громадськості й консультацій, а також урахування в плані чи програмі положень екологічної доповіді та результатів участі громадськості й консультацій» (Протокол про стратегічну екологічну оцінку, 2003). Обидва законодавчих акти є чинними в Україні і визначають відносини у сфері екологічного оцінювання планованої діяльності. Обидва стосуються документів державного планування. Обидва є законодавчим підґрунтям для використання відносно нового інструменту екологічної політики та реалізації принципу запобігання.

СЕО спрямована на високий рівень захисту навколишнього середовища та здоров'я населення від планованої діяльності, передбачає всебічний аналіз потенційного впливу такої діяльності на довкілля та використання результатів цього аналізу для запобігання або пом'якшення негативних екологічних наслідків розроблення та впровадження стратегічних ініціатив, планів дій і програм.

У наступних розділах представлені результати стратегічної екологічної оцінки Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік (далі – Програма), виконаної відповідно до вимого Закону про СЕО.

1. Методологія проведення СЕО

1.1. Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Основним правовим документом, що регулює відносини у сфері стратегічного екологічного оцінювання, є Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20 березня 2018 року № 2354-VIII.

Окрім цього, чинним міжнародним правовим документом щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті, ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015). Цей Протокол, Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС від 21 березня 2014 року, а також Закон України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року» від 21 грудня 2010 року послужили правовим підґрунтям для розроблення та ухвалення Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку». Положення цих правових актів використовуються також при здійсненні СЕО документів державного планування (ДДП) в Україні.

1.2. Методологія проведення СЕО

Методологія проведення СЕО ґрунтується на положеннях Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (2018) та враховує досвід проведення в Україні стратегічної екологічної оцінки документів державного планування (стратегій і програм), набутого з часу проведення перших оцінок (2013 р.). Проведення СЕО складається з наступних основних етапів: 1) прийняття рішення про проведення СЕО, 2) визначення сфери охоплення СЕО, 3) оцінка екологічної ситуації на території міста, 4) проведення СЕО (оцінка запропонованих заходів Програми щодо впливу на довкілля та відповідність регіональним екологічним цілям), 5) складання звіту СЕО, 6) проведення громадського обговорення Програми та звіту СЕО та консультацій, 7) врахування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів

громадського обговорення та консультацій у Програмі, 8) інформування про затвердження Програми та моніторинг фактичного впливу впровадження Програми на довкілля.

Підготовка Звіту про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік виконана з урахуванням Методичних рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування (Наказ Мінприроди від 10.08.2018 № 296 із змінами, внесеними Наказом Мінприроди від 29.12.2018 № 465) та положень Постанови Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення».

2. Зміст та основні цілі Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік

2.1. Зміст та основні цілі Програми

Програма економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік (далі – Програма) є короткостроковим документом державного планування й розробляється як інструмент реалізації Стратегії розвитку Запоріжжя до 2028 року та Плану заходів з її реалізації на 2021-2024 роки.

Програма економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік є логічним продовженням відповідної Програми на 2021 рік.

Основною метою Програми на 2022 рік є реалізація комплексної системи заходів, спрямованих на забезпечення умов для економічного та інвестиційного розвитку міста, збереження робочих місць та добробуту населення в умовах поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

На 2022 рік визначено наступні пріоритетні напрямки розвитку:

- створення умов для запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 у місті;
- створення умов для високої якості життя;
- створення умов для підприємництва та креативної економіки;
- створення умов для зручної, безпечної та креативної урбаністики;
- створення умов для покращання довкілля та ресурсозбереження.

2.2. Зв'язок Програми з іншими документами державного планування

Програма економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік розроблена на виконання ст. 143 Конституції України, ст. 27 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та з урахуванням положень Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», а також Постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету».

При розробці Програми також враховані:

- ключові положення Указу Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;
- прогнозні показники економічного і соціального розвитку, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 №586 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки»;
- ключові положення Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

Досягнення мети і цілей Програми також тісно пов'язане з завданнями і положеннями інших документів державного планування регіонального та місцевого значення, зокрема:

- Стратегії розвитку міста Запоріжжя до 2028 року, затвердженої рішенням міської ради від 20.12.2017 № 57;
- Стратегії регіснального розвитку Запорізької області на період до 2027 року, затвердженої рішенням Запорізької обласної ради від 12.12.2019 № 134;
- Плану заходів на 2021-2024 роки з реалізації Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року, затвердженого рішенням Запорізької обласної ради від 12.12.2019 № 134;
- Державної програми стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020-2022 роки, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів 27.05.2020 року № 534;
- Плану дій з адаптації до наслідків зміни клімату міста Запоріжжя, затвердженого рішенням міської ради від 27.05.2020 № 38.

3. Характеристика поточного стану довкілля м. Запоріжжя у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

В якості основних джерел даних та інформації для характеристики поточного стану довкілля міста Запоріжжя були використані: дані Державної служби статистики України (зокрема, Головного управління статистики у Запорізькій області), Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Запорізького обласного центру з гідрометеорології (зокрема, дані метеостанції Запоріжжя), офіційні видання (Екологічний паспорт Запорізької області за 2018-2020 рр., інформаційно-аналітичні огляди «Стан довкілля в Запорізькій області» 2020 - 2021 рр.), наукові публікації та інші джерела, наявні у відкритому доступі.

Місто Запоріжжя розташоване в степовій зоні на півдні України на обох берегах річки Дніпро. Площа міста становить 33,1 тис. га, з яких понад 4 тис. га зайняті водними об'єктами (12,8 %), близько 8 тис. га займають промислові, комунально-складські об'єкти та спецтериторії. Понад 17% міських земель використовуються в сільському господарстві.

Стан довкілля території міста Запоріжжя визначається природними умовами, наявністю та функціонуванням об'єктів життєзабезпечення, соціокультурного призначення та виробничої сфери. Остання є ключовою у формуванні факторів впливу на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, земельних територій та екосистемного і біологічного різноманіття.

3.1. Стан поверхні та ґрунтів

Рельєф території міста переважно рівнинний, але розчленований мережею річок і балок. Ухили поверхні спостерігаються до Дніпра та до інших рік і водотоків. Ухили на правому березі Дніпра місцями відзначаються крутизною.

Якщо на території області переважають чорноземні ґрунти, то більшу частину території міста займають просадні ґрунти, представлені лісами і лісовими суглинками, які не простежуються на заплавних територіях. Лесові відклади можуть бути досить потужними, зокрема, на території Хортицького масиву їх потужність сягає 40 м, тому й величина осідання на таких територіях може досягати 1 м, що необхідно враховувати при будівельних роботах.

Окрім просадних ґрунтів, будівельні та інші роботи з освоєння території міста ускладнюють ухили та порушеність поверхні, зсувонебезпечність, підтоплення, прояви ерозійних процесів. Потенційно зсувонебезпечними є круті схили ярів, берегів річок і балок. У місті виокремлено 9 ділянок з балками, де негативні прояви екзогенних геологічних процесів є особливо відчутними. Ділянки розташовані в Хортицькому, Дніпровському,

Шевченківському та Комунарському районах. Ці території є особливо вразливими до екстремальних погодних явищ, що супроводжуються інтенсивними зливами.

Ґрунти відкритих територій міста (територій, вільних від забудови, доріг, інженерних споруд тощо) підлягають ризику деградації. Основними факторами негативного впливу на стан ґрунтів є 1) механічне зняття верхнього родючого шару або його екранування, 2) техногенне та селітебне забруднення, 3) засмічення, 4) засолення, 5) переущільнення, 6) біологічна деградація.

Забруднення ґрунтів відбувається через атмосферу, засмічення та водокористування. Особливу роль у цьому відіграє автотранспорт, функціонування якого спричинює надходження до ґрунтів похідних нафтопродуктів. Тривалий час використання етильованих бензинів спричинило забруднення територій, прилеглих до транспортних магістралей, сполуками свинцю. Незважаючи на те, що такі бензини вже не використовуються, процес відновлення ґрунтів прилеглих територій все ще не завершений. Деградовані ґрунти міста мають обмежені можливості для відновлення, оскільки постійно перебувають під тиском негативних техногенних чинників.

Подальша розбудова міста, в тому числі й на схилових землях, впливає на поверхневу структуру ландшафтів, стимулює процеси повітряної та водної ерозії, що приводить до поступової втрати структури й властивостей ґрунтового покриву.

3.2. Стан атмосферного повітря

Стан атмосферного повітря у місті визначається обсягами надходженням забруднюючих речовин та динамічністю потоків повітря, що делокалізують хмари забруднень. Основними джерелами забруднення повітря у місті є стаціонарні (промислові та комунальні підприємства) та пересувні (транспортні засоби) джерела.

Промисловий комплекс міста налічує понад 290 підприємств[1], причому економіка міста головним чином базується на металургії, енергетиці, машинобудуванні, хімічному виробництві та виробництві харчових продуктів. До ключових виробничих підприємств міста, які водночас є найбільшими емітентами забруднювачів повітря, належать:

- підприємства чорної та кольорової металургії - ПАТ «Запоріжсталь», ПрАТ «Дніпроспецсталь», АТ «Запорізький завод феросплавів»; ТОВ «Запорізький титано-магнієвий комбінат», ПрАТ «Укрграфіт», ПрАТ «Запоріжкокс», ПрАТ «Запоріжвогнетрив». У 2020 р. після тривалого простою відновив свою діяльність колись потужний АТ «Запорізький виробничий алюмінієвий комбінат», але виробництво алюмінію на цьому підприємстві ще далеке від промислових обсягів;
- підприємства енергетики - філія «Дніпровська ГЕС», ПрАТ «Укргідроенерго», ПрАТ «Запоріжтрансформатор»;
- хімічні підприємства - ПАТ «Запорізький абразивний комбінат», ЗДП «Кремнійполімер», ПрАТ «Український графіт», ПрАТ «Запорізький завод зварювальних флюсів та скловиробів»;
- машинобудівні підприємства - АТ «Мотор Січ», ПрАТ «Запорізький автомобілебудівний завод», ПрАТ «Запоріжкран», ПАТ «Запорізький кабельний завод», ПрАТ «Запорізький електровозоремонтний завод».

Беззаперечним лідером забруднення міста Запоріжжя є ПАТ «Запоріжсталь», частка якого в загальній сумі викидів становить майже 78% (таблиця 1). Всі інші підприємства емітують значну кількість забруднень, але за обсягами суттєво поступаються ПАТ «Запоріжсталь». Серед забруднювачів переважає оксид вуглецю, його частка на деяких підприємствах перевершує 80%.

---

[1] Єдиний інформаційний інвестиційний портал Запоріжжя: https://invest.zp.gov.ua/uk/pages/industry
Справочник предприятий Запорожья. Промышленность: https://misto.zp.ua/business/catalog.php?cat=22

Таблиця 1. Промислові підприємства з найбільшим внеском у забруднення атмосферного повітря міста Запоріжжя за 2020 р.

	Назва об'єкта	Усього викидів, т/рік (100%)	% від загального обсягу викидів у місті	CO, т/рік (100%)	CO, % від викидів об'єкта	CO, % від загального обсягу викидів у місті
1	ПАТ «Запоріжсталь»	50248.4	77.68	40794.527	81.19	63.06
2	АТ «Запорізький завод феросплавів»	5335.536	8.25	4319.876	81.00	6.68
3	ПрАТ «Запоріжкокс»	1523.147	2.36	661.067	43.40	1.02
4	ПрАТ «Український графіт»	1195.698	1.85	562.650	47.06	0.87
5	ПрАТ «Дніпроспецсталь»	670.828	1.04	315.359	47.01	0.49
6	ТОВ «Запорізький титано-магнієвий комбінат»	578.938	0.9	376.163	64.97	0.58
7	ПрАТ «Запоріжвогнетрив»	365.827	0.57	72.47	19.81	0.112
8	ПАТ «Запорізький абразивний комбінат»	1546.30	2.39	690.389	44.65	1.07

Джерело: Екологічний паспорт Запорізької області за 2020 рік
https://www.zoda.gov.ua/article/2557/ekologichniy-pasport-zaporizkoji-oblasti-za-2020-rik.html

Перелік забруднювачів, емісія яких є найбільшою, включає суспендовані тверді частинки, діоксид та інша сполуки сірки, сполуки азоту, інші речовини. Їх частка коливається в залежності від профілю виробництва на підприємстві і може бути значною (табл. 2).

Таблиця 2. Склад викидів у атмосферне повітря від ПАТ «Запоріжсталь» у 2020 р.

Компоненти викидів	Усього викидів, т/рік	% від загального обсягу викидів об'єкта	% від загального обсягу викидів населеного пункту
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок	2695,833	5,201	3,869
Сполуки азоту	3438,114	6,633	4,935
Діоксид та інші сполуки сірки	3717,546	7,173	5,336
Оксид вуглецю	41879,105	80,800	60,108
Інші речовини	99,925	0,193	0,143
УСЬОГО	51830,523	100	74,391

Джерело: Екологічний паспорт Запорізької області за 2020 рік
https://www.zoda.gov.ua/article/2557/ekologichniy-pasport-zaporizkoji-oblasti-za-2020-rik.html

Вказані та інші підприємства, що входять до потужного промислового комплексу, генерують значну кількість викидів і скидів у довкілля, спричинюючи забруднення атмосферного повітря, водних та земельних ресурсів і негативно впливають на здоров'я населення, флору та фауну міста. При цьому дані стосовно газоочисних установок та їх ефективності на підприємствах-забрудниках в Екологічних паспортах Запорізької області за 2019-2020 рр. відсутні.

Разом з тим, обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (без урахування діоксиду вуглецю) по місту впродовж 2016 – 2020 рр. коливалися в межах 70 тис. т/рік. При цьому простежується позитивна тенденція до поступового зниження обсягів викидів (табл. 3).

Таблиця 3. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря міста Запоріжжя від стаціонарних джерел, тис. т/рік

Викиди	2015	2016	2017	2018	2019	2020[2]
Усього	83,3	70,2	69,9	71,3	69,7	64,6871

Джерело: Головне управління статистики у Запорізькій області

Картина забруднення атмосферного повітря буде неповною, якщо не врахувати пересувні джерела забруднення. У 2015 році їхній внесок становив 31,4 тис. т/рік, тобто в 2,65 раз менше від внеску стаціонарних джерел. Але з 2016 року органи статистики не ведуть облік викидів забруднюючих речовин та парникових газів від пересувних джерел. На даний час, коли дані для оцінки частки забруднення атмосферного повітря пересувними джерелами відсутні, можна припустити, що вона зростає, оскільки невпинно зростає кількість автотранспортних засобів, зокрема, індивідуальних. Також можна припустити, що у 2020 році загальний обсяг викидів від автотранспортних засобів був меншим, ніж у 2019 році, через пригнічення економічної діяльності, викликане поширенням коронавірусної пандемії.

Забруднення, що потрапили в атмосферу, спричинюють також переважно негативний вплив на водні об'єкти, ґрунтовий покрив, біологічне різноманіття та здоров'я людей. Зокрема, значна кількість сполук сірки і азоту, що потрапила в повітря, повертається на землю у вигляді кислотних дощів.

З наведених у таблиці 4 даних випливає, що основний внесок у забруднення атмосфери здійснюють такі сектори економічної діяльності, як енергетика і промисловість. Незважаючи на те, що в таблиці узагальнені дані по Запорізькій області, відповідний розподіл є також характерним для м. Запоріжжя.

Таблиця 4. Викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел викидів в атмосферне повітря за категоріями джерел викидів у 2020 році (Запорізька обл.)

	Кількість викинутих в атмосферне повітря забруднюючих речовин, тон							
	Сірки діоксид	Азоту діоксид	Оксид вуглецю	Неметанові леткі органічні сполуки	Поліароматичні вуглеводні	Тверді частинки Тч2,5	Тверді частинки Тч10	Аміак
Усього	**67465,6**	**24919,3**	**49625,2**	**1626,3**	**70,0**	**99,0**	**292,9**	**300,6**
у тому числі								
Енергетика	66102,2	22918,3	40730,7	954,3	3,3	32,7	56,8	30,9
Виробництво	1327,4	1928,6	8770,0	513,9	66,7	36,7	116,7	10,3
Сільське господарство	0,6	0,7	5,8	1,9	–	8,0	78,6	201,8
Відходи	2,0	4,1	1,3	16,4	–	0,2	0,0	45,3
Інші стаціонарні джерела викидів	33,4	67,6	117,4	139,8	0,0	21,4	40,8	12,3

[2] Головне управління статистики у Запорізькій області: http://www.zp.ukrstat.gov.ua/index.php/statystychna-informatsiia#2.2.10. Аналіз викидів в атмосферне повітря різних регіонів та галузей за 2020 рік: https://energy365.com.ua/tpost/gpkndtif61-analz-vikidv-v-atmosferne-povtrya-rznih

Систематичний моніторинг за станом атмосферного повітря міста Запоріжжя та Запорізької області здійснюють Запорізький обласний центр з гідрометеорології, КП «Водоканал» Запорізької міської ради, КП «Облводоканал» Запорізької обласної ради та Державна установа «Запорізький обласний лабораторний центр МОЗ України». У 2020 р. ці суб'єкти моніторингу мали 5, 12, 21 і 148 точок спостереження відповідно.[3]

Оцінка якості повітря здійснюється за середньомісячними концентраціями пріоритетних показників - тих речовин, які вносять найбільший вклад у забруднення атмосферного повітря. До таких належать пил, двоокис сірки, оксид вуглецю, двооксид та оксид азоту, формальдегід, фенол, хлористий водень, фтористий водень. Дані постів спостереження, розташованих в різних точках міста, свідчать про те, що ситуація є динамічною й відрізняється з часом. При цьому викликають стурбованість факти перевищення гранично допустимих концентрацій за деякими показниками. Зокрема, в січні 2021 року були зафіксовані перевищення середньомісячних концентрацій двооксиду азоту, фенолу й формальдегіду в 1.3 рази. Подібне перевищення зафіксоване постом спостережень № 11 (вул. Миру, 1) по пилу. В цілому, у січні 2021 р. забруднення повітря оксидом вуглецю збільшилося порівняно з груднем 2020 р., при цьому зменшилися викиди двооксиду азоту та фенолу, але ситуація за іншими інгредієнтами не змінилася[4].

3.3. Стан водних об'єктів

Місто Запоріжжя розташоване на обох берегах ріки Дніпро й протяглося на довжину понад 24 км. Дамба Дніпрогесу фактично розділяє ріку на північне Дніпровське і південне Каховське водосховища, тому русло ріки в районі міста зарегульоване. Окрім р. Дніпро, гідрографічна мережа міста включає малі річки Мокра Московка, Суха Московка, Верхня, Середня та Нижня Хортиця, а також значну кількість струмків і балок. Довжина малих річок у межах міста сягає 26 км, струмків – 11,5 км, балок із водотоками – 22,3 км. Річка Дніпро має багатофункціональне навантаження і слугує джерелом питного водопостачання для населення міста, а також забезпечує потреби у воді промислового, комунального, транспортного та інших секторів. Дніпро є транспортною артерією країни, джерелом енергії та цінними природно-рекреаційним ресурсом.

Запаси підземних вод незначні, водоносні горизонти слабо обводнені, тому для водопостачання можуть бути використані лише локально.

Водопостачання в місто здійснюється централізованим комунальним водопроводом та локальними системами водопостачання підприємств і організацій. Забір поверхневих вод здійснюють дніпровські водопровідні станції (ДВС), які включають водозабори, станції очищення та знезаражування води, насосні станції підкачки та мережі водопроводів. ДВС-1 локалізована на лівому березі Дніпра й забезпечує питною водою лівобережні частину міста, ДВС-2 – на правому березі Дніпра й, відповідно, постачає воду в правобережну частину міста. Обидні станції розташовані в північній частині міста вище греблі і мають гідравлічний зв'язок водоводом, що прокладений через греблю. Окрім цих двох станцій питне водопостачання частково забезпечується системами промислових підприємств. До системи водопостачання ПАТ «Запоріжсталь» приєднані водоспоживачі Заводського району, до системи ПАТ «Запоріжжяобленерго» - споживачі Дніпровського району, до станції водопостачання Запорізького відділення Придніпровської залізниці – споживачі прилеглої території.

Забір і використання свіжої води для комунального сектору та потреб господарського комплексу міста має тенденцію поступового зменшення й за останні роки складає близько

---

[3] Екологічний паспорт Запорізької області за 2020 рік: https://www.zoda.gov.ua/article/2557/ekologichniy-pasport-zaporizkoji-oblasti-za-2020-rik.html

[4] Стан довкілля в Запорізькій області. Інформаційно-аналітичний огляд. Січень 2021: https://www.zoda.gov.ua/article/2473/stan-dovkillya-v-zaporizkiy-oblasti-informatsiyno--analitichniy-oglyad.html

185 млн м^3/рік Зменшуються також загальні показники скидів зворотних вод (від 130 млн м^3/рік у 2015 р. до 108.7 млн м^3/рік у 2019 р.).

Якість води природних об'єктів визначається не стільки природними процесами, скільки забрудненнями, що надходять до цих об'єктів з точкових і дифузних джерел забруднення та з атмосфери. Якщо дифузні джерела (а це стічні дощові й талі води з сільськогосподарських угідь та забудованих територій) контролювати не просто, то надходження забруднень з точкових джерел (а це переважно скиди з водоочисних споруд) не є технологічною проблемою. Відпрацьовані (стічні) води потрапляють у централізовану комунальну каналізаційну систему міста та в локальні системи промислових об'єктів. Каналізування здійснюється повністю за роздільною схемою. Забудовані території лівобережної та правобережної частин міста, а також о. Хортиця мають окремі системи промислово-побутової каналізації.

Очищення стічних вод лівобережної частини відбувається на очисних спорудах ЦОС-1 з потужністю до 280 тис. м^3 за добу (фактичний об'єм стічних вод, що надходять, майже удвічі менший потужності). ЦОС-1 розташовані на південній околиці міста й доповнені 55 га мулових полів, які працюють при навантаженнях, що перевищують допустимі норми.

Очисні споруди ЦОС-2 розташовані на правому березі Дніпра нижче за течією Дніпра за межами міста і мають потужність, достатню для очищення об'ємів стічних вод.

Стічні води з об'єктів, розташованих на о. Хортиця не мають безпосереднього скиду в Дніпро, стоки відводитися на ЦОС-2.

Оцінку якості поверхневих вод здійснюють на основі аналізу гідрохімічних показників водних об'єктів. Гідрохімічні показники розділені на 4 групи: 1 група – завислі речовини, розчинений кисень, pH, БПК, БСК5; 2 група – компоненти сольового складу (наразі дослідження показників цієї групи не проводяться з огляду на зміни програми моніторингу); 3 група – біогенні елементи (сполуки азоту і фосфору); 4 група – нафтопродукти, важкі метали, СПАР, феноли. Якщо показники перших трьох груп визначають якісний стан води, то показники останньої групи дозволяють оцінити техногенне навантаження та водні об'єкти.

Моніторинг стану та гідрохімічний аналіз якості поверхневих вод р. Дніпро, інших річок та підземних вод міста і регіону здійснюють Запорізький обласний центр гідрометеорології, КП «Водоканал» Запорізької міської ради, КП «Облводоканал» Запорізької обласної ради, ДУ «Запорізький ОЛЦ МОЗ України» та басейнове управління водних ресурсів річок Приазов'я Державного агентства водних ресурсів України.[5] Результати аналізу передають до Департаменту захисту довкілля Запорізької облдержадміністрації і оприлюднюють для громадськості на її сайті.

Ріка Дніпро, Каховське водосховище в межах міста Запоріжжя відносяться до категорії водних об'єктів господарсько-питного призначення, за межами міста – до II категорії рибогосподарського призначення. Стан забруднення поверхневих вод, які використовує м. Запоріжжя для своїх потреб, подібно до стану атмосферного повітря, є динамічним і визначається як надходженням забруднень до водних об'єктів, так і їх асиміляційною здатністю.

За даними басейнового управлінням водних ресурсів річок Приазов'я концентрація важких металів за період спостережень з серпня 2020 р. до червня 2021 р. не перевищувала норм СанПін 4630-88 для господарсько-питного користування.

3.4. Стан біологічного різноманіття та заповідні території

Видовий склад флори і фауни м. Запоріжжя формується за рахунок природних видів рослин і тварин степової кліматичної зони, які характерні для степових та лісових біогеоценозів і зберегли своє існування на урбанізованих територіях. Певна частка видів є

---

[5] Екологічний паспорт Запорізької області за 2020 рік: https://www.zoda.gov.ua/article/2557/ekologichniy-pasport-zaporizkoji-oblasti-za-2020-rik.html

інвазійними. Серед представників флори домінують вищі судинні рослини. В зелених зонах міста переважно зустрічаються такі види деревних рослин, як клен, дуб звичайний, в'яз, каштан, тополя, акація біла, липа, гледичія, верба, осокори, сосна, ялина, вільха та інші види, переважно штучного насадження. Різноманіття трав'янистих рослин на неокультурених територіях представлене типовими для регіону видами, серед яких найчастіше зустрічаються бобові, дернинні та кореневищні злаки. Поширені спориш, грицики, кульбаба, пирій, суріпка, кропива, жовтець, деревій, чистотіл, звіробій, конюшина. В місцях, де збереглася первинна рослинність (у балках і придніпровських схилах), можна знайти такі дернові злаки, як типчак, тонконіг, костер безостий, пирій повзучий і сизий та інші, серед бобових трапляються клівер альпійський і гірський, люцерна серповидна і хмелевидна.

Серед вищої водної рослинності у водоймах різного типу домінує очерет, рогіз широколистий, рдесник плаваючий. Серед інших макрофітів зустрічаються кушир підводний, елодея канадська, останнім часом – червонокнижний водяний горіх, який стрімко набуває поширення.

Фауна безхребетних тварин міста формується за рахунок фауни природних степових та лісових біогеоценозів, в яких зустрічаються види, пристосовані до урбанізованих територій. У фауні м. Запоріжжя реєструється 4 тисячі видів безхребетних тварин, 34 види хребетних, більшість з яких пристосована до біотопів урбанізованих територій. Останні включають 6 видів земноводних і 9 видів плазунів, серед яких зустрічаються ропуха звичайна, жаба зелена, ящірка прудка, черепаха, вуж звичайний, гадюка звичайна. Кількість видів ссавців, що зустрічаються на території Запорізького району, перевищує 30, але вони переважно належать до рідкісних та зникаючих видів, а на території міста видів значно менше. Разом з тим, заплавні острови і плавні є оселищами деяких рідкісних видів. Зокрема, тут зустрічається лісова соня (*Dryomys nitedula* Pallas) і на даний час знаходиться найбільш південний в Україні ізольований осередок цього гризуна.

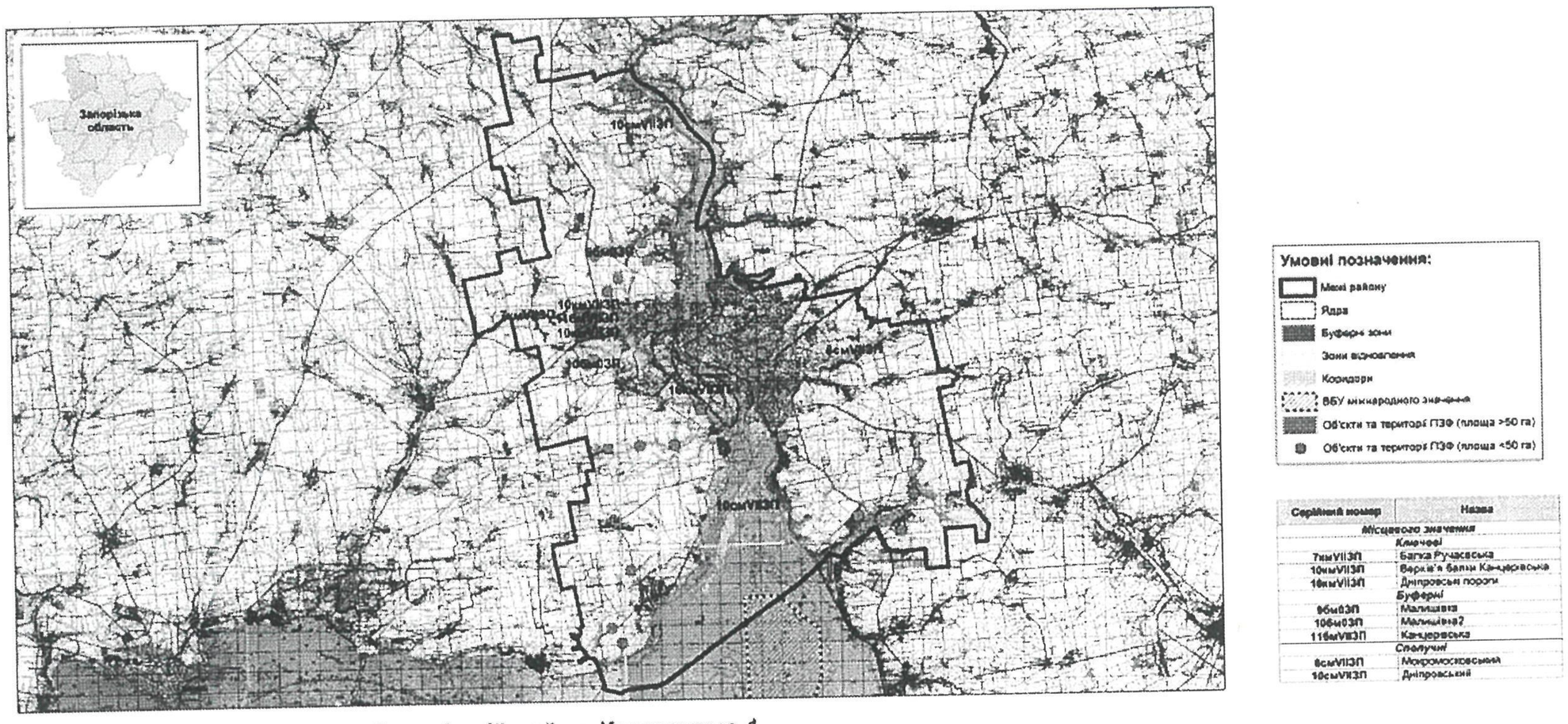
У місті добре представлена орнітофауна, яка включає види осідлих та перелітних птахів. Типовими для міста є горлиця садова (*Streptopelia decaocto),* серпокрилець чорний (*Apus apus)*, горобець хатній (*Passer domesticus)*, горобець польовий (*Passer montanus)*, сорока *(Pica pica)*, галка (*Corvus monedula),* ворона сіра (*Corvus cornix)*. В лісопаркових зонах зустрічаються дятел сирійський (*Dendrocopos syriacus*), сойка (*Garrulus glandarius)*, мухоловка білошия (*Ficedula albicollis)*, синиця блакитна (*Parus caeruleus*), синиця велика (*Parus major)*, зяблик (*Fringilla coelebs*), зеленяк (*Chloris chloris*), щиглик (*Carduelis carduelis*), зозуля (*Cuculus canorus)*. На сезонні гніздування прилітають ластівка сільська (*Hirundo rustica),* ластівка міська (*Delichon urbica)*, шпак звичайний (*Sturnus vulgaris)*, горихвістка чорна (*Phoenicurus ochruros)*, одуд (*Upupa epops),* сорокопуд чорнолобий (*Lanius minor),* вивільга (*Oriolus oriolus).* На водоймах міста, зокрема і перш за все в дніпровських плавнях, зустрічаються пірникоза велика (*Podiceps cristatus)*, бугайчик *Ixobrychus minutus*, лунь очеретяний (*Circus aeruginosus)*, лиска (*Fulica atra)*, очеретянка велика (*Acrocephalus arundinaceus)*, очеретянка ставкова (*Acrocephalus scirpaceus),* плиска біла (*Motacilla alba)*, трав'янка чорноголова (*Saxicola torquata)*. Лебеді-шипуни, крякви, дикі качки, зупиняються у водоймах, що розташовані в межах міста та поза ними, як для гніздування, так і при перельотах.

Основна цінність видового, біотопного та екосистемного різноманіття сконцентрована та природоохоронних територіях та об'єктах. До них належать:

- 13 територій та об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ) з їх функціональними та охоронними зонами: заказник загальнодержавного значення «Дніпровські пороги» (1383 га), ботанічні пам'ятки природи місцевого значення («Запорізький 700-річний дуб», «Дубовий гай. Старі дуби», «Стара груша дичка», «Віковий дуб» на о. Хортиця та «Віковий дуб» в с. Верхня Хортиця), пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення (парк енергетиків, парк ім. Шевченка, парк залізничної станції Запоріжжя-2, парк «Алея слави», Запорізький дитячий ботанічний сад, парк по вул. Кремлівській) та

ботанічний заказник «Цілинна балка». Загальна площа об'єктів ПЗФ - 1436,6 га. Відсоток заповідності міста становить 4,34%;

- Території екомережі. На виконання Закону України "Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 рр." від 21 вересня 2000 р. № 1989-III, Запорізька обласна рада затвердила Регіональну схему формування екологічної мережі Запорізької області (рішення від 31 жовтня 2016 р. №3), а Запорізька районна рада, у свою чергу, затвердила місцеву схему формування екологічної мережі Запорізького району Запорізької області (рішення 2019 р. №10). Обидва рішення стосуються Запоріжжя, тому низка природних і природоохоронних територій і об'єктів, розташованих на території міста, входить до екологічної мережі Запорізького району (рис. 1), яка, у свою чергу, є складовою частиною екомережі Запорізької області.

Запорізькій район. Картосхема 1

Рис. 1. Картосхема екологічної мережі Запорізького району. Джерело: http://zrda.gov.ua/ekologichna_merezha/

Місто розташоване в межах Дніпровського екологічного коридору, що включає заплави і русла Дніпра в його долині, й розкинулося на берегах двох водосховищ – Каховського (нижче Дніпрогесу) і Дніпровського (вище Дніпрогесу). Відповідно до Закону України «Про екологічну мережу України» від 24 червня 2004 року № 1864-IV, до складових структурних елементів екомережі включаються землі водного фонду, тобто, землі, зайняті річками, озерами, водосховищами, іншими водними об'єктами, болотами, водоохоронними зонами вздовж річок та навколо водойм (а у їх складі - прибережними захисними смугами). Особливо цінними є території, покриті плавнями (південна частина о. Хортиця та береги водосховища, до яких прилягає південна частина міста). Плавні виконують функції природного фільтра й відіграють важливу роль у процесах очищення води завдяки водній та прибережній рослинності. Ядром екомережі району (і міста) є територія о. Хортиця та прилеглі води Дніпра. До екомережі також віднесені буферні зони (Канцерівська, Малишівка, Малишівка 2), що примикають з заходу до правобережної частини міста, а також оздоровчі та рекреаційні території (всі виділені території розташовані на о. Хортиця та на правобережній частині міста).

- Території Смарагдової мережі: вся акваторія Дніпра з прилеглими водоохоронними зонами включена до території Смарагдової мережі «Каховське водосховище» (Kakhovske Reservoir UA 0000106) (рис. 2).

На цій території під охороною перебувають 67 видів тварин, занесених до Резолюції №6 Бернської конвенції та 17 типів природних оселищ, занесених до Резолюції №4 Бернської

конвенції, зокрема види, для яких ділянка русла р. Дніпро в межах м. Запоріжжя є ключовою для збереження популяції (Чехоня (Pelecus cultratus), крячок річковий (Sterna hirundo)).

Зобов'язання Договірних Сторін Бернської конвенції і, зокрема, України (Згідно Закону України «Про приєднання України до Конвенції 1979 року про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі» від 29 жовтня 1996 року N 436/96-ВР), щодо охорони дикої флори, дикої фауни та природних середовищ існування (особливо щодо видів, яким загрожує зникнення, вразливих видів, у тому числі ендемічних та середовищ існування, яким загрожує зникнення), чітко встановлені у Бернській конвенції і є невід'ємною частиною міжнародного права. Закон України «Про державну програму адаптації українського законодавства до законодавства Європейського Союзу» (2004) передбачає гармонізацію законодавства України та ЄС, у тому числі і в сфері розбудови Смарагдової мережі.

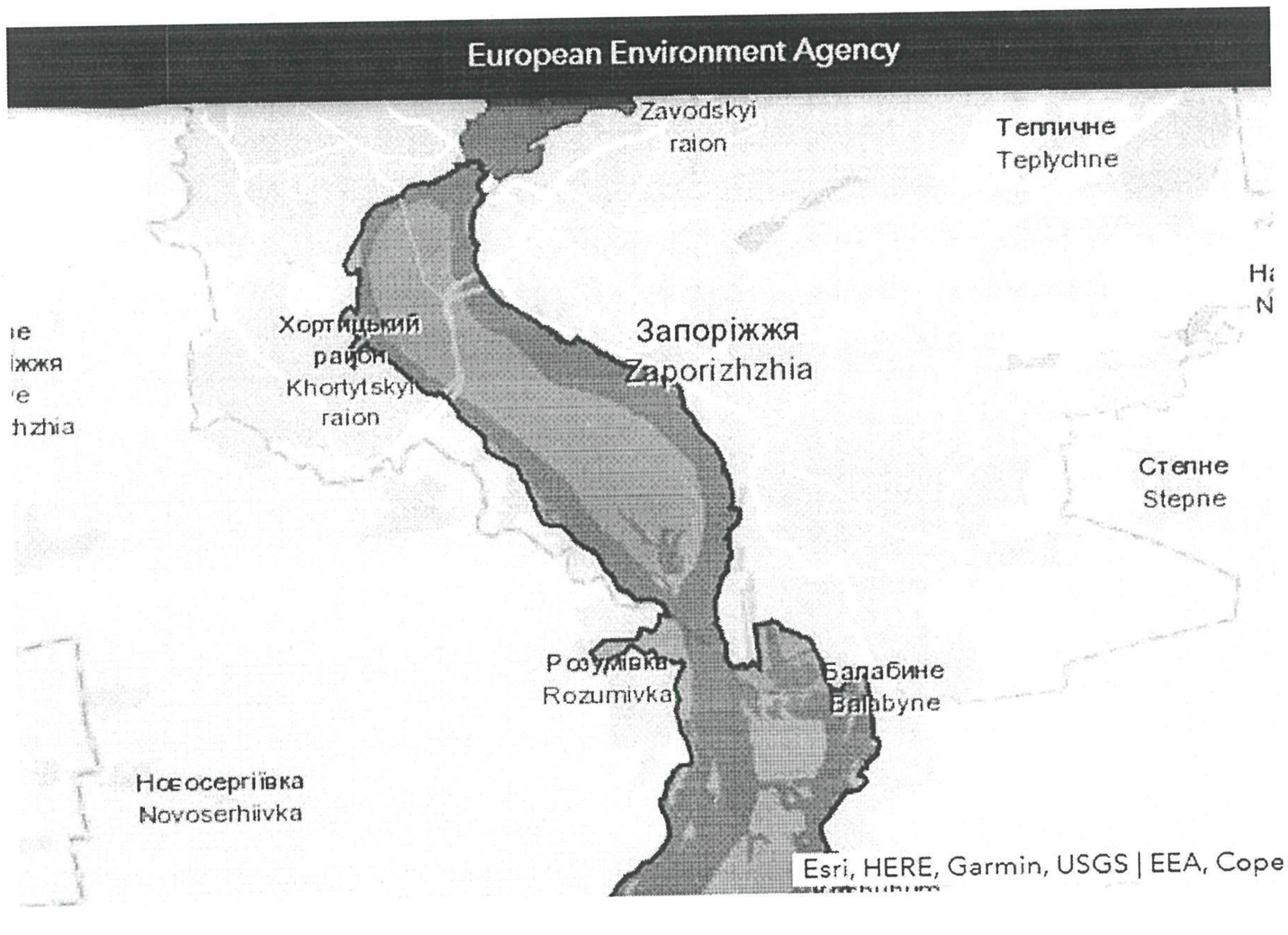

Рис. 2. Карта території Смарагдової мережі (Emerald Network) Каховське водосховище (Kakhovske Reservoir UA 0000106) (Джерело: European Environmental Agency https://emerald.eea.europa.eu/)

- Території, зарезервовані з метою наступного їх заповідання на генеральному плані міста наразі відсутні.
- Водно-болотні угіддя міжнародного значення, біосферні резервати програми ЮНЕСКО "Людина і біосфера", об'єкти всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО на території міста Запоріжжя наразі відсутні.

Важливими для збереження біологічного різноманіття також є парки і сквери, що не мають статусу пам'ятників садово-паркового мистецтва. На загал у м. Запоріжжі створено 22 парка із загальною площею близько 296 га та 75 скверів, площа яких складає близько 196,0 га. Загалом, площа зелених насаджень міста становить приблизно 617 га (1,9 % від загальної площі міста), але сюди не включено зелені зони о. Хортиця. Зелені зони розподілені нерівномірно по території районів міста. Найменше їх створено у Хортицькому районі (близько 23 га парків і скверів), найбільше – у Вознесенівському (майже 136 га). Разом з тим, більшість парків і скверів міста все ще потребують визначення меж та встановлення їх в натурі.

Окрім цього, до природоохоронних територій, важливих для збереження фітоценотичного та фауністичного різноманіття, належать санітарно-захисні зони навколо промпідприємств та зелені насадження вздовж доріг, вулиць, навколо цвинтарів.

На збереження, реконструкцію та збільшення зелених насаджень міста спрямована Програма комплексного озеленення м. Запоріжжя на 2019-2029 роки «Зелене місто». Програми спрямована на створенню більш сприятливих умов для життєдіяльності людини і також матиме позитивний вплив на збереження та відтворення біологічного різноманіття у м. Запоріжжі. В умовах інтенсивної господарської діяльності міста саме зелені зони залишаються осередками існування та оселищами для переважної більшості видів комах, плазунів, пернатої фауни, гризунів та інших представників фауни.

3.5. Клімат і тенденції його зміни

Місто Запоріжжя розташоване в степовій зоні з помірно-континентальним типом клімату. Зима в регіоні помірно холодна, малосніжна, переважає нестійка погода з чисельними відлигами, після яких можливі різкі похолодання. Весна супроводжується інтенсивним наростанням тепла, літо переважно спекотне та сухе, для осені характерне повернення хвиль тепла на загальному фоні зниження температури. В окремі періоди переміщення холодніших повітряних мас супроводжується активною грозовою діяльністю, виникають небезпечні метеорологічні явища, такі як сильні зливи, шквали, град.

Клімат регіону обумовлений його розташуванням у степовій зоні. Як випливає з аналізу метеорологічних даних метеостанції Запоріжжя (табл. 3), середньорічна температура за період 1961-2020 рр. становила 9.7±1.0°С і майже відповідала значенню метеорологічної норми для регіону за період 1961-1990 рр. (9.4±1.0°С). У січні середня температура коливається в межах –3.2 ÷ –4.2˚С, в липні +20.7 ÷ +22.7˚С. Абсолютний максимум температури повітря був зареєстрований 31 серпня 2010 року, коли повітря прогрілося до +40,0 ˚С . Абсолютний мінімум – 31,8 ˚С морозу зареєстрований 10 січня 1940 року.

Середня швидкість вітру в холодний період року сягає 4± м/с, влітку – 3±1 м/с, при цьому переважають вітри північного та північно-східного напрямків. Максимальна зафіксована швидкість вітру досягала 40 м/с (1969 р.).

У регіоні впродовж року випадає 478±100 мм опадів, при цьому в теплий період випадає майже вдвічі більше, ніж в холодний (250±27 мм і 117±28 мм відповідно). Середньорічна відносна вологість повітря становить 71-73%.

Таблиця 3. Основні значення кліматичної норми метеопараметрів, зафіксовані на метеостанції Запоріжжя за періоди 1961–1990 рр. та 1961–2020 рр.

Параметр	1961–1990	1961–2020
Середньорічна температура, °С	9.4±1.0	9.7±1.0
Максимальна температура, °С	11.4	14.2
Мінімальна температура, °С	6.8	4.7
Річна кількість опадів, мм/рік	510±103	478±100
Середня швидкість вітру, км/год	3.3±0.5	3.2±0.5
Відносна вологість повітря, %	71±2	72±2
Атмосферний тиск, гПа	1011±3	1012±7
Тенденція змін клімату в регіоні (сценарій до 2050 року, точка відліку - період 1850–1900 рр.): підвищення температури на 1.0–1.1°С/100 років та підвищення кількості атмосферних опадів на 2-5%. До 2050 року на півдні, південному сході і південному заході України очікується підвищення приземної температури щонайменше на 1.1–1.3°С		

Кліматична динаміка. Абсолютні значення кліматичних показників є важливими для здійснення тих чи інших видів людської діяльності в даний час, але для планування розвитку громад і суспільства необхідно також знати і розуміти тенденції зміни кліматичних факторів у короткотерміновій (сезонній) і довготривалій (роки) перспективі. Ключовими в цьому контексті є такі кліматичні фактори, як температура, зволоження та надзвичайні погодні стани і явища. Таблиці 4 і 5 представляють узагальнені моніторингові дані сезонної та довготривалої динаміки показників цих факторів (дані метеостанції Запоріжжя).

Особливості кліматичної динаміки в регіоні м. Запоріжжя полягають в наступному.

Таблиця 4. Основні параметри сезонного ходу приземної температури (°С) та суми атмосферних опадів (мм/місяць) за даними метеостанції Запоріжжя для різних періодів спостережень

Приземна температура, °С

Характеристика	Місяці												Рік
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Для періодів 1961–1990 рр.													
Середня	-4.2	-2 9	1.7	9.9	16.4	20.2	22	21.2	16.2	9.5	3.8	-0.8	**9.4**
Сер.кв.відх.	3.4	3 3	2.8	2.2	1.8	1.7	1.5	1.6	1.3	1.8	1.9	2.1	**1.0**
Найбільш низька	-14	-15	-6.1	4	13.2	16.7	19.5	18.2	12.7	4.6	-4.7	-8.8	**6.8**
Найбільш висока	1.1	3.1	6.8	14.9	20.4	24.2	26.5	25.9	21.1	13.7	7.2	5.9	**11.4**
Тренд, °С за 10 років.	0.95	0.10	0.32	-0.03	0.01	-0.29	-0.50	-0.26	-0.38	-0.33	-0.87	-0.14	-0.12
Для періоду 1961-2020 рр.													
Середня	-3.6	-2.5	2.3	10.2	16.6	20.6	22.6	21.8	16.4	9.6	3.5	-0.9	**9.7**
Сер.кв.відх.	3.0	3.1	2.7	2.0	2.0	1.8	1.7	1.7	1.7	1.7	2.3	2.5	**1.0**
Тренд, оС за 10 років.	0.37	0.32	0.53	0.20	0.20	0.28	0.30	0.44	0.25	0.04	-0.10	-0.03	**0.23**

Атмосферні опади, мм/міс

Місяці	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Холодний період	Теплий період	Рік
Для періодів 1961–1990 рр.															
Середня	49	39	36	38	46	60	48	40	32	27	43	52	219	291	**510**
Сер.кв.відх.,	34	20	20	18	31	43	30	33	29	21	33	32	74	74	**103**
Найменша	3	1	4	0	0	0	1	0	1	1	4	3	37	105	**273**
Найбільша	126	101	99	88	123	173	148	167	132	85	153	131	404	497	**770**
Тренд, мм/10 років	-1.7	-2.8	-1.8	2.8	-11.3	12.7	3.8	-3.3	5.7	6.9	0.3	-14.0	-3.9	-1.7	-2.8
Для періоду 1961-2020 рр.															
Середня	43	36	34	33	43	56	45	37	37	31	40	43	114	251	**478**
Сер.кв.відх.	29	20	19	18	27	34	28	30	30	23	28	28	26	27	**100**
Тренд, мм/10 років	-1.7	-1.4	-1.5	-1.8	-2.4	-0.9	0.7	-2.8	2.3	3.9	-2.5	-5.7	-4	-5.0	**-13.9**

Термічний режим. Сезонний хід температури має чітко виражений максимум у червні - серпні (в ці місяці найвищі значення середніх температур складають понад 23°С) та мінімум у грудні – лютому (в зимові місяці найнижчі значення середніх температур сягають -5°С) (табл. 4, рис. 1, А). В сезонному ході потепління найменше проявилося у жовтні (на -1.2 °С/10 років), найвище – в березні та серпні (1.2-1.6°С/10 років, Рис. 1, Б).

Таблиця 5. Основні кліматичні характеристики та повторюваність небезпечних явищ погоди, зафіксовані на метеостанції Запоріжжя за період 1961-2020 рр.

Роки	Середньомісячна температура, °С	Максимальні температура, °С	Мінімальна температура, °С	Кількість атмосферних опадів, мм/міс.	Середня швидкість вітру, км/год	Кількість днів з дощем	Кількість днів із снігом	Кількість днів із грозою	Кількість днів з туманом	Кількість днів зі смерчами	Кількість днів з градом
1961	9.9	34.1	4.7	402.4	14	97	42	13	54	0	1
1962	10.2	34.1	4.1	480.9	15	104	42	10	51	0	1
1963	9.0	33.4	3.9	472.7	15	90	43	15	58	0	1
1964	8.7	32.6	3.6	613.1	15	85	39	14	63	0	0
1965	8.7	33.1	4.1	570.6	16	94	46	16	52	0	0
1966	11.4	35.5	6.7	633.0	15	122	31	21	57	0	0
1967	9.7	34.1	4.5	404.8	15	84	65	16	57	0	1
1968	9.8	34.0	4.7	391.6	17	100	65	13	47	0	6
1969	8.3	32.7	3.3	646.4	21	103	44	12	25	0	0
1970	9.7	33.7	5.0	537.5	17	120	46	10	40	0	3
1971	9.7	33.1	4.2	432.2	19	112	45	11	33	0	2
1972	10.0	34.0	5.1	425.5	18	108	54	14	38	0	0
1973	8.9	35.4	5.5	552.4	18	108	54	14	38	0	0
1974	9.6	31.4	2.9	506.7	18	100	25	11	52	0	1
1975	10.8	33.2	4.1	364.4	18	87	45	25	31	0	0
1976	7.6	32.6	3.6	603.0	19	121	54	31	47	0	2
1977	9.1	34.1	5.2	619.6	19	122	31	25	81	0	0
1978	8.6	32.0	3.8	632.4	20	131	43	15	57	0	0
1979	9.9	34.6	5.9	442.6	19	115	51	17	50	0	2
1980	8.4	33.2	4.1	556.6	17	136	57	19	79	0	1
1981	10.6	34.6	5.2	677.1	17	144	40	21	57	1	1
1982	9.1	33.5	4.7	437.4	14	96	42	14	54	0	0
1983	10.2	32.0	3.2	353.1	15	93	43	13	39	0	1
1984	9.5	33.8	4.5	496.8	16	104	50	10	41	0	0
1985	7.8	31.0	2.1	618.4	14	114	55	16	83	0	1
1986	9.6	32.8	4.4	401.8	14	90	42	14	36	0	2
1987	7.2	34.7	6.2	461.1	16	98	73	12	61	0	2
1988	9.0	34.8	5.6	616.4	15	121	64	27	58	0	1
1989	10.9	33.7	4.9	452.9	15	116	44	22	56	0	0
1990	10.2	33.2	4.4	427.4	14	104	33	17	58	0	0
1991	9.2	32.6	3.5	339.6	14	99	62	27	68	0	0
1992	8.7	34.1	4.8	406.4	15	101	61	20	55	0	0
1993	7.9	34.0	5.4	309.8	15	114	46	20	45	0	1
1994	9.3	33.2	4.3	318.2	14	85	48	7	55	0	0
1995	9.6	32.2	3.7	501.5	15	99	53	22	55	0	1
1996	8.7	34.4	5.2	402.3	16	93	46	18	40	0	0
1997	8.0	35.2	6.1	654.5	14	120	45	36	51	0	0
1998	9.6	34.3	5.3	426.6	15	84	44	22	34	0	0
1999	10.5	34.4	5.3	481.1	14	107	38	20	55	0	0

2000	9.8	13.9	4.7	486.7	13	95	49	23	46	0	1
2001	9.9	13.3	4.1	476.8	13	103	49	22	32	0	0
2002	10.2	14.3	5.1	400.1	14	114	38	31	50	0	0
2003	8.7	14.2	4.8	479.5	13	110	49	39	52	1	0
2004	9.7	14.0	4.4	623.5	13	153	65	45	83	1	2
2005	10.1	16.3	6.0	479.5	14	119	35	27	70	1	1
2006	9.2	15.1	5.0	414.0	13	136	38	20	71	1	1
2007	11.2	15.4	5.3	405.2	13	121	33	33	56	1	2
2008	10.2	16.0	5.9	442.7	13	100	29	26	67	0	1
2009	10.5	14.3	4.2	436.3	13	119	39	29	87	1	1
2010	11.0	15.6	5.5	698.5	13	123	41	37	64	0	0
2011	9.3	15.6	6.0	338.1	12	104	45	30	65	0	4
2012	10.6	15.6	5.3	438.2	13	111	52	36	63	1	0
2013	11.1	16.0	5.7	344.0	13	127	44	32	84	0	3
2014	10.8	15.4	5.3	423.7	13	126	34	30	58	0	2
2015	11.2	15.7	5.5	413.1	13	124	29	28	62	0	2
2016	10.4	16.0	6.0	638.6	13	132	48	29	64	0	2
2017	10.7	16.1	5.5	485.7	13	131	43	17	61	0	0
2018	11.0	15.6	5.5	403.0	14	118	61	23	67	0	0
2019	11.4	15.9	5.7	380.4	13	123	30	34	78	0	1
2020	11.7	16.4	6.0	417.5	13	96	23	25	40	0	1
Середнє	**9.7**	**14.2**	**4.8**	**478.3**	**15**	**110**	**45**	**22**	**56**	**0**	**1**
±σ	**1.0**	**1.3**	**0.9**	**100.4**	**2**	**16**	**11**	**9**	**14**	**0**	**1**
Тренд, за 10 років	**0.2**	**0.4**	**0.2**	**-13.9**	**-0.9**	**3.1**	**-1.2**	**3.2**	**3.0**	**0.1**	**0.0**

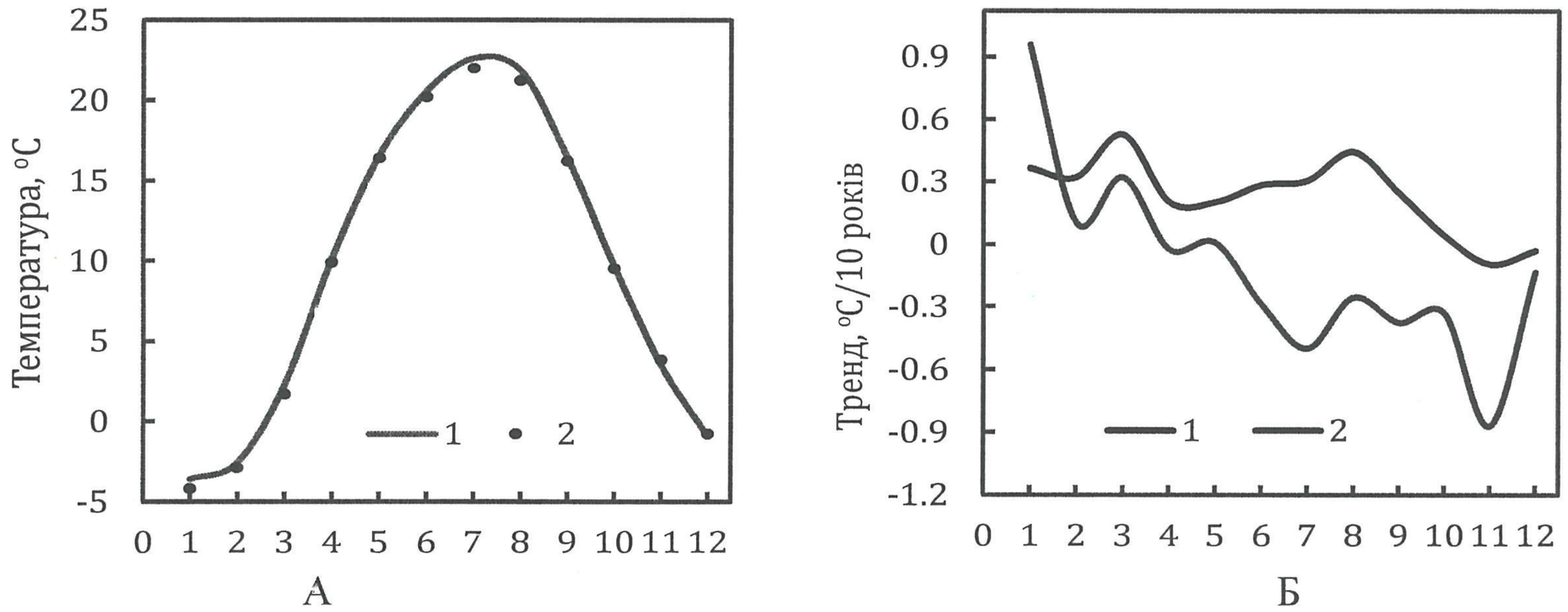

Рис. 1. Сезонний хід метеорологічної норми приземної температури (А) та тенденції змін у її сезонному ході (Б) за даними метеостанції Запоріжжя (1 - для періоду 1961–2020 рр.; 2 - для періоду 1961–1990 рр.)

Середньорічна температура повітря на теренах України за період з кінця 19-го до кінця 20 століття підвищилася приблизно на 1°С. Відповідно до тенденцій динаміки середньорічної приземної температури повітря на метеостанції Запоріжжя, за період 1961-2020 рр. відбулося потепління на ~0.23 °С/10 років, причому з 1990 року потепління відбувається з суттєвим прискоренням і перевищує 0,3 °С/10 років (рис. 2). В сезонному ході потепління на 0.2-

0.6°С/10 років спостерігалося впродовж усіх місяців року, за винятком листопада-грудня (-0.1-0.2 °С/10 років) (рис. 1, Б).

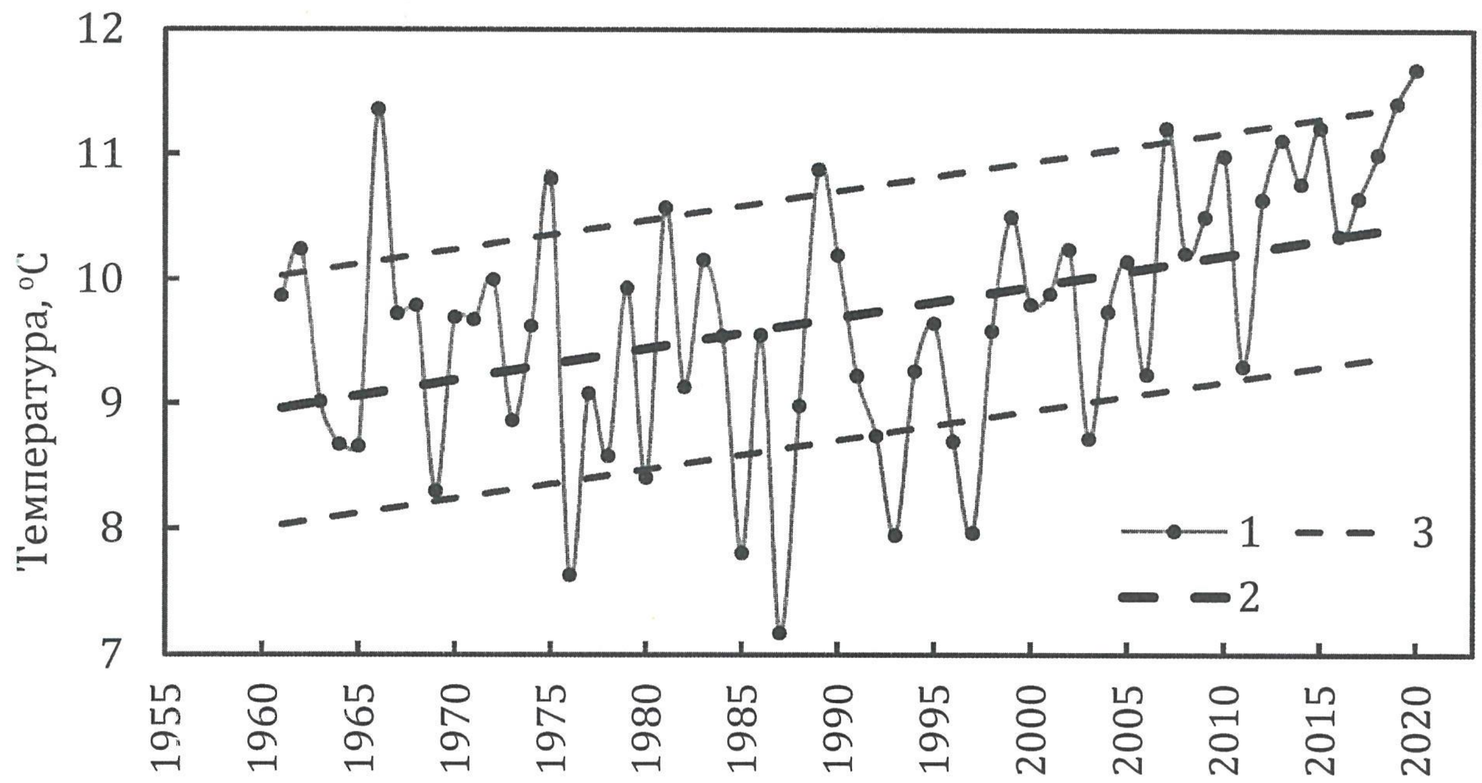

Рис. 2. Часовий хід середньорічної приземної температури повітря за даними метеостанції Запоріжжя за період 1961-2020 рр. Позначення: 1 – емпіричні дані, 2 – лінійний тренд, 3 – ±σ від тренду.

Реально температура влітку в окремі періоди може досягати порівняно високих значень – найвищі зафіксовані температури досягали й перевищували 37 °С. Аномально високі значення температури є звичними в цьому регіоні. Зростання середньомісячних значень температури супроводжується впродовж останнього десятиріччя зростанням кількості днів з високими значеннями температури повітря. Такі кліматичні аномалії, зокрема, періоди підвищеної температури, є особливо відчутними для здоров'я мешканців і негативно впливають не тільки на стан, а й взагалі можуть бути критичними для життя.

Режим зволоження. Показники річної суми опадів за період 1961-2020 рр. демонструють певну тенденцію до зниження (рис. 3).

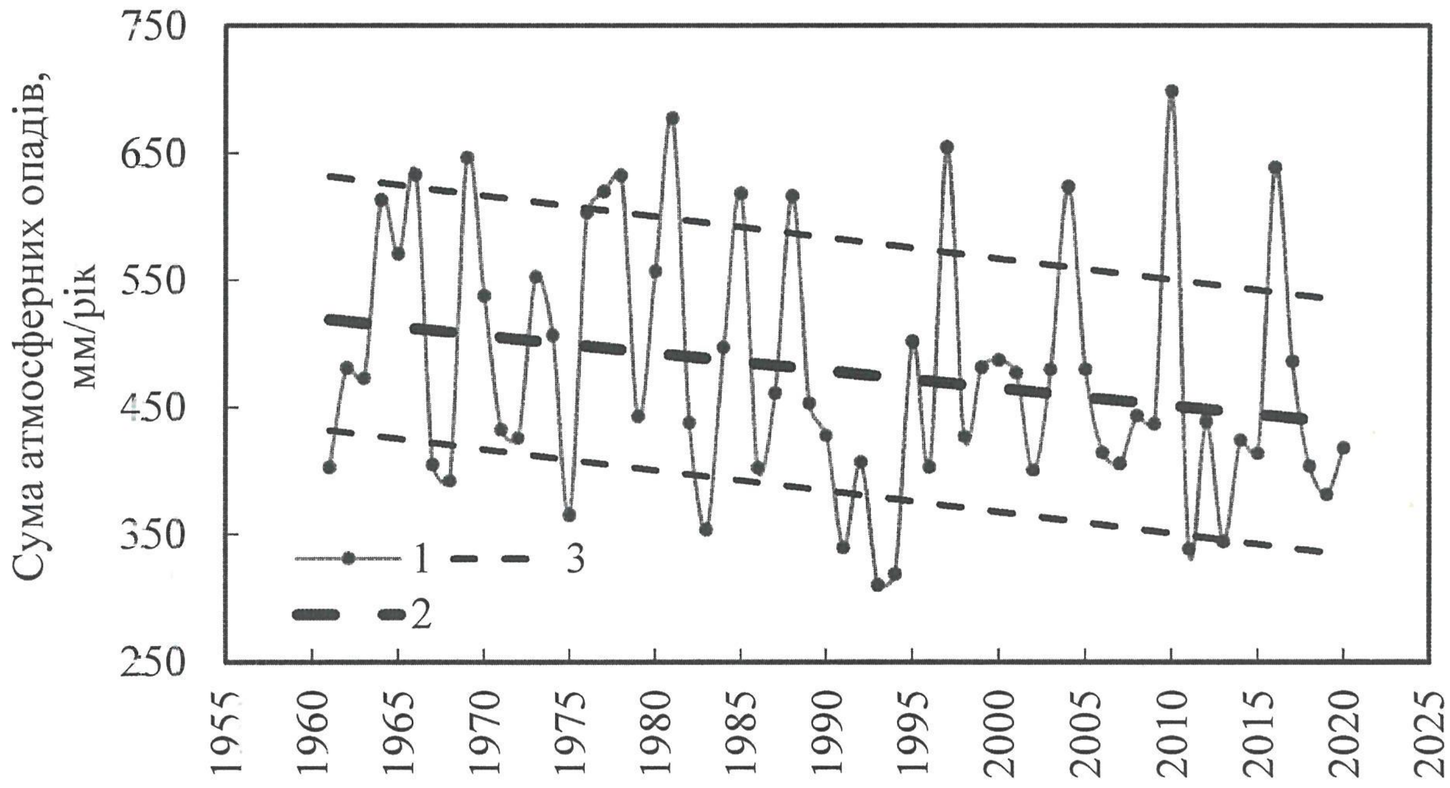

Рис. 3. Часовий хід річної кількості атмосферних опадів за даними метеостанції Запоріжжя за період 1961-2020 рр. Позначення: 1 – емпіричні дані, 2 – лінійний тренд, 3 – ±σ від тренду.

Для останніх років характерним є зменшення кількості опадів в літній період на фоні аномально високих температур та збільшення кількості опадів у вересні – жовтні (рис. 4, Б). Простежуються чіткі зміни у структурі опадів: впродовж року кількість днів з дощем зростає, тоді як кількість днів зі снігом знижується (рис. 5).

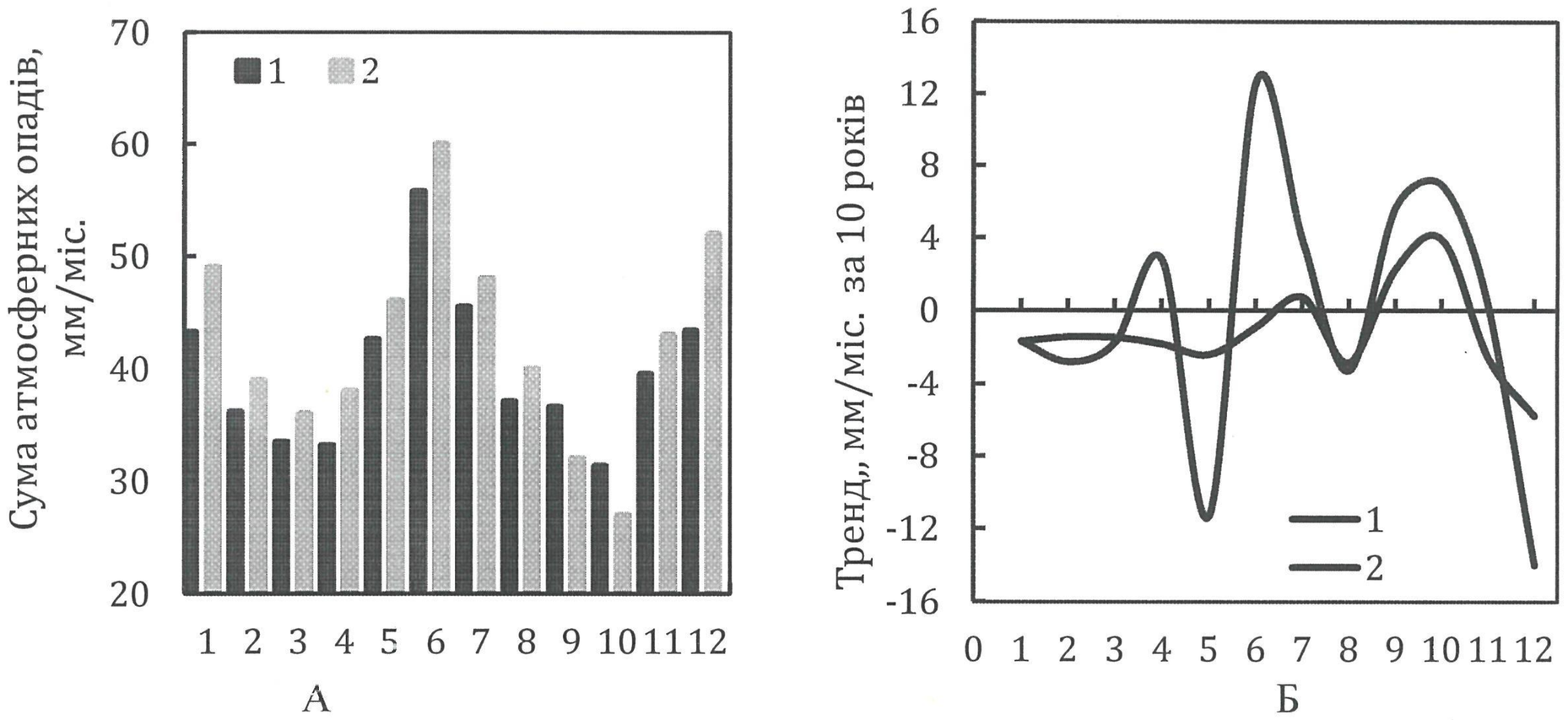

Рис. 4. Сезонний хід метеорологічної суми атмосферних опадів (А) та тенденції його змін за даними метеостанції Запоріжжя (1 - для періоду 1961–2020 рр.; 2 - для періоду 1961–1990 рр.)

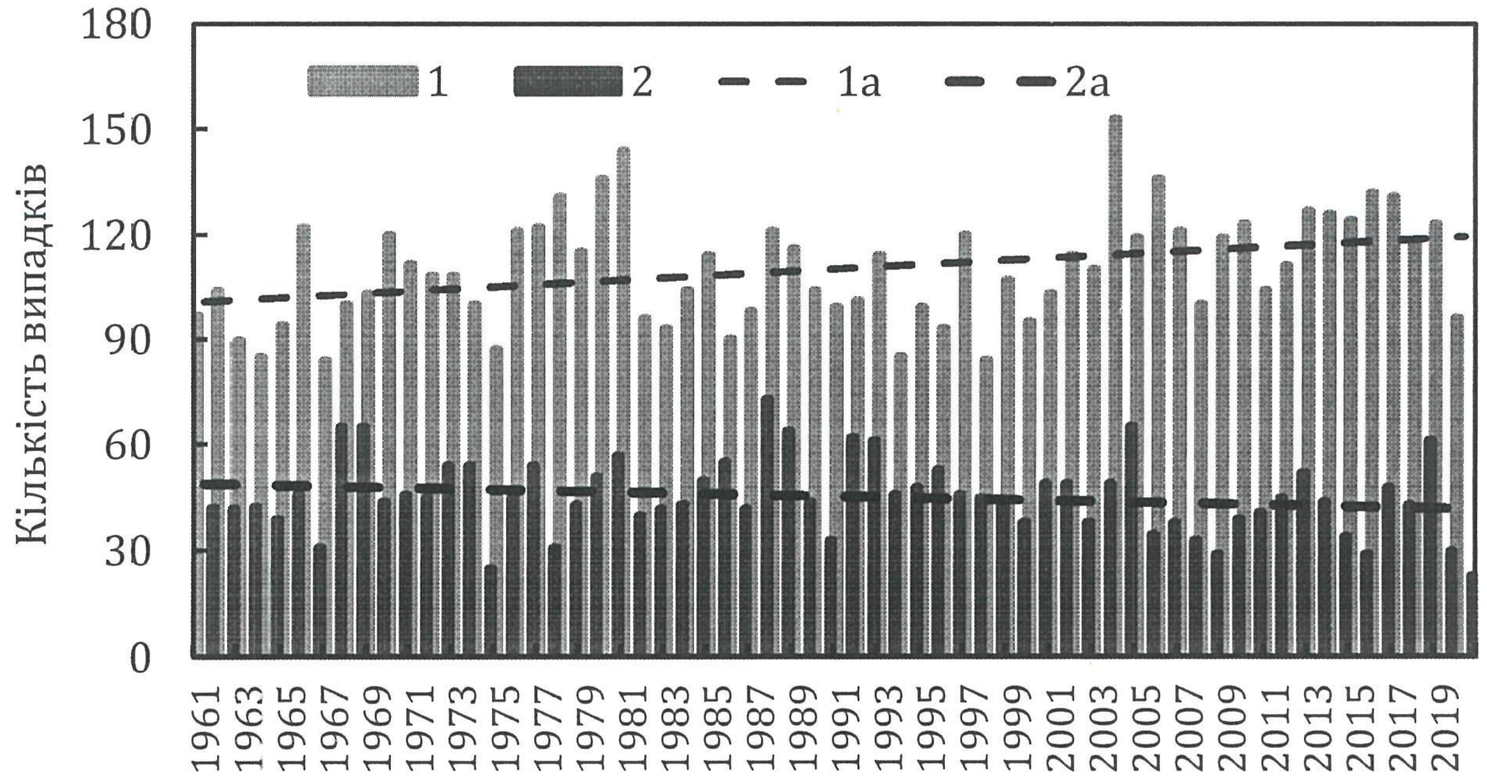

Рис. 5. Кількість днів з дощем (1) та снігом (2) зафіксованих на метеостанції Запоріжжя (1а, 2а – тренд) за період 1961-2020 рр.

Атмосферні опади у вигляді дощу спостерігаються 110±16 днів (з тенденцією до збільшення на 3 дні за 10 років), а в холодний період у вигляді снігу - 45±11 днів (з тенденцією до зменшення на 1 день за 10 років) (рис. 5).

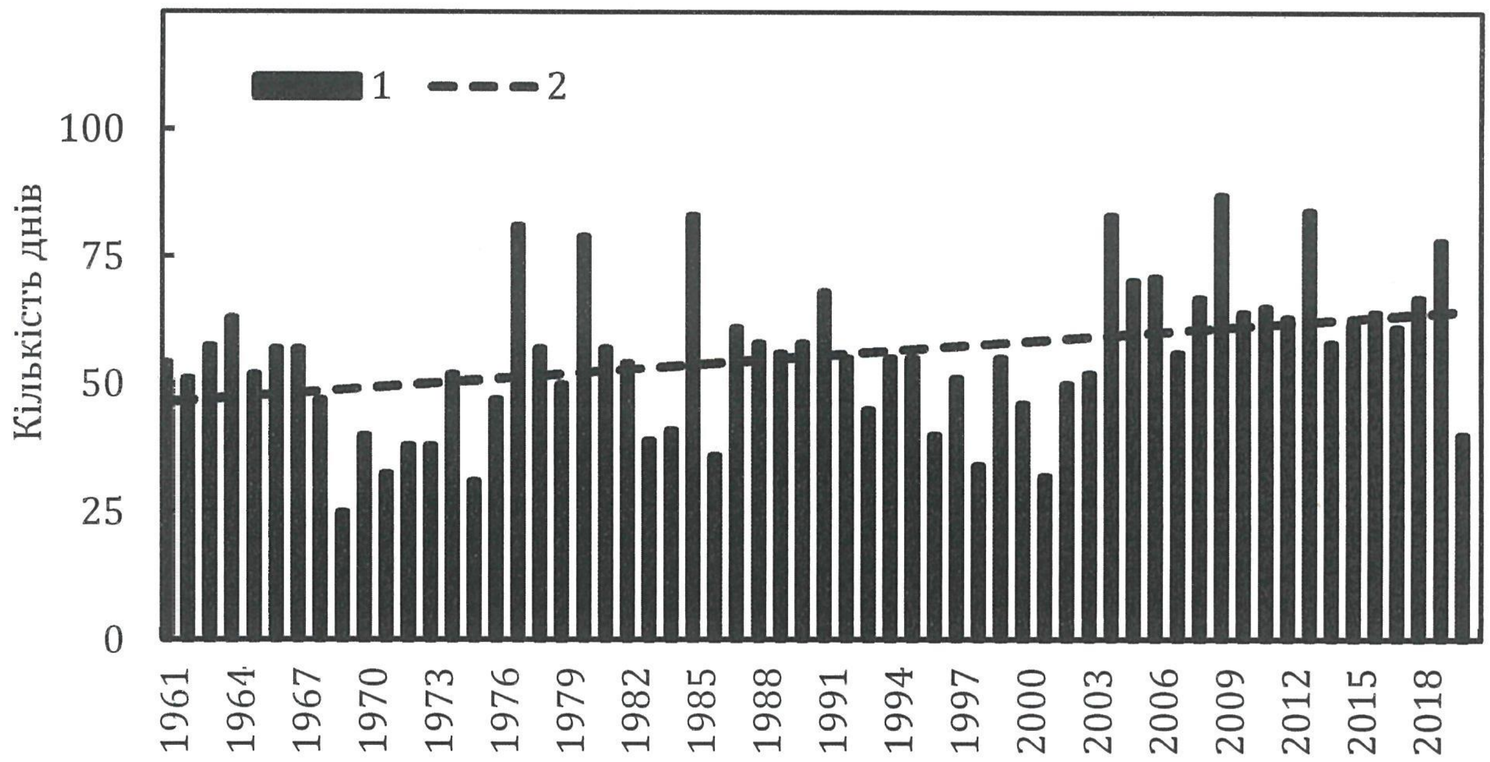

Рис. 6. Кількість днів з туманами (1) та тенденція змін (2), що зафіксовані на метеостанції Запоріжжя протягом 1961-2020 рр.

Кількість днів з туманами, що зафіксовані на метеостанції Запоріжжя, становить 56±14 днів з тенденцією дэ збільшення на 3 дні за 10 років (рис. 6).

До екстремальних погодних явищ, які становлять реальну загрозу для природного довкілля, систем життєзабезпечення, виробничої сфери, а також для здоров'я й життя людей, належать грози, гради, буревії, зливи, суховії, смерчі. Зважаючи на те, що річна сума опадів у регіоні м. Запоріжжя не зростає, відбувається ще й значний її сезонний перерозподіл. При цьому простежується виражена тенденція до збільшення кількості днів з грозами (рис. 7). Кількість днів з грозами становить 22±9 днів з тенденцією до збільшення на 3 дні за 10 років.

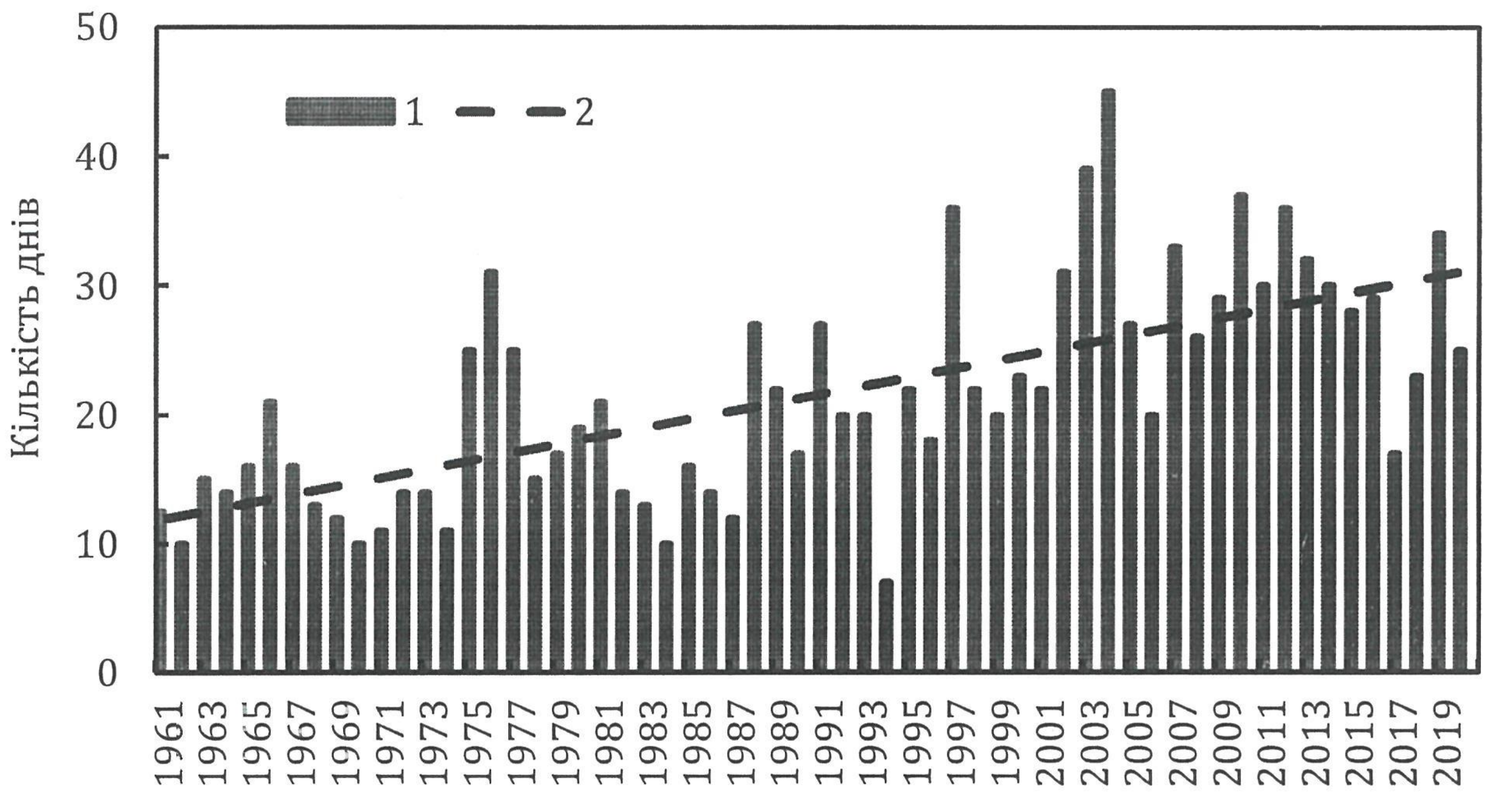

Рис. 7. Кількість днів з грозами (1) та тенденція змін (2), що зафіксовані на метеостанції Запоріжжя протягом періоду 1961-2020 рр.

Як правило, грози супроводжуються дощами. При цьому потужні зливи, коли за кілька годин випадає така кількість опадів, що сягає чи перевищує місячну норму, спостерігаються все частіше. Зокрема, 4 серпня 2019 р. за добу в Запоріжжі випало 121.1 мм опадів, що перевищило дві місячні норми. 13 липня 2020 року менше, ніж за три години, місто отримало майже місячну норму опадів. Потужна злива повністю паралізувала місто. 1 червня 2021 року зливові дощі знову затопили місто, а через два тижні, 13 червня, ситуація повторилася. 30 червня 2021 року в місті знову лютували грози, град і сильні зливи.

Наслідки змін клімату, що проявляються все частіше у вигляді температурних аномалій та / або екстремальних метеорологічних явищ, стають потужним негативним фактором впливу на життєдіяльність міста і його мешканців.

3.6. Поводження з відходами

Достатньо зрозумілу картину про стан справ у галузі поводження з відходами у м. Запоріжжя дають узагальнені дані, представлені в таблиці 6.

Таблиця 6. Поводження з відходами у м. Запоріжжя у 2020 р.

	Утворено, т		**Утилізовано, т**		**Спалено, т**		**Видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти, т**	
	відходи I-IV класів небезпеки	у т.ч. I-III класів небезпеки	відходи I-IV класів небезпеки	у т.ч. I-III класів небезпеки	відходи I-IV класів небезпеки	у т.ч. I-III класів небезпеки	відходи I-IV класів небезпеки	у т.ч. I-III класів небезпеки
Запорізька область	5531040,3	15979,4	3485737,6	9478,2	50645,6	677,8	1430178,5	6342,5
м. Запоріжжя	4632294,5	15492,6	2742809,4 / 59.2%	7949,0	970,3 / 0.021%	677,8	1278529,8 / 27.6%	6342,5

Джерело: Головне управління статистики у Запорізькій області

Згідно з даними Головного управління статистики у Запорізькій області, впродовж 2020 року у м. Запоріжжі було утворено 4632294,5 тон твердих комунальних і виробничих відходів, що становить 83,75% від усієї кількості відходів, згенерованих у Запорізькій області. З них понад 59% відходів були утилізовано, тобто повністю або частково перероблено з подальшим використанням їх частини як сировинного ресурсу. Це дуже високий показник по Україні, якщо не найвищий, оскільки на загал в Україні переробляються з повторним використанням менше 10% відходів. Водночас, понад 27% від маси вироблених відходів було депоновано на сміттєзвалищах. Таких відходів накопичено на полігонах і звалищах міста майже 261 млн тон (табл. 7). Як бачимо, ця маса продовжує зростати, а отже є системною проблемою. Це означає, що при такій тенденції місто потребуватиме все більших площ під полігони, які залишатимуться об'єктами негативного впливу на довкілля і здоров'я населення

Таблиця 7. Загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації, у місцях видалення відходів у 2020 році (станом на кінець року, т)

	Відходи I-IV класів небезпеки	**У т.ч. I-III класів небезпеки**
Запорізька область	271345877,4	7658961,3
м. Запоріжжя	260947349,7	7658929,5

Джерело: Головне управління статистики у Запорізькій області

На сьогодні у місті відходи депонуються на кількох полігонах. Полігон твердих побутових відходів ТПВ-1 площею понад 47 га розташований у Шевченківському районі на лівому березі (вул. Базова, 10-В). Експлуатацію розпочато у 1952 році, наразі це єдиний діючий полігон міста, на який вивозяться й розміщуються тверді побутові відходи. Станом на 2019 на полігоні ТПВ-1 накопичено понад 16 млн тон відходів. Полігон приймає ТВБ з правобережної частини міста, оскільки ТПВ-2, який обслуговував правобережну частину міста, вичерпав свої можливості і був закритий ще в лютому 2007 року.

Місто розраховує на використання полігону ТВП №3, будівництво якого розпочато на території Сонячної сільської ради Запорізького району Запорізької. Для полігону відведено

земельну ділянку площею 27 га та отримано Державний акт на право постійного користування. Роботи по будівництву полігону тривають. Але це означає, що ТВП правобережної частини міста будуть вивозити й депонувати на лівому березі.

Для промислових відходів використовують кілька полігонів, найбільшим з яких є полігон у балці Середня загальною площею 221 га. На території балки Середня розташовані ділянки низки підприємств-користувачів, зокрема, ПАТ «Запоріжсталь» (3 ділянки загальною площею 112,8 га), ПрАТ «Запоріжкокс» (45,8 га), ПрАТ «Дніпроспецсталь» (2 ділянки загальною площею 40,69 га), АТ «Запорізький завод феросплавів» (15,5 га), ТОВ «Технопромекспорт» (6,0 га). Окрім цього, ПАТ «Мотор Січ» має накопичувач-випарювач площею 1,55 га. ПАТ «Запорізький автомобілебудівний завод» належить полігон площею 2,5 га. До комплексу позамайданчикового шламовидалення ПАТ «Запоріжсталь» входить відстійник-шламонакопичувач у балці Капустянка площею 148,46 га, що також розташований на території міста.

Індустріальний комплекс м. Запоріжжя генерує значну кількість промислових відходів, придатних для переробки і повторного використання. Те ж саме стосується твердих побутових відходів. Певна частина таких відходів, переважно у процесі виробництва, переробляється і використовується в якості вторинних ресурсів, але значна їх кількість все ще накопичується на полігонах. А ці об'єкти залишаються потенційно й реально небезпечними для природного довкілля і здоров'я людей.

3.7. Демографічна ситуація і здоров'я населення

Станом на 1 січня 2021 року відповідно до статистичних оцінок в м. Запоріжжі проживало 722 713 осіб. Чисельність населення міста, як і населення всієї Запорізької області має чітку тенденцію до зниження (табл. 8). Тенденція простежується приблизно з середини 1990-х років. Така картина не є унікальною і спостерігається в усіх областях та по Україні в цілому. Щоправда, в деяких областях в середині 2010-х років спостерігалося певне зростання населення, але в останні роки воно змінилося на спад (табл. 9).

Таблиця 8. Динаміка населення Запорізької області за період 2015-2021 рр. (дані станом на 1 січня року)

	Все населення	Міське населення	Сільське населення	Населення міста Запоріжжя
2015	1 765 926	1 362 343	403 583	761 993
2016	1 753 642	1 353 773	399 869	756 927
2017	1 739 488	1 342 969	396 519	750 685
2018	1 723 171	1 331 490	391 681	745 432
2019	1 705 836	1 319 192	386 644	738 728
2020	1 687 401	1 306 231	381 170	731 922
2021	1 666 500	1 291 100	375 400	722 713

Джерело: Державна служба статистики України

Зниження чисельності населення відбувається за рахунок зниження народжуваності (для порівняння: 5.3 випадки на 1000 жителів у 2020 р. проти 6,8 випадки у 2019 р. та 8,8 випадки у 2015 р.), переважання смертності над народжуваністю (показник смертності – 16.4 померлих на 1000 жителів у 2019 р. та 13.5 у 2020 р.) та міграції населення в інші регіони країни та за кордон.

Таблиця 9. Динаміка населення деяких областей України за період 2010-2017 рр. (дані станом на 1 січня року)

Рік / Область	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Динаміка
Івано-Франківська	1380,7	1379,8	1380,1	1381,8	1382,1	1382,6	1382,3	1379,9	↑↓
Закарпатська	1244,8	1247,4	1250,7	1254,4	1256,9	1259,6	1259,2	1258,8	↑↓
Чернівецька	904,4	904,3	905,3	907,2	908,5	910	909,9	908,1	↑↓
Львівська	2549,6	2544,7	2540,9	2540,7	2538,4	2537,8	2534,2	2534,0	↓
Одеська	2391,0	2388,7	2388,3	2395,2	2396,5	2396,4	2390,3	2386,5	↓↑↓
Херсонська	1093,4	1088,2	1083,4	1078,2	1072,5	1067,9	1062,4	1055,6	↓
Миколаївська	1189,5	1183,3	1178,2	1173,5	1168,4	1164,3	1158,2	1150,1	↓
Дніпро-петровська	3355,5	3336,5	3320,3	3307,8	3292,4	3276,6	3254,9	3230,4	↓
Запорізька	1811,7	1801,3	1791,7	1785,5	1775,8	1765,9	1753,6	1739,5	↓

Джерело: Державна служба статистики України

Попри той факт, що показники смертності залишаються досить високими, варто звернути увагу на позитивні тенденції в демографічній сфері. Такою є динаміка середньої очікуваної тривалості життя при народженні. Як випливає з даних, представлених на рис. 8, вона немонотонна, але позитивна. Лінія тренду (відображена точками) свідчить, що цей показник зростає для населення Запорізької області. Такі ж тренди має динаміка для інших областей України.

Оскільки в Запоріжжі проживає майже половина всього міського населення області й майже удвічі більше, ніж тих, хто проживає в сільській місцевості, то загальні тенденції в демографічних показниках, що характеризують населення області, будуть характеризувати й стан населення міста. При цьому варто додати, що очікувана тривалість життя міського населення є вищою, ніж населення сільського. Зокрема, у 2019 р. для Запорізької області цей показник дорівнював 71.65 і 69.29 відповідно.

З рис. 8 можна також зробити інші висновки. Значення показника суттєво залежить від регіону. Так, для населення прикарпатських областей (але не Закарпаття) середня очікувана тривалість життя на 2-3 роки вища, ніж для населення південних областей. Причини можуть полягати в природних умовах, інтенсивності промислового виробництва, якості соціального забезпечення, особливостях способу життя та ін. Але це вказує на те, що для міста Запоріжжя є потенціал для розвитку й удосконалення.

Стан здоров'я населення оцінюють за низкою показників (очікувана тривалість життя, захворюваність, смертність, причини смерті та ін.). Як випливає з табл. 8, смертність у Запорізькій області, де переважає населення власне міста Запоріжжя, є вищою, ніж в цілому по Україні (коефіцієнти смертності 1466.4 і 1639.9 відповідно), і це є тривожний показник. Вищими є також коефіцієнти смертності від хвороб, які певною мірою залежать від стану довкілля – від інфекційних та паразитарних хвороб, новоутворень, хвороб системи кровообігу та органів дихання. Показники смертності від хвороб органів травлення майже співпадають для населення України і Запорізької області. Смертність від хвороб системи кровообігу серед населення регіону домінує, як і в інших областях України.

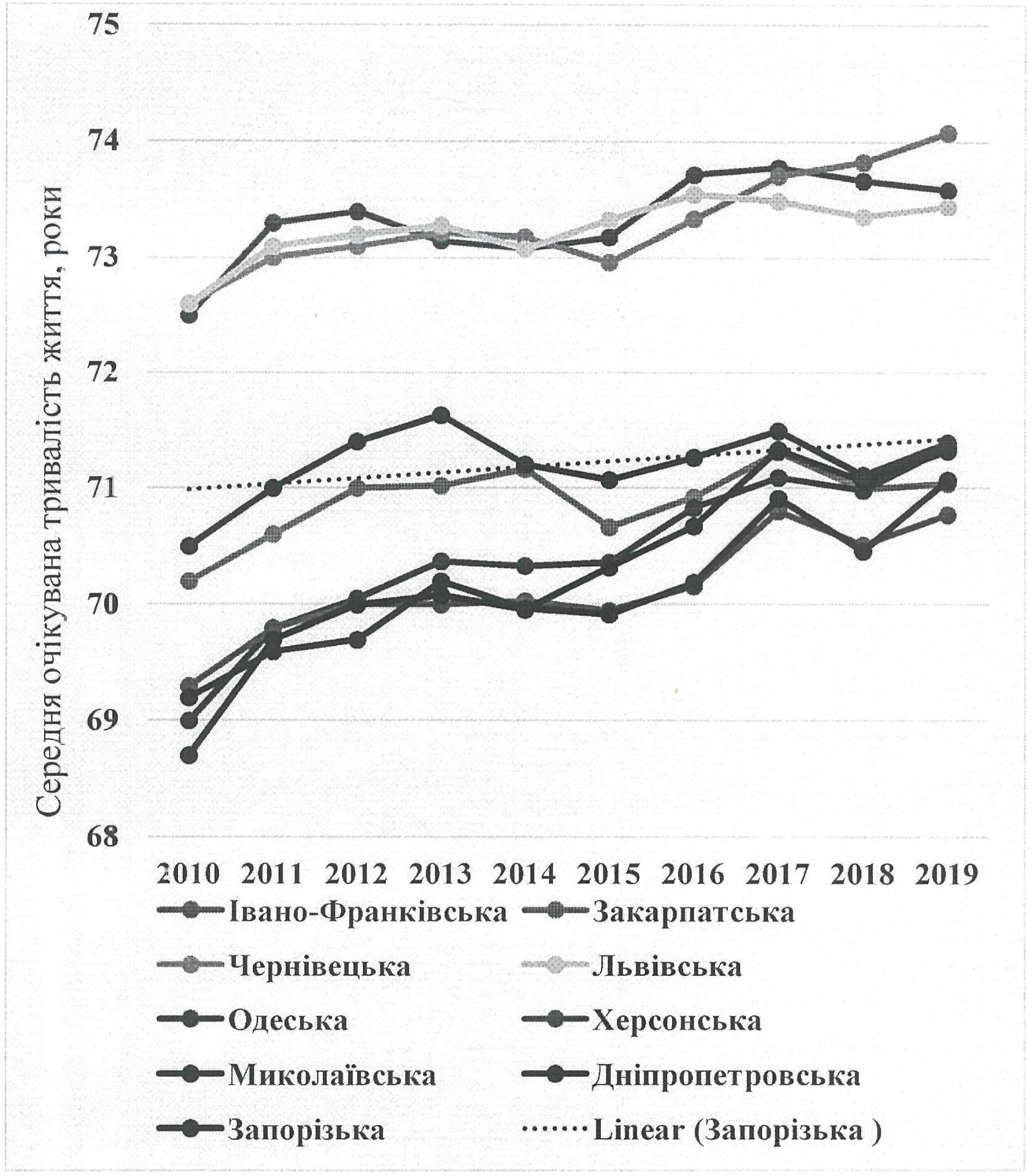

Рис. 8. Середня очікувана тривалість життя при народженні в окремих регіонах України.

Джерело: Державна служба статистики України

Таблиця 8. Кількість померлих за окремими причинами смерті (від хвороб, умовно залежних від стану довкілля) та відповідні коефіцієнти смертності та захворюваності для України та Запорізької обл. у 2019 р.

Причини смертності	Усього	I. Деяких інфекційних та паразитарних хвороб (A00-B99)	II. Ново-утворень (C00-D48)	IX. Хвороби системи кровообігу (I00-I99)	X. Хвороби органів дихання (J00-J98)	XI. Хвороби органів травлення (K00-K92)
Кількість померлих (Україна)	581114	8120	78223	389348	12504	24144
Коефіцієнт смертності (на 100000 осіб наявного населення) Україна	1466.4	20.8	199.3	989.2	32	60.8

Кількість померлих (Запорізька обл.)	27823	424	4487	17492	630	988
Коефіцієнт смертності (на 100000 осіб наявного населення) (Запорізька обл.)	1639.9	25	264.5	1031	37.1	58.2

Джерело: Населення України за 2019 рік. Демографічний щорічник. Державна служба статистики. Київ, 2020. – 181 с.

З іншого боку, якщо оцінювати стан здоров'я населення по показниках захворюваності, то найчастіше люди страждають від ураження органів дихання – впродовж останніх років відповідний коефіцієнт захворюваності жителів Запоріжжя коливався в межах 35000-39000 на 100000 осіб. Саме тому якість повітря має суттєве значення для здоров'я людей. Принаймні опосередковано це підтверджують дані, наведені в рис. 9, з якого випливає, що жителі міст Запорізької області значно частіше страждають від ураження органів дихання, ніж жителі сільської місцевості, де джерел забруднення атмосфери значно менше, а повітря значно чистіше, ніж на урбанізованих територіях.

Є ще одна особливість у показниках захворюваності та їх динаміці. Якщо порівнювати стан захворюваності кількох областей, то можна побачити, що показники захворюваності на хвороби органів дихання та їх динаміка у жителів Запорізької області подібні до показників жителів сусідніх областей, але є помітно меншими, ніж показники жителів Прикарпаття (рис. 10). Але лінійні тренди захворюваності при цьому суттєво різняться (рис. 11): як для сільського, так і для міського населення Запорізької області вони зростають. Подібну тенденцію демонструють відповідні показники Миколаївської області, тоді як для інших вибраних областей картина суттєво інша.

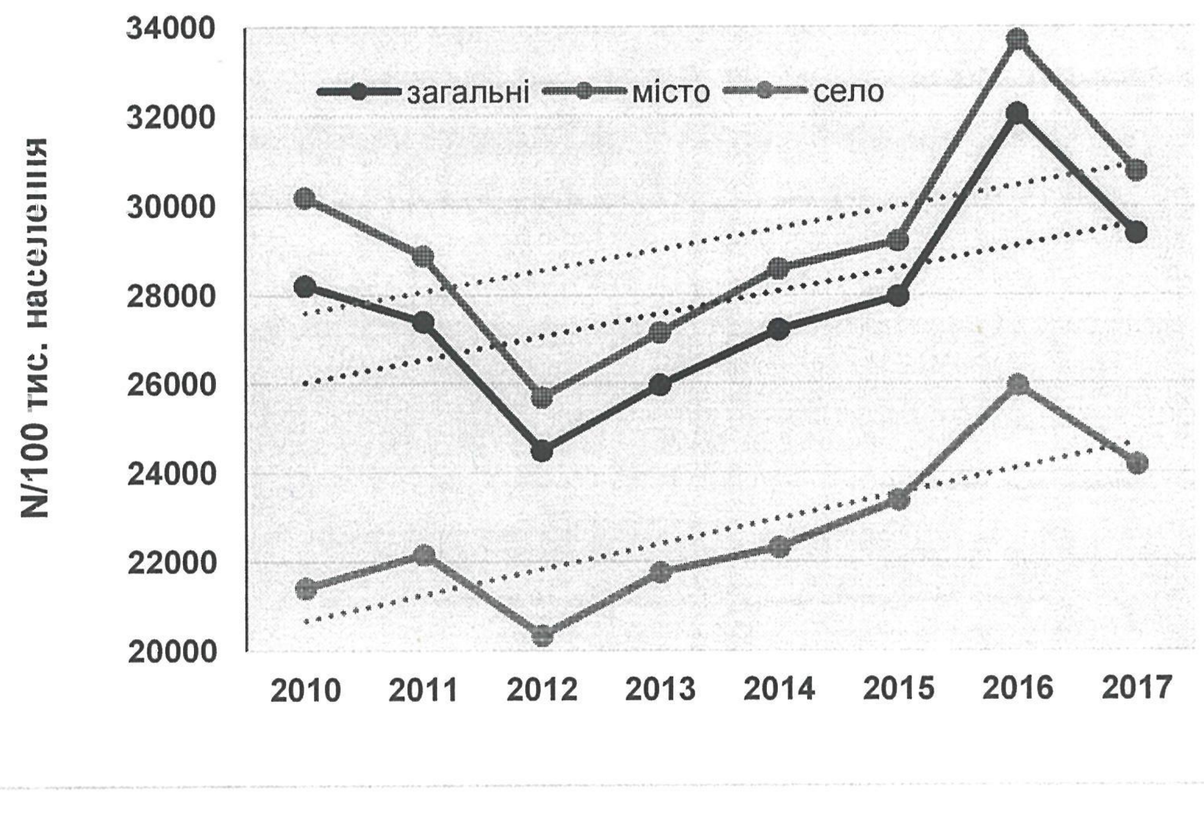

Рис. 9. Динаміка захворюваності населення Запорізької області на хвороби органів дихання за період 2010-2017 роки

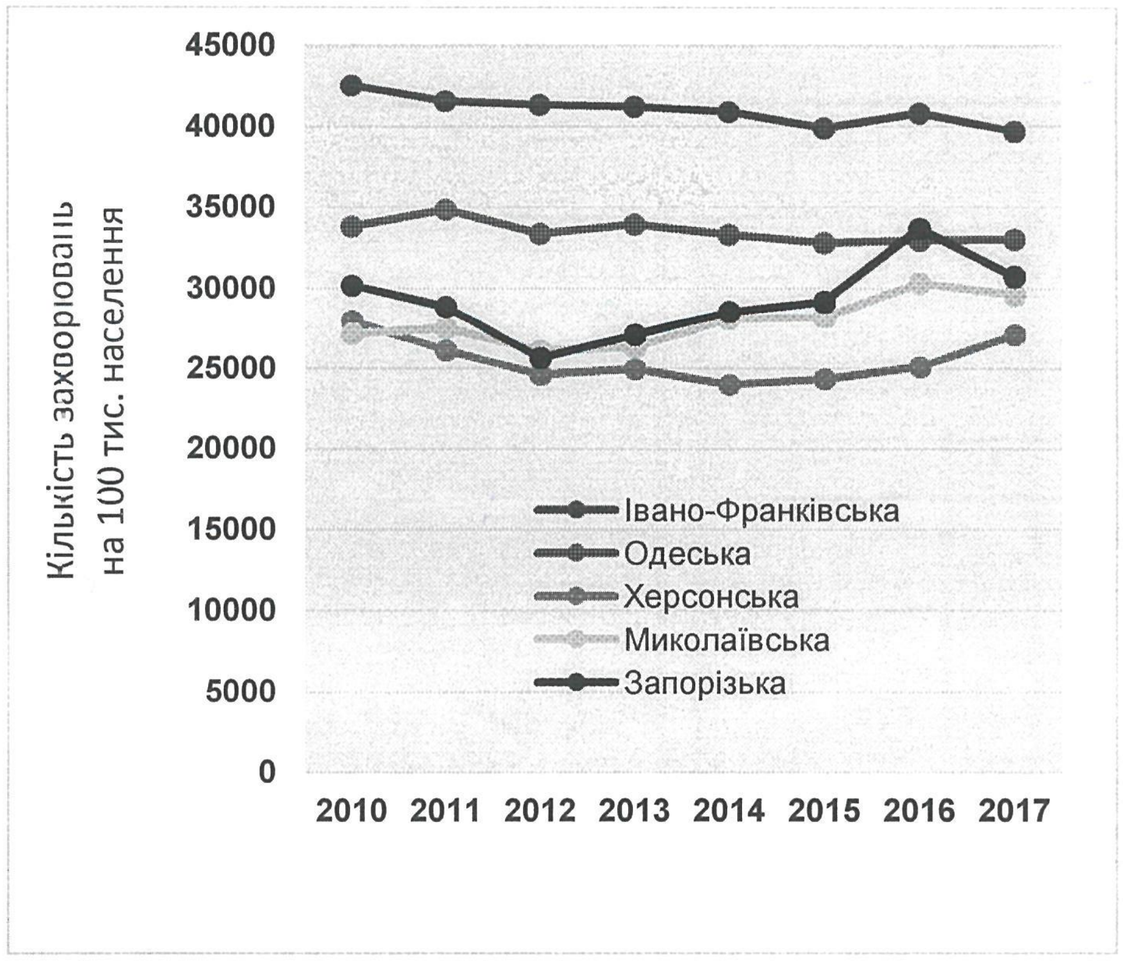

Рис. 10. Динаміка захворюваності міського населення приморських областей на хвороби органів дихання за період 2010-2017 роки.

Виявлені тенденції показників здоров'я жителів Запорізької області пов'язнані з довкільними та іншими факторами.

3.8. Прогнозні зміни стану довкілля м. Запоріжжя, якщо документ державного планування не буде затверджено

Програма економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік визначає, серед інших, такі пріоритетні напрямки розвитку, як створення умов для високої якості життя, безпечної та креативної урбаністики, умов для покращання довкілля та ресурсозбереження. Програма є комплексним планувальним документом, а досягнення її цілей забезпечить реалізація низки заходів, в тому числі й передбачених цільовими місцевими програмами. Серед таких програм є ті, що безпосередньо спрямовані на поліпшення стану навколишнього середовища - зокрема, Програма «Про фінансування природоохоронних заходів за рахунок екологічних надходжень на 2021-2023 роки», Міська цільова програма запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, організація рятування на водах на 2021-2023 роки, Програма підтримки заходів з енергозбереження в м. Запоріжжі на 2021-2023 роки, Програма раціонального використання території та комплексного містобудівного розвитку міста Запоріжжя та інші.

У разі не затвердження Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік розвиткові заходи не будуть здійснені, а отже не буде підстав для очікування позитивного впливу на стан довкілля, умови життя та здоров'я населення.

4. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Території, які ймовірно зазнають впливу від впровадження Програми, фактично є територіями міста в його адміністративних межах. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на території міста представлена в розділі 3 цього Звіту.

Очікується, що виконання заходів, передбачених Програмою, дозволить поліпшити загальний екологічний стан міста та позитивно вплине на умови життєдіяльності, здоров'я і добробут населення. Аналіз поточного стану довкілля та здоров'я населення міста Запоріжжя,

тенденцій його зміни, зокрема, в контексті виконання попередніх аналогічних програм соціально-економічного розвитку, дозволяє зробити висновок про те, що виконання Програми спричинить позитивний вплив на стан заселених територій, зелених зон, водного фонду, а виробничі підприємства більш оптимально використовуватимуть природні ресурси та мінімізують вплив на довкілля.

Реалізація передбачених Програмою інфраструктурних проєктів (зокрема, проєктів будівництва, енергомодернізації будівель житлового фонду та громадських споруд, ремонту та реконструкції доріг та ін.) матиме негативний вплив на певні компоненти навколишнього природного середовища, але такий вплив буде точковим, короткочасним і контрольованим. Реалізація заходів має здійснюватися при неухильному дотриманні вимог чинного законодавства й регуляторної бази і тому не спричинить понаднормативного впливу на довкілля. Це по-перше. По-друге, при подальшій експлуатації енергомодернізовані будинки і споруди потребуватимуть менше тепла для їх обігріву в холодну пору року, а отже меншого використання карбонових носіїв для теплогенерації. Як наслідок, обсяги емісії забруднювачів в атмосферу будуть скорочені. Позитивного ефекту на природне довкілля можна очікувати й після якісного ремонту, реконструкції чи будівництва доріг – середня швидкість руху автівок зросте, заторів стане менше, а отже зменшиться використання палива і викидів його згорання.

Програма передбачає також низку завдань екологічного спрямування, зокрема, таких як модернізація виробництв з метою зменшення шкідливих викидів в атмосферу, подальше впорядкування та розвиток зелених насаджень міста, реконструкція та будівництво мереж постачання тепла, водозабезпечення і водовідведення міста із застосуванням енергозберігаючих технологій, удосконалення системи поводження з відходами, реалізація заходів з енергоефективності з використанням сучасних інноваційних технологій, раціональне використання енергоресурсів у житлово-комунальному господарстві, покращення стану каналізаційних мереж та споруд на них. Реалізація відповідних проектів за цими напрямками, серед іншого, спричинить позитивний вплив на навколишнє середовище міста в цілому й на його природоохоронні території і об'єкти зокрема, оскільки зменшиться генерування відходів і забруднень, а отже й загальне навантаження на довкілля.

Для збереження природоохоронних територій, зокрема, для тих, що входять до складу екологічної мережі Запорізького району (водні об'єкти, водоохоронні зони навколо них та ін.), позитивний вплив, окрім вказаних вище, матиме також виконання передбачених Програмою завдань, спрямованих на підтримання сприятливого гідрологічного стану річок, охорону та відтворення біологічного та ландшафтного різноманіття, покращання стану існуючих та подальше впорядкування та розвиток зелених насаджень міста.

Законом України «Про охорону навколишнього природнього середовища» визначено, що завданням законодавства про охорону навколишнього природного середовища є регулювання відносин у галузі охорони, використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, запобігання і ліквідації негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, збереження природних ресурсів, генетичного фонду живої природи, ландшафтів та інших природних комплексів, унікальних територій та природних об'єктів, пов'язаних з історико-культурною спадщиною.

Пунктом 47 розділу «Охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів» Постанови Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 №1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів» (зі змінами та доповненнями) передбачено проведення заходів з озеленення міст і сіл, які можуть бути профінансовані за рахунок коштів, які надходять до створених місцевими радами фондів охорони навколишнього природнього середовища.

Також, слід зазначити, що до заходів з озеленення відноситься комплекс робіт із створення і використання зелених насаджень в населених пунктах та система зелених насаджень населених пунктів (зокрема, відносяться заходи із проведення висадки зелених насаджень, таких як декоративні дерева та кущі).

У 2022 році в межах Програми «Про фінансування природоохоронних заходів за рахунок екслогічних надходжень на 2021-2023 роки» планується, зокрема, реалізувати заходи з озеленення міста на 10,0 млн. грн., а саме висадити зелені насадження (дерева та кущі) на території міста Запоріжжя у кількості 2 090 од.

Комплекс заходів зі збереження, реконструкції та збільшення кількості зелених насаджень міста передбачено Програмою комплексного озеленення м. Запоріжжя на 2019-2029 роки «Зелене місто», затвердженою рішенням міської ради від 28.08.2019 №22.

Програма також спрямована на підвищення рівня суспільної екологічної свідомості. Результативність таких заходів важко визначити й оцінити, але від них можна очікувати тільки позитивних змін у поведінці громадян та їх ставленні до довкілля і свого здоров'я.

Тому при успішній реалізації заходів Програми можна очікувати зниження техногенного навантаження на міське середовище і як наслідок - позитивних змін у здоров'ї громадян та екосистемах міста.

5. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Аналіз поточного стану довкілля міста Запоріжжя на підставі даних моніторингових досліджень та статистичних спостережень, а також аналіз експертної документації відповідного спрямування дозволяє визначити основні екологічні проблеми міста Запоріжжя та пов'язані з ними ризики для довкілля і здоров'я людей. Короткий огляд таких проблем, їх характеристика та підходи до їх вирішення, визначені в Програмі економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік, відображені в таблиці 9.

Таблиця 9. Екологічні проблеми і ризики міста Запоріжжя

Основні екологічні проблеми і ризики	Характеристика проблем і ризиків	Підходи та конкретні способи вирішення проблем, передбачені Програмою
Забруднення атмосферного повітря посилює ризик захворювання	Значна кількість підприємств металургії, машино-будування, енергетики, хімічної, будівельної промисловості генерує викиди забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами.	Модернізація виробництв з метою зменшення шкідливих викидів в атмосферу. Придбання нових електробусів із супутньою інфраструктурою дозволить зменшити кількість викидів та поліпшити екологічну ситуацію
Коментар: Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами викидів у атмосферне повітря, але передбачає нарощування виробничих потужностей. Тому негативний вплив діючих підприємств на якість атмосферного повітря в місті буде продовжуватися. На якість повітря будуть впливати також будівельні роботи, зокрема, з реконструкції аеропорту. Але такі роботи носять коротко-терміновий характер і після їх завершення ситуація повернеться до норми. Разом з тим, реалізація багатьох завдань Програми дасть змогу скоротити обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря і таким чином поліпшити його якість. Зокрема, цьому має сприяти реалізація завдань з модернізації та забезпечення сталого розвитку виробничо-експортного потенціалу промислового сектора та модернізації виробництв з метою зменшення шкідливих викидів в атмосферу, заходи з енергоефективності та енергозбереження (термомодернізація будівель зменшить використання карбонових енергоносіїв), розвиток електротранспортних мереж, розширення зелених зон та загальне озеленення міста, розвиток та поліпшення стану дорожньої мережі (зменшить затори та впорядкує швидкість автомобілів).		

Забруднення водних ресурсів згубно впливає на якість води і стан водних екосистем	Надходження органічних та неорганічних забрудників зі стічними водами з точкових та дифузних джерел, а також з атмосфери, викликає евтрофікацію, деградацію водного біорізноманіття, погіршення якості та втрату рекреаційних властивостей водних об'єктів	Упорядкування існуючого водовідведення, покращення стану каналізаційних мереж та споруд на них. Підтримання сприятливого гідрологічного стану річок
Коментар: Реалізація Програми не спричинить погіршення стану водних ресурсів. Очікуваний її вплив буде нейтральним, проте негативного впливу виключати не можна, але якщо такий і буде, то він буде обмеженим і короткочасним. Разом з тим, Програма передбачає упорядкування існуючих систем водовідведення та покращення стану каналізаційних мереж і споруд, а також підтримання сприятливого гідрологічного стану малих річок міста, що матиме позитивний вплив на екологічний стан і якість поверхневих водних об'єктів.		
Генерування значної кількості відходів виробництва і споживання та їх депонування у навколишньому середовищі замість переробки та повторного використання	На полігонах накопичено значну кількість твердих відходів, яка постійно зростає. Складування відходів на полігонах та нелегальних сміттєзвалищах згубно впливає на стан довкілля і посилює ризики для здоров'я людей на даний час і в майбутньому	Удосконалення системи поводження з відходами (переробка замість складування)
Коментар: Реалізація деяких завдань Програми, ймовірно, може спричинити збільшення кількості твердих побутових відходів внаслідок розвитку туристичної глузі (зростуть туристичні потоки, а отже й обсяги відходів споживання та наданих послуг). Внаслідок розбудови міської, туристичної, транспортної інфраструктури, реконструкція будівель зросте кількість новоутворених будівельних відходів. Належне поводження з такими відходами з урахуванням вимог чинної нормативно-правової бази та кращих наявних практик не спричинить забруднення довкілля, а зміна парадигми поводження з відходами (переробка та утилізація замість складування) матиме позитивний довкільний ефект.		
Викликані змінами клімату потепління, температурні аномалії та екстремальні погодні явища. Зростання частоти та посилення впливу надзвичайних погодних явищ.	Тривалі хвилі тепла згубно впливають на стан природних екосистем і здоров'я людей. Надмірні опади та буревії руйнують інфраструктурні об'єкти і загрожують здоров'ю і життю людей. Розширюється зона посух	Протидія та адаптація до змін клімату. Визначення у Плані дій сталого енергетичного розвитку та клімату загального довгострокового бачення до 2030 року, спрямованого на вирішення взаємопов'язаних питань: пом'якшення наслідків зміни клімату, адаптація та стала енергетика
Значний ризик виникнення надзвичайних ситуацій природного,	Наявність 380 потенційно-небезпечних об'єктів, з яких 19 належать до хімічно-небезпечних.	Технічне переоснащення підприємств. Створення умов щодо захисту населення від надзвичайних ситуацій, в тому числі військового характеру,

техногенного та іншого характеру	Реальна ймовірність екстремальних погодних явищ. Близькість до зони бойових дій	шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим. Організація та забезпечення життєдіяльності постраждалих від надзвичайних ситуацій, а також під час можливого ведення воєнних дій. Забезпечення навчання з питань цивільного захисту посадових осіб виконавчих органів міської ради та суб'єктів господарювання комунальної власності. Здійснення підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях. Створення і використання місцевого матеріального резерву для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій
Коментар: Ризики для населення, інфраструктури і довкілля міста, пов'язані зі змінами клімату, перш за все стосуються аномальних впливів температури, опадів і екстремальних погодних явищ. Реагування на такі впливи передбачено в розділах Програми 3.1 (охорона здоров'я), 4.3 (Техногенна безпека) та деяких інших.		
Деградація екосистем і біорізноманіття	Втрата цілісності (фрагментація, зміна функціональних характеристик, трансформація середовища) та біологічного різноманіття екосистем	Покращання стану існуючих та подальше впорядкування та розвиток зелених насаджень міста. Охорона та відтворення біологічного та ландшафтного різноманіття
Коментар: Ризики впливу реалізації Програми на території з природоохоронним статусом не виявлені. Програма не передбачає реалізацію завдань і заходів, що можуть спричинити негативний вплив на існуючі об'єкти природно-заповідного фонду. Разом з тим, для територій і об'єктів з природоохоронним статусом позитивне значення матимуть заходи, спрямовані на вирішення проблем забруднення водних об'єктів, впорядкування і розширення зелених зон міста та на адаптацію до змін клімату		

Ймовірність того, що реалізація Програми спричинить такі потенційні впливи на довкілля та/або на здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але сукупно матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля та/або на здоров'я людей, є незначною.

6. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Програма економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік є документом місцевого значення. Разом з тим, цей документ державного планування розроблено з урахуванням основних державних пріоритетів і зобов'язань у сфері охорони довкілля. Такі пріоритети і зобов'язання визначені законами України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про відходи»,

Водним кодексом України, Указом Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року».

Визначені в Програмі пріоритети, цілі і завдання сформульовані в руслі Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року і переважно прямо або опосередковано співпадають. Із зрозумілих причин не знайшли прямого відображення в програмі хіба що положення Цілі 14 (Збереження морських ресурсів) та Цілі 17 (Партнерство заради миру).

З урахуванням специфіки, Програма також робить внесок у досягнення цілей Державної Стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 рр. (постанова КМУ від 14 серпня 2020 р. № 695) (див., зокрема, підрозділи 1.1, 1.5, 3.1, 3.2, 4.1) та Національної економічної стратегії (постанова КМУ від 3 березня 2021 р. № 179) (див., зокрема, розділи 1, 3, 4).

Визначені в Програмі пріоритети, цілі і завдання відповідають положенням Стратегії розвитку м. Запоріжжя до 2028 року та Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року. Зокрема, з таких цілей і завдань Програми можна вказати наступні блоки:

- Енергозбереження (стосується протидії змінам клімату) - енергомоніторинг та управління споживанням енергетичних ресурсів бюджетними установами міста на базі електронної платформи енергоефективності; проведення Днів Сталої Енергії у м. Запоріжжі в рамках Європейського Тижня Енергоефективності відповідно до Європейської ініціативи «Угода мерів»; розробка та затвердження Плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату (ПДСЕРК) м. Запоріжжя до 2030 року відповідно до рішення міської ради від 24.06.2020 №35 «Про приєднання до Європейської ініціативи «Угода мерів щодо Клімату та Енергії»; реалізація комплексного проєкту з термомодернізації будівель бюджетної сфери із залученням кредитних коштів Європейського інвестиційного банку та проєкту терморевновації будівель бюджетної сфери; закупівля 8 нових електробусів для заміни дизельних автобусів; реконструкція та будівництво мереж тепло-, водозабезпечення і водовідведення міста із застосуванням енергозберігаючих технологій. Планування цих та інших (Розділ 4.3 Програми) завдань здійснено в руслі Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року (розпорядження КМУ від 6 грудні 2017 р. та Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року (розпорядження КМУ від 20 жовтня 2021 року);
- Захист атмосфери від забруднення - модернізація виробництв з метою зменшення шкідливих викидів в атмосферу;
- Захист та стале використання водних ресурсів - упорядкування існуючого водовідведення, покращення стану каналізаційних мереж та споруд на них; підтримання сприятливого гідрологічного стану річок;
- Удосконалення системи поводження з відходами;
- Збереження біорізноманіття - впорядкування та розвиток зелених насаджень міста; охорона та відтворення біологічного та ландшафтного різноманіття;
- Підвищення рівня суспільної екологічної свідомості.

Певні пріоритети, цілі і завдання Програми відповідають положенням Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища до 2025 р. (розпорядження КМУ від 21 квітня 2021 р. №443-р (розділи 4.1 і 4.2 Програми).

Варто зауважити, що виконання державних програм, положень національного та міжнародного законодавства відбувається головним чином на місцевому рівні. У програмі немає посилань на те, що завдання, визначені в Програмі, спрямовані на виконання вимог міжнародних договорів. Разом з тим, опосередковано реалізація Програми зробить внесок у виконання державою зобов'язань, що випливають з низки міжнародних договорів. В цьому контексті можна говорити про ратифіковані Україною:

Конвенцію про біорізноманіття («охорона та відтворення біологічного та ландшафтного різноманіття», «подальший розвиток озеленення на територіях загального користування та зонах відпочинку мешканців міста, забезпечення належним доглядом зелених насаджень міста», розділи 2.1, 2.2 4.1 Програми),

Протокол про воду і здоров'я до Конвенції про транскордонні водотоки та міжнародні озера («упорядкування існуючого водовідведення, покращення стану каналізаційних мереж та споруд на них», підрозділ 4.1 Програми),

Конвенцію про забруднення повітря на значні відстані («модернізація виробництв з метою зменшення шкідливих викидів в атмосферу», підрозділ 1.1 Програми),

Рамкову Конвенцію ООН про зміну клімату («розробка та затвердження Плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату м. Запоріжжя до 2030 року», підрозділи 1.1, 2.1, 2.3) та інші.

Наведені положення Програми свідчать про те, що цей документ враховує пріоритети і зобов'язання у сфері охорони довкілля і здоров'я, встановлені на державному та певною мірою на міжнародному рівні.

7. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Можливі наслідки від реалізації Програми для довкілля та здоров'я населення, для територій з природоохоронним статусом, вказані у матриці наслідків (табл. 10). Очікуваний вплив кожного типу діяльності, що вказаний у Програмі, визначено стосовно кожного екологічного компоненту, зазначеного в Законі про СЕО. Відповідно до пункту 6 Статті 1 наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення означають «будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, надр, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів». Узагальнені висновки щодо можливих наслідків від реалізації Програми для довкілля та здоров'я населення відображені з табл. 11.

Таблиця 10. Ймовірні наслідки для довкілля та здоров'я населення виконання завдань, передбачених Програмою

Ймовірні наслідки		Негативний вплив			Пом'якшення стану
		Так	Ймовірно	Ні	
Повітря					
1	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		X		+
2	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?	X			
3	Погіршення якості атмосферного повітря?		X		+
4	Появу джерел неприємних запахів?			X	
5	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			X	
Водні ресурси					
6	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?		X		
7	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?		X		
8	Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?			X	
9	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?		X		
10	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?		X		+

	Ймовірні наслідки	Негативний вплив			Пом'якшення стану
		Так	Ймовірно	Ні	
11	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?		X		
12	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			X	
13	Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			X	+
14	Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод?			X	
15	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?			X	
16	Забруднення підземних водоносних горизонтів?			X	
	Відходи				
17	Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?	X			+
18	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?	X			
19	Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			X	
20	Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			X	
21	Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			X	
	Земельні ресурси				
22	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?			X	
23	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			X	
24	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			X	
25	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			X	
26	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?			X	
27	Виникнення конфліктів між ухваленими цілями стратегії та цілями місцевих громад?			X	
	Біорізноманіття				
28	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			X	
29	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			X	
30	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			X	
	Рекреаційні зони та культурна спадщина				
31	Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?		X		+
32	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			X	
33	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично			X	

	Ймовірні наслідки	Негативний вплив			Пом'якшення стану
		Так	Ймовірно	Ні	
	неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?				
	Населення та інфраструктура				
34	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?		X		
35	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?		X		+
36	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?	X			+
37	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?	X			+
38	Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?			X	
39	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			X	
	Екологічне управління та моніторинг				
40	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			X	
41	Погіршення екологічного моніторингу?			X	
42	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			X	
43	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			X	
	Інше				
44	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?			X	
45	Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			X	
46	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			X	
47	Суттєве порушення якості природного середовища?			X	
48	Поява можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			X	
49	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			X	

Таблиця 11. Висновки щодо можливих наслідків від реалізації Програми для довкілля та здоров'я населення

Атмосферне повітря	Програма не передбачає створення нових об'єктів із збільшенням викидів у атмосферу. Програма декларує «покращення стану атмосферного повітря» (розділ 4.1. Охорона навколишнього природного середовища) та передбачає модернізацію виробництв з метою зменшення шкідливих викидів в атмосферу (розділ 1.1. Промисловість та інвестиційний розвиток). Програма також передбачає низку завдань і заходів у сфері енергоефективності, зокрема, «розроблення Плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату м. Запоріжжя до 2030 року, реалізацію комплексного проєкту з термомодернізації будівель бюджетної сфери;

	закупівлю нових електробусів для заміни дизельних автобусів та інші заходи. В результаті цього зменшиться використання карбонових енергоносіїв, а отже й буде знижена кількість викидів парникових газів та шкідливих продуктів згорання в атмосферу». В розділі 2.1. Житлове господарство передбачено «реконструкцію та будівництво мереж тепло-, водозабезпечення і водовідведення міста із застосуванням енергозберігаючих технологій; реалізацію заходів з енергоефективності з використанням сучасних інноваційних технологій, раціональне використання енергоресурсів у житлово-комунальному господарстві та посилення системи контролю за використанням енергоресурсів». Реалізація цих положень Програми приведе до зменшення викидів у атмосферу, в тому числі й парникових газів, що, серед іншого, також матиме позитивний вплив як фактор протидії змінам клімату.
Водні ресурси	Програма не передбачає створення нових об'єктів із збільшенням скидів зворотних вод у водні джерела та інші заходи, що можуть спричинити негативний вплив на стан водних об'єктів. Програма передбачає «упорядкування існуючого водовідведення, покращення стану каналізаційних мереж та споруд на них; підтримання сприятливого гідрологічного стану річок»; розділ 4.1. Охорона навколишнього природного середовища) Виконання завдань Програми сприятиме поліпшенню якості водних джерел та позитивно вплине на гідрологічний режим території
Відходи	Програма передбачає низку завдань, виконання яких пов'язано з виробництвом відходів (зокрема, «капітальні ремонти та реконструкції автомобільних доріг, трамвайних переїздів, заміну зношених інженерних мереж зливової каналізації, розвиток велоінфраструктури міста, проведення робіт, спрямованих на поліпшення пропускної спроможності вулиць, розвиток об'їзних шляхів», розділ 2.2. Благоустрій міста). Збільшення кількості відходів буде результатом «закупівлі товарів, робіт і послуг, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19), розділ 3.1. Охорона здоров'я) Разом з тим, Програма передбачає удосконалення поводження з відходами (переробка замість складування). Виконання завдань Програми спричинить збільшення частки утворених відходів, які будуть перероблятися та використовувати повторно, а отже зменшення негативного впливу відходів на довкілля і здоров'я.
Земельні ресурси	Програма не передбачає діяльності, яка може змінити характеристики рельєфу, посилити вітрову чи водну ерозію ґрунтів, чи спровокувати зсуви і просвали.
Біорізноманіття	Програма не передбачає завдань і діяльності, які могли б вплинути на видове і біотопне різноманіття та зміну наявних територій і об'єктів природно-заповідного фонду. Програма передбачає подальше впорядкування та розвиток зелених насаджень міста (підрозділ 2.1), що матиме позитивний ефект для здоров'я населення та розширить території оселищ для представників пернатої фауни.
Природоохоронні території і об'єкти	Програма не передбачає завдань і діяльності, які могли б погіршити стан і площу наявних територій і об'єктів природно-заповідного фонду (13 об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 1436,6 га - 1 заказник загальнодержавного значення «Дніпровські пороги», 5 ботанічних пам'яток природи місцевого значення («Запорізький 700-річний дуб», «Дубовий гай. Старі дуби», «Стара груша дичка», «Віковий дуб» на о. Хортиця та «Віковий дуб» в с. Верхня Хортиця), 6 пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення (парк енергетиків, парк ім. Шевченка, парк залізничної станції

	Запоріжжя-2, парк «Алея слави», Запорізький дитячий ботанічний сад, парк по вул. Кремлівській) та 1 ботанічний заказник «Цілинна балка». Програма передбачає подальше впорядкування та розвиток зелених насаджень міста (підрозділ 2.1), що сприятиме поліпшенню стану та збільшенню площі природоохоронних територій міста.
Рекреаційні зони та культурна спадщина	Програма не передбачає завдань і діяльності, які могли б спричинити негативний вплив на наявні об'єкти рекреації та культурно-історичної спадщини. Програма передбачає розширення та впорядкування зелених зон міста (розділ 2.1. Житлове господарство), що матиме позитивний ефект для здоров'я населення та розширить території оселищ для представників фауни
Населення та інфраструктура	Програма не передбачає завдань і діяльності, які могли б спричинити негативний вплив на здоров'я і благополуччя населення міста. Програма передбачає розбудову міської, туристичної та супутньої інфраструктури та змістовне дозвілля мешканців і гостей (розділ 1.5. Розвиток туристичної галузі). Збільшення туристичного потоку потребуватиме збільшення транспортного обслуговування, супроводжуватиметься зростанням споживання, а отже й збільшенням утворених відходів. Програма передбачає «будівництво та реконструкція об'єктів аеропорту; … збільшення кількості обслуговуючих авіаліній», розділ 2.3. Розвиток транспортної інфраструктури), що матиме певний вплив на довкілля. Збільшення кількості авіаліній означає збільшення емісії продуктів згорання палива в атмосферу.
Екологічне управління та моніторинг	Програма не передбачає змін у механізмах та інструментах екологічного контролю і моніторингу, які могли б погіршити стан екологічної безпеки. Програма передбачає запровадження «енергомоніторингу та управління споживанням енергетичних ресурсів бюджетними установами міста на базі електронної платформи енергоефективності та розроблення Плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату м. Запоріжжя до 2030 року», що посилить систему екологічного управління та моніторингу.

Аналіз завдань, цілей та очікуваних результатів Програми не дав підстав для визначення вторинних екологічних наслідків її реалізації (тобто змін у стані об'єкта або системи, які виникли в результаті змін, спричинених первинним фактором впливу). Такі процеси спостерігаються в довкільних системах Запоріжжя, зокрема, евтрофікація є похідною від первинного забруднення водойм біогенними сполуками, тобто вторинним наслідком. Навпаки, Програма передбачає зменшення надходжень стічних вод у природні водойми, а отже й зменшення факторів, що провокують евтофікаційні процеси.

Аналіз завдань, цілей та очікуваних результатів Програми не дав підстав для визначення кумулятивних екологічних наслідків (тобто наслідків у стані об'єкта або системи, які виникають у разі накопичення дози діючого агенту, або за сукупністю впливів, кожен з яких окремо не спричинює негативних змін).

Аналіз завдань, цілей та очікуваних результатів Програми не дав підстав для визначення синергічних екологічних наслідків (тобто наслідків у стані об'єкта або системи, які перевищують суму наслідків кожного агенту впливу окремо).

8. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Рівень деталізації Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік – це головним чином рівень визначення цілей і завдань. Лише в деяких випадках можна зустріти формулювання на рівні заходів. Такими є, зокрема, пункти «проведення Днів Сталої Енергії у м. Запоріжжі в рамках Європейського Тижня

Енергоефективності відповідно до Європейської ініціативи «Угода мерів»» та «розроблення Плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату м. Запоріжжя до 2030 року».

У попередньому розділі були проаналізовані та охарактеризовані ймовірні наслідки для довкілля, в тому числі й для здоров'я, які можуть бути результатом впровадження Програми. Зауважимо, що переважна більшість з них є нетральними або позитивними стосовно довкілля. Низка заходів, які будуть сплановані в конкретних умовах, матимуть певний негативний вплив на довкілля, але при дотриманні вимог чинної законодавчої та регуляторної бази, такі впливи будуть мінімізовані або ж усунуті. До таких належить, зокрема, реалізація завдань щодо будівництва та реконструкції основних об'єктів аеропорту (розділ 2.3. Розвиток транспортної інфраструктури). Збільшення медичних відходів у результаті збільшення обсягів «закупівель товарів, робіт і послуг, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19)» (розділ 3.1. Охорона здоров'я) не спричинить особливих наслідків при умові дотримання вимог щодо поводження з такими відходами.

Для запобігання та мінімізації негативних наслідків для довкілля в Програмі передбачені загальні цілі або завдання, які, очевидно, будуть трансформовані в конкретні заходи при реалізації Програми. До таких, зокрема, належать положення програми в наступних сферах:

Атмосферне повітря:

- модернізація виробництв з метою зменшення шкідливих викидів в атмосферу (розділ 1.1. Промисловість та інвестиційний розвиток);

Поводження з відходами:

- удосконалення системи поводження з відходами (2.2. Благоустрій міста);

Техногенна та екологічна безпека:

- посилення системи запобігання, реагування та ліквідації наслідків надзвичайних погодних явищ організація та забезпечення життєдіяльності постраждалих від надзвичайних ситуацій, а також під час можливого ведення воєнних дій; забезпечення навчання з питань цивільного захисту посадових осіб виконавчих органів міської ради та суб'єктів господарювання комунальної власності; здійснення підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях; створення і використання місцевого матеріального резерву для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (розділ 4.3. Техногенна безпека);

Водні ресурси:

- реконструкція та будівництво мереж тепло-, водозабезпечення і водовідведення міста із застосуванням енергозберігаючих технологій; (2.1. Житлове господарство)

- упорядкування існуючого водовідведення, покращення стану каналізаційних мереж та споруд на них; підтримання сприятливого гідрологічного стану річок (4.1. Охорона навколишнього природного середовища)

Біологічне різноманіття:

- охорона та відтворення біологічного та ландшафтного різноманіття, (розділ 4.1. Охорона навколишнього природного середовища)

Здоров'я населення:

Цей розділ описує значну кількість пріоритетних завдань і цілей, які сфокусовані саме на організації та ефективному функціонуванні системи закладів охорони здоров'я у місті Запоріжжя. Подібні пріоритети, цілі й завдання були визначені у попередній Програмі на 2021 рік, що вказує на важливість і довготривалість проблем у сфері охорони здоров'я на рівні міста. Досягнення цілей у сфері охорони здоров'я пов'язане також з якістю довкілля, яке є одним з ключових факторів впливу на здоров'я людини.

Енергозбереження:

- реконструкція та будівництво мереж тепло-, водозабезпечення і водовідведення міста із застосуванням енергозберігаючих технологій; реалізація заходів з енергоефективності з використанням сучасних інноваційних технологій, раціональне використання енергоресурсів

у житлово-комунальному господарстві; посилення системи контролю за використанням енергоресурсів (2.1. Житлове господарство).

Серед видів діяльності, що негативно впливатимуть на стан довкілля, Програмою визначено завдання щодо розвитку транспортних можливостей міста, а саме «збільшення кількості обслуговуваних авіаліній» (розділ 2.3. Розвиток транспортної інфраструктури). Розширення мережі авіасполучень означає більш інтенсивне використання літаків, а отже й збільшенні викидів у атмосферу від пересувних джерел. На даний момент немає змоги запропонувати заходи щодо мінімізації такого формату забруднення атмосфери або ж запропонувати альтернативу для заміни такого виду транспорту іншим, не менш ефективним в контексті часових і фінансових затрат.

9. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).

Програма економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 р. є типовим планувальним документом, розроблення та виконання якого на щорічній основі передбачені Законом України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України». Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету» трансформує положення вказаного Закону у практичну площину. Затверджена Постановою «**Типова структура програми економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, області, району, міста на наступний рік**» визначає лише два пріоритети розвитку громад адміністративних одиниць – соціальний і економічний. Програма економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 р. розроблена на виконання вказаних законодавчих актів та з урахуванням вимог чинного законодавства, серед яких екологічні вимоги є обов'язковими і чітко прописаними. Ці вимоги спрямовані на усунення наднормативного негативного впливу на стан довкілля і здоров'я людей, збалансоване використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

СЕО Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік розроблялася з урахуванням 1) результатів аналізу характеристик і тенденцій зміни навколишнього середовища території міста Запоріжжя, 2) результатів аналізу демографічних показників та показників здоров'я населення м. Запоріжжя, тенденцій зміни цих показників та їх порівняння з показниками інших громад, 3) результатів аналізу цілей і завдань Програми в контексті їх впливу на довкілля і здоров'я.

Аналіз можливих альтернатив цієї Програми приводить до висновку, що визначення таких альтернатив є проблематичним. Програма розроблена на виконання вимог законодавства і ці вимоги є чітко окресленими. При припущенні нульового варіанту (відміна рішення про розроблення Програми на 2022 рік) громада міста втрачає орієнтири для розвитку, а продовження виконання поточних завдань для підтримки функціонування громади спричинить поглиблення наявних проблем, в тому числі й тих, що стосуються довкілля і здоров'я. Якщо ж говорити про альтернативи на рівні положень самої Програми, то вони сформульовані в достатньо загальній формі й в цілому не викликають заперечень. Очевидно, що такі альтернативи щодо заходів, спрямованих на досягнення визначених загальних цілей, будуть або можуть бути запропоновані на рівні формування плану заходів щодо реалізації Програми, а також при консультуванні з органами влади та при громадському обговоренні проекту Програми та Звіту про СЕО.

Іншою альтернативою могла б бути пропозиція розроблення окремо програми соціального і програми економічного розвитку громади з доповненням, при необхідності, іншими програмами спеціального спрямування. Але аналіз такої альтернативи приводить до

висновку, що при такому підході не будуть виконані вимоги Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України».

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля та здоров'я в результаті реалізації Програми в тому вигляді, в якому документ поданий для екологічного оцінювання, свідчить про його екологічну збалансованість, оскільки виконання завдань Програми у 2022 році в цілому матиме позитивний або ж нейтральний вплив на стан водних та земельних ресурсів, атмосферного повітря, флору, фауну, природні та урбанізовані ландшафти, рекреаційні зони, об'єкти природної та культурної спадщини, а отже й на здоров'я мешканців міста. Реалізація Програми також певною мірою посилить стійкість громади, систем життєзабезпечення та виробничої сфери міста до надзвичайних явищ техногенного та природного походження.

Наведені міркування можна розцінити, як аргументи про те, що Програма економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік наразі є безальтернативною.

10. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Рішення про затвердження Програми відкриє шлях до її впровадження. Відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Моніторинг базується на розгляді цільових показників для кожного сектору міського розвитку та аналізі досягнення запланованих результатів.

При здійсненні моніторингу основну увагу необхідно приділяти заходам, передбаченим у сфері охорони довкілля для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення.

Моніторинг базуватиметься на розгляді окремих показників (індикаторів), які демонструють наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення:

- обсяг фінансування на виконання природоохоронних заходів;
- обсяг видатків на підвищення рівня суспільної екологічної свідомості;
- обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами;
- обсяги стічних вод;
- кількість зелених насаджень;
- кількість виявлених та ліквідованих несанкціонованих сміттєзвалищ;
- обсяг утворених відходів;
- якість питної води;
- кількість випадків захворюваності населення на захворювання органів дихання та злоякісні новоутворення;
- показник народжуваності та смертності населення міста;
- укомплектованість лікарськими посадами медичних закладів.

АБО

Цільові показники Програми та індикатори для відстеження наслідків її виконання для довкілля та для здоров'я населення стосуються та відображають характеристики і зміни стану довкілля відповідно до визначених потенційних наслідків виконання Програми. Зокрема:

У сфері охорони атмосферного повітря

- обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, т/рік,
- обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря на одного мешканця.

У сфері збереження та сталого використання водних ресурсів
- кількість заходів для забезпечення сприятливого гідрологічного стану річок,
- обсяги скидів стічних вод у природні об'єкти, $м^3$,
- відсоток довжини модернізованих каналізаційних мереж.

У сфері поводження з відходами -
- обсяги утворених побутових та промислових відходів, т,
- обсяг утворених побутових відходів на 1 мешканця, т,
- відсоток перероблених, утилізованих та повторно використаних відходів.

У сфері збереження біорізноманіття та управління природоохоронними територіями та об'єктами
- площа об'єктів природно-заповідного фонду,
- площа територій екологічної мережі,
- площа зелених насаджень (зон) міста.

У сфері управління рекреаційними зонами -
- площа зелених насаджень (зон) міста, кв. м,
- площа зелених насаджень (зон) міста на одного жителя, кв.м.

У сфері екологічного управління та моніторингу -
- Розроблення Плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату м. Запоріжжя до 2030 року.

Джерелами даних для моніторингу за встановленими показниками слугуватимуть наявні інформаційні системи та системи моніторингу, зокрема, системи Державної служба статистики України та гідрометеорологічних спостережень.

Відстеження впровадження передбачених Програмою заходів і проєктів з потенційним впливом на довкілля на предмет виявлення наслідків виконання Програми для довкілля (безпосередніх, вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових).

При умові виявлення під час здійснення моніторингу очікуваних наслідків виконання Програми для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, Замовник вживатиме заходи, спрямовані на запобігання, зменшення та/або компенсацію негативних наслідків. Зміст, масштаб і тривалість таких заходів будуть визначатися природою виявлених негативних наслідків.

Результати моніторингу наслідків виконання Програми для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, будуть використовуватися:

- для оприлюднення та інформування громадськості на офіційному веб-сайті один раз на рік (термін виконання Програми) та через рік після закінчення цього терміну;
- для відстеження фактичних заходів, результатів та наслідків реалізації Програми та їх узгодження з запланованими;
- для коригування плану дій щодо реалізації Програми у разі його відхилення від запланованого;
- для коригування заходів у разі виявлення наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку;
- для отримання інформації і даних, які можуть бути використані для удосконалення майбутніх оцінок (зокрема, для здійснення СЕО Програми соціально-економічного розвитку на наступні роки);
- для відстеження дотримання екологічних вимог при здійсненні заходів Програми;
- для оцінювання результативності та ефективності Програми;
- для оперативного прийняття необхідних управлінських рішень.

Здійснення моніторингу наслідків виконання Програми для довкілля, у тому числі для здоров'я населення дозволить оперативно реагувати на негативні зміни, якщо такі виникнуть, та вчасно ухвалювати рішення щодо їх усунення та запобігання в майбутньому.

11. Ймовірні транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Ймовірні транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання Програми відсутні.

12. Резюме

Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громадина 2022 рік є типовим документом державного планування місцевого значення. Програма спрямована на реалізацію комплексної системи заходів, спрямованих на забезпечення умов для економічного та інвестиційного розвитку міста, збереження робочих місць та добробуту населення в умовах поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

На 2022 рік Програмою визначені наступні пріоритетні напрямки розвитку:

- створення умов для запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 у місті;
- створення умов для високої якості життя;
- створення умов для підприємництва та креативної економіки;
- створення умов для зручної, безпечної та креативної урбаністики;
- створення умов для покращання довкілля та ресурсозбереження.

Програма включає частковий аналіз результативності виконання попередньої Програми на 2021 (її реалізації ще триватиме до кінця року) та описує секторальні пріоритети, завдання цілі та очікувані результати.

Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на території виконана на підставі аналізу інформації, звітів та статистичних даних, отриманих від органів виконавчої влади (зокрема, від Державної служби статистики України та її регіонального підрозділу – Головного управління статистики у Запорізькій області, Міністерства охорони довкілля та природних ресурсів України та ін.), баз даних метеорологічних спостережень, а також з інших джерел з відкритим доступом.

Екологічна ситуація в м. Запоріжжі сформована під впливом факторів, що пов'язані з функціонуванням потужного індустріального комплексу. Визначені характеристики стану довкілля та тенденції їхніх вказують на поступове зменшення обсягів водокористування та водовідведення зворотних вод у природні водойми та зменшення емісії забруднюючих речовин від стаціонарних та пересувних джерел в атмосферне повітря. При цьому зростають обсяги утворення твердих побутових та промислових відходів та їх накопичення на полігонах.

Населення міста демонструє стійку тенденцію до скорочення. Незважаючи на те, що показники очікуваної тривалості життя мешканців міста зростають, смертність населення переважає середню по країні в цілому та від причин, пов'язаних з довільно-чутливими хворобами.

Визначені ключові довкільні проблеми міста не є неочікуваними й включають забруднення атмосферного повітря та водних ресурсів, головним чином внаслідок діяльності промисловості, комунального сектору та транспорту; генерування значних обсягів відходів виробництва і споживання та їх депонування у навколишньому середовищі замість переробки та повторного використання; ризик виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та іншого характеру. Серйозною довкільною проблемою, яка стає викликом, є наслідки зміни клімату - потепління, температурні аномалії та екстремальні погодні явища. Всі ці проблеми спричинюють деградацію екосистем і біорізноманіття.

Визначені ймовірні наслідки впровадження Програми на довкілля і здоров'я та їх оцінка вказують на те, що в цілому вплив Програми на різні сфери довкілля (водні та земельні ресурси, біорізноманіття і природоохоронні території, атмосферне повітря, поводження з відходами, техногенна та екологічна безпека) буде позитивним, а сам документ державного планування є довкільно збалансованим. З огляду на віддаленість міста від кордонів, впровадження Програми не матиме ймовірних транскордонних наслідків.

Фактичний контроль виконання Програми буде здійснюватися замовником за допомогою оцінювання результативності та ефективності Програми через відповідні індикатори для моніторингу наслідків для довкілля, в тому числі й для здоров'я людей. Результати моніторингу будуть використовувати для коригування заходів Програми та щорічного інформування громадськості про досягнуті результати, наслідки для довкілля та здоров'я, вжиті заходи щодо усунення негативних проявів і тенденцій.

В цілому Програма розроблена з урахуванням зобов'язань, визначених у Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища», Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», Стратегії розвитку міста Запоріжжя до 2028 року (затверджена рішенням міської ради від 20.12.2017 № 57). Програма враховує визначені ймовірні впливи на довкілля, передбачає мінімізацію та усунення негативних впливів та сприятиме сталому розвиткові громади міста Запоріжжя.

Відповідальні виконавці:

Директор ТОВ «Баукрафт» А.І.Марковець

Завідувач кафедри екології
Національного університету
«Києво-Могилянська академія»
кандидат біологічних наук, доцент В.І.Карамушка

ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
УПРАВЛІННЯ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

вул. Зелінського, 3, м.Запоріжжя, 69126, тел. (061) 233 45 55, факс: 233 18 11
e-mail: reception.ecology@zp.gov.ua Код ЄДРПОУ 37591569

23.11.2021 № 1543/04-11 На № б/н від б/д

Департамент економічного
розвитку міської ради

На лист департаменту економічного розвитку міської ради від 19.11.2021 №б/н про надання пропозицій відповідно до зауважень та пропозицій Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів до проєкту Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік та Звіту про стратегічну екологічну оцінку проєкту Програми в межах повноважень повідомляємо наступне.

Стосовно зміни редакції пункту Пріоритети у напрямку 4 «Створення умов для покращення довкілля та ресурсозбереження» проєкту Програми пропонуємо залишити існуючу редакцію, зважаючи на те, що відповідно до положень Стратегії розвитку міста Запоріжжя до 2028 року (розробленою за участю консультантів Проєкту ПРОМІС), затвердженої рішенням міської ради від 20.12.2017 №57, Запоріжжя є містом з великим промисловим комплексом із вже сформованою достатньо щільною забудовою, створення нових територій природно-заповідного фонду є неможливим та недоцільним.

Відповідно недоцільно вносити зміни в інші пункти і підпункти зазначеного напрямку.

Питання упорядкування орних земель, непридатних до розорювання угідь, деградації земель, відтворення лісів, створення нових та реконструкція існуючих полезахисних лісових смуг та інших захисних насаджень, створення та відновлення сіножатей та пасовищ, підтримання та збільшення вмісту органічного вуглецю (гумусу) у грантах сільськогосподарських угідь тощо не відносяться дс питань м.Запоріжжя.

Стосовно розділу 3 Звіту – інформація наявна на стор.12-13 Звіту.

Стосовно відомостей про територію Смарагдової мережі надаємо інформацію Національного заповідника «Хортиця»: «Акваторія р. Дніпро в межах міста Запоріжжя, включаючи о. Хортиця входить до об'єкту Смарагдової мережі Європи «Каховське водосховище» (Kakhovske Reservoir (Site Code: UA0000106) - https://emerald.eea.europa.eu/). На цій території під охороною перебувають 67 видів тварин, занесених до Резолюції №6 Бернської конвенції та 17 типів природних оселищ, занесених до Резолюції №4 Бернської конвенції, зокрема види, для яких ділянка русла р. Дніпро в межах м. Запоріжжя є

Запорізька міська рада
ДЕПАРТАМЕНТ
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
Вхід. № 2455/6-х
"23" 11 2021 р.

ключовою для збереження популяції (Чехоня (Pelecus cultratus), крячок річковий (Sterna hirundo)).

Зобов'язання Договірних Сторін Бернської конвенції і, зокрема, України (Згідно Закону України «Про приєднання України до Конвенції 1979 року про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі» від 29 жовтня 1996 року N 436/96-ВР), щодо охорони дикої флори, дикої фауни та природних середовищ існування (особливо щодо видів, яким загрожує зникнення, вразливих видів, у тому числі ендемічних та середовищ існування, яким загрожує зникнення), чітко встановлені у Бернській конвенції і є невід'ємною частиною міжнародного права. Закон України «Про державну програму адаптації українського законодавства до законодавства Європейського Союзу» (2004) передбачає гармонізацію законодавства України та ЄС, у тому числі і в сфері розбудови Смарагдової мережі.

Інші зауваження та пропозиції Міндовкілля до Звіту мають бути розглянуті виконавцем робіт.

Начальник управління Гліб ЗОЛОТАРЬОВ

Іванова Юлія 233 99 33

ВОДОКАНАЛ
запоріжжя

Виконавчий комітет Запорізької міської ради

КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВОДОКАНАЛ"

вул. Св. Миколая, 61, м. Запоріжжя, 69002
Тел. (061) 222-24-01, факс (061) 213-83-45
E-mail: info.vodokanal@zp.gov.ua
Р/р UA243348510000026005962490811 в АТ "ПУМБ"
код ЄДРПОУ 03327121

28.10.2021 № 8219/21/02.10.1

На №_____ від_____

Заступнику директора
департаменту економічного
розвитку Запорізької міської ради
Марині БАЙЛО

На лист від 19.10.2021 № 873
Щодо розміщення проєкту програми
та звіту СЕО

Шановна Марина Геннадіївна!

Розглянувши розміщений на вебсайті Запорізької міської ради «Звіт про стратегічну екологічну оцінку програми економічного і соціального розвитку запорізької міської територіальної громади на 2022 рік» (далі – Звіт) та ПРОЄКТ «Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік» (далі – Програма) надаємо свої пропозиції, а саме:

До Звіту:

На сторінці 11 необхідно видалити 5 абзац «Стічні води з об'єктів, розташованих на о. Хортиця, проходять очищення на полях фільтрації. Споруди працюють у режимі, що відповідає технічним вимогам, і не мають безпосереднього скиду в Дніпро, але з огляду на природоохоронний статус острова стоки мають відводитися на ЦОС-2.»

На сторінці 11 в 6 абзаці відкоригувати «Оцінку якості поверхневих вод здійснюють на основі аналізу гідрохімічних показників водних об'єктів. Гідрохімічні показники розділені на 4 групи: 1 група – завислі речовини, розчинений кисень, pH, БПК, БСК5; 2 група – компоненти сольового складу (наразі дослідження показників цієї групи не проводяться з огляду на зміни програми моніторингу); 3 група – біогенні елементи (сполуки азоту і фосфору); 4 група – нафтопродукти, важкі метали, СПАР, феноли. Якщо показники перших трьох груп визначають якісний стан води (*замість волі*), то показники останньої групи дозволяють оцінити техногенне навантаження та водні об'єкти.»

З повагою,

Генеральний директор Андрій ШАПОВАЛ

ЛЕПЕТЕНЬ Ольга, 271-15-14

Запорізька міська рада
ДЕПАРТАМЕНТ
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
Вхід. № 2322/60
"28" 10 2021 р.

КП "ЗМД "ДМ". Зам. № 2305 – 2000

12 Дер

Паперова копія електронного документа

МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ (МІНДОВКІЛЛЯ)

вул. Митрополита Василя Липківського, 35, м. Київ, 03035 тел.: (044) 206-31-00, (044) 206-31-15,
факс: (044) 206-31-07, E-mail: info@mepr.gov.ua; ідентифікаційний код 43672853

На № 08/03-35/03061 від 07.10.2021

Виконавчий комітет
Запорізької міської ради

пр. Соборний, 206, м. Запоріжжя, 69105

Про стратегічну екологічну оцінку

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України розглянуло проєкт Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік (далі – Програма), звіт про стратегічну екологічну оцінку (далі – Звіт) та надає наступні зауваження і пропозиції.

У Програмі слід передбачити належне врахування питань забезпечення реалізації завдань та заходів щодо охорони довкілля та сталого використання природних ресурсів, визначених відповідними планами, стратегіями, програмами та іншими документами загальнодержавного рівня, а також міжнародними угодами Стороною яких є Україна, у тому числі:

Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2030 року, затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII (далі – Стратегія ОНПС);

Національним планом дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р;

Планом заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 932-р;

Національним планом дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271-р (згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1065 термін виконання заходів НПД продовжено до 2025 року);

рішенням Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням, створеної згідно з постановою Кабінету Міністрів України

UB
Міндовкілля
№25/5-21/23802-21 від 09.11.2021
КЕП: Шахматенко Р. С. 09.11.2021 14:31
58E2D9E7F900307B0400000208F2F00F81C8600
Сертифікат дійсний з 15.07.2020 00:00 до 15.07.2022 00:00

Запорізька міська рада
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
Вхід. № 2431/6х
"19" 11 2021 р.

Запорізька міська рада
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
на вхід. № 08/03-35/03061
від 15.11.2021

від 18.01.2017 № 20, зокрема стосовно схвалення представлених НААН добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель (далі - НРДЗ) за напрямом «Підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах» (до 2020 року передбачалося досягнення стабільного рівня органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь не нижче за базову лінію станом на 2010 рік (3,14 % в середньому по Україні, у т.ч. у розрізі зон: Полісся - 2,24 %; Лісостеп - 3,19 %; Степ - 3,40 %), а до 2030 року – планується збільшення не менше ніж на 0,1 %), а також допоміжних заходів щодо досягнення НРДЗ за напрямами «Відновлення зрошення і поліпшення еколого-меліоративного стану зрошуваних земель» та «Відновлення та стале використання торфовищ»;

Стратегією зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р;

Планом заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-р;

Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 (далі – Держстратегія);

Національною економічною стратегією, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179;

Цілями Сталого Розвитку, затвердженими у 2015 році 70-ю сесією Генеральної асамблеї ООН (резолюція від 25.09.2015 70/1), серед іншого з урахуванням Указу Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» та розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 686-р «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку» (далі – моніторинг ЦСР);

Ріо - Конвенціями та іншими міжнародними угодами природоохоронного спрямування.

З огляду на вищенаведене, а також, беручи до уваги, що понад 17 % міських земель використовуються у сільському господарстві, розвиток екзогенних геологічних процесів, у тому числі виділення 9 ділянок з балками, де вони є особливо активними, наявність понад 4 тис. га площ під водними об’єктами, деградацію екосистем (див стор. 7, 29 та ін. Звіту), пропонуємо:

- у пункті 4.1 «Охорона навколишнього природного середовища» за пріоритетним напрямом 4 «Створення умов для покращення довкілля та ресурсозбереження»:

у підпункті «Пріоритети» пріоритет «охорона та відтворення біологічного та ландшафтного різноманіття» викласти у такій редакції: «збереження та розширення мережі природоохоронних територій та об'єктів, охорона і відтворення земель та екосистем, біологічного та ландшафтного різноманіття»;

у підпункті «Проблемні питання» додатково зазначити про проблеми пов'язані з деградацією земель та екосистем, розвитком небезпечних екзогенних геологічних процесів, втратами біо – та ландшафтного різноманіття;

у підпункті «Цілі та завдання» серед іншого, передбачити заходи щодо упорядкування орних земель шляхом виведення з їх складу схилів, земель водоохоронних зон, ерозійно небезпечних та інших непридатних для розорювання угідь, відтворення лісів, створення нових та реконструкції існуючих полезахисних лісових смуг та інших захисних насаджень, відновлення степових, лучних, водно-болотних та інших антропогенно змінених екосистем, створення і відновлення сіножатей та пасовищ, створення нових та збереження існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також територій Смарагдової мережі, формування екомережі, реалізації добровільних національних завдань за щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель;

у пункті «Очікувані результати» додатково передбачити:

збільшення площі відновлених земель та екосистем, площі рекультивованих земель та земель, на яких проводяться заходи з консервації;

збільшення площі територій національної екологічної мережі;

збільшення площа лісів та інших лісовкритих територій;

зменшення площі орних земель (ріллі)

збільшення площі сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей та пасовищ);

підтримання та збільшення вмісту органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь;

- урахувати питання забезпечення вищенаведених цілей та завдань у інших відповідних складових Проєкту.

Розділ 3 «Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами дослідження)» пропонується доопрацювати з метою наведення повних коректних відомостей стосовно природоохоронних територій та об'єктів, у визначенні згідно з підпунктом 26 пункту 2 Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації, далі – Порядок МД, (постанова Кабінету Міністрів України

від 01.09.2021 № 926), до яких належать - території та об'єкти природно-заповідного фонду, їх функціональні та охоронні зони, території, зарезервовані з метою наступного заповідання, території та об'єкти екомережі, території Смарагдової мережі, водно-болотні угіддя міжнародного значення, біосферні резервати програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера», об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО»

Наприклад, відсутні:

належна інформація щодо питань реалізації Регіональної схеми формування екологічної мережі Запорізької області, затвердженої рішенням Запорізької обласної ради від 31.10.2016 № 3, та місцевої схеми формування екомережі Запорізького району, затвердженої рішенням Запорізької районної ради від 20.06.2019 № 10;

відомості про територію Смарагдової мережі Kakhovske Reservoir UA0000106, яку створено на виконання вимог ратифікованої в Україні Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернської конвенції), а також Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, та ін.

У розділі 4 «Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами дослідження)» Звіту необхідно доповнити інформацією про ймовірний вплив на природоохоронні території та об'єкти (див. зауваження до розділу 3 Звіту).

Розділ 6 «Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування» Звіту пропонуємо доопрацювати, зокрема з метою наведення належної інформації щодо згаданих у цьому листі документів загальнодержавного рівня, міжнародних угод та процесів, а також передбачення відомостей не лише про перелік встановлених зобов'язань, але і шляхи їх врахування.

У розділі 7 «Опис наслідків для довкілля, у тому числі на здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових) 1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності 50 – 100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків» Звіту необхідно навести повну інформацію, яким чином впливатиме планована діяльність на природоохоронні території та об'єкти.

У розділі 8 Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми» Звіту необхідно описати, які заходи заплановано вжити для зменшення або запобігання впливу на природоохоронні території та об'єкти.

У розділі 9 «Обґрунтування вибору виправданих альтернатив» Звіту розглянуто лише одну альтернативу, а саме нульовий сценарій.

Відсутність опису альтернативних сценаріїв не дозволить виконати вимогу частини 6 статті 13 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (далі – Закон), відповідно до якої замовник у довідці про консультації обґрунтовує обрання саме цього документа державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження, серед інших виправданих альтернатив, представлених до розгляду.

Інформація розділу 10 «Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення» Звіту має бути приведений у відповідність до вимог пункту 5 Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1272.

Насамкінець нагадуємо, що замовник має забезпечити інформування про затвердження Програми відповідно до вимог статті 16 Закону.

Заступник Міністра **Роман ШАХМАТЕНКО**

Світлана Рожок
(044) 206-31-75

07.10.04

08/03-35/30E1

Міністерство захисту довкілля та
природних ресурсів України
вул.Митрополита Василя
Липківського, 35,
м.Київ, 03035

Про надання проєкту Програми
та Звіту про СЕО для отримання
зауважень та пропозицій

Відповідно до ст.13 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» для стримання зауважень та пропозицій надаємо проєкт Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік, Звіт про стратегічну екологічну оцінку, повідомлення про оприлюднення цих документів (додаються на паперових носіях та в електронному вигляді на адресу: info@merp.gov.ua).

Додаток: на____арк. у 1 прим.

Заступник міського голови
з питань діяльності
виконавчих органів ради Олександр КОНСТАНТИНОВ

Новак
0612224264

07.10.2021
08/03-35/03061

Міністерство охорони
здоров'я України
вул.Грушевського, 7,
м.Київ, 01601

Про надання проєкту Програми
та Звіту про СЕО для отримання
зауважень та пропозицій

Відповідно до ст.13 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» для отримання зауважень та пропозицій надаємо проєкт Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік, Звіт про стратегічну екологічну оцінку, повідомлення про оприлюднення цих документів (додаються на паперових носіях та в електронному вигляді на адресу: moz@moz.gov.ua).

Додаток: на____ арк. у 1 прим.

Заступник міського голови
з питань діяльності
виконавчих органів ради Олександр КОНСТАНТИНОВ

Новак
0612224264

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ

пр. Соборний, 164, м. Запоріжжя, 69107, тел. 224 60 81
E-mail: dzd@zoda.gov.ua Код ЄДРПОУ 43847544

02.11.2021 № 574/05 На № _____ від _____

Департамент економічного розвитку
Запорізької міської ради
пр. Соборний, 206, м. Запоріжжя, 69105

Про стратегічну екологічну оцінку

Департамент захисту довкілля обласної державної адміністрації (далі – Департамент) відповідно до вимог частин 2 та 6 статті 10 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (далі - Закон) розглянув звіт про стратегічну екологічну оцінку «Проєкту Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік» (далі - Звіт про СЕО), в межах компетенції, надає наступні зауваження та пропозиції:

в Звіті про СЕО розділ характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень) наведено не в повному обсязі;

в Звіті про СЕО розділ екологічні проблеми, у тому числі ризик впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень) наведено не в повному обсязі;

в Звіті про СЕО розділ заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення наведено не в повному обсязі;

у пункті 4.1. Звіту про СЕО з метою реалізації Указу Президента України від 7 червня 2021 року № 228 «Про деякі заходи щодо збереження та відтворення лісів» та Державної стратегії регіонального розвитку на 2021—2027 роки затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 р. № 695 необхідно передбачити заходи з озеленення території населених пунктів та прилеглих територій та збільшення площі існуючих та створення нових територій природно заповідного фонду.

Крім того необхідно передбачити заходи щодо створення місцевої схеми формування екологічної мережі, організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду.

Запорізька міська рада
ДЕПАРТАМЕНТ
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
Вхід. № 2361/6х
«05» 11 2021р.

Відповідно до частини 4 статті 10 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та (за наявності) проект документа державного планування оприлюднюються шляхом розміщення на офіційному веб-сайті замовника з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості. Замовник повідомляє громадськість про оприлюднення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та (за наявності) проекту документа державного планування у порядку, передбаченому частиною четвертою статті 12 цього Закону, а саме публікується у друкованих засобах масової інформації (не менш як у двох), визначених замовником. У Звіті про СЕО відсутнє підтвердження факту опублікування Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки.

Згідно з пунктом 5 статті 13 Закону усі зауваження і пропозиції, одержані замовником під час консультацій з органами виконавчої влади у процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки підлягають обов'язковому розгляду замовником. Замовник враховує одержані зауваження і пропозиції або вмотивовано їх відхиляє.

За результатами консультацій з органами виконавчої влади замовник готує довідку про консультації, в якій підсумовує отримані зауваження і пропозиції та зазначає, яким чином у документі державного планування та звіті про стратегічну екологічну оцінку враховані зауваження і пропозиції.

На підставі вищезазначеного, просимо направити до Департаменту копію довідки про консультації з органами виконавчої влади.

В.о. директора Сергій КАРПІЙ

Олена Котова 239 04 34
Андрій Компанієць 239 01 11
Ірина Мощенко 239 04 34

УКРАЇНА

ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

пр. Соборний 206, м. Запоріжжя, 69105, тел./факс: (061) 224-19-78
e-mail: reception.der@zp.gov.ua Код ЄДРПОУ 37573157

05.10.24 № 841 На № _____ від _____

Департамент захисту довкілля
Запорізької облдержадміністрації

Про надання проєкту Програми
та Звіту про СЕО для отримання
зауважень та пропозицій

Відповідно до ст.13 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» для отримання зауважень та пропозицій надаємо проєкт Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік, Звіт про стратегічну екологічну оцінку, повідомлення про оприлюднення цих документів (додаються на паперових носіях та в електронному вигляді на адресу: dzd@zoda.gov.ua).

Додаток: на _____арк. у 1 прим.

Директор департаменту
економічного розвитку міської ради Наталія НОВАК

Піскоха
2334264

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

пр. Соборний, 164, м. Запоріжжя, 69107, тел. (061) 224-63-83, факс 239-05-03
e-mail: doz@zoda.gov.ua; www.doz.zoda.gov.ua Код ЄДРПОУ 02012869

28.10.2021 № 6418/01-04 На № _____ від _____

Департамент економічного
розвитку Запорізької міської ради

пр. Соборний, 206
м. Запоріжжя, 69105

**Про надання зауважень
та пропозицій**

Розглянувши Ваше звернення від 05.10.2021 № 840 щодо зауважень та пропозицій до проєкту Програми економічного і соціального розвитку громади на 2022 рік та Звіту про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку громади на 2022 рік, Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації (далі - Департамент) повідомляє таке.

Ваше повідомлення про оприлюднення проєкту розміщено на офіційному вебсайті Департаменту.

Фахівці Департаменту не проходили відповідну акредитацію та не мають відповідних сертифікатів для проведення екологічної експертизи об'єктів.

Разом з тим, слід зазначити, що експертиза проєкту, зазначеного у зверненні, може бути виконана державними та недержавними установами екологічної експертизи, що мають відповідну акредитацію.

Директор Олексій КУЛИНИЧ

239 03 58

Запорізька міська рада
ДЕПАРТАМЕНТ
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
Вхід. № 2384/6-х
"10" 11 2021 р.

УКРАЇНА

ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

пр. Соборний 206, м. Запоріжжя, 69105, тел./факс: (061) 224-19-78
e-mail: reception.der@zp.gov.ua Код ЄДРПОУ 37573157

05.10.2021 № 9409 На № _____ від _____

Департамент охорони здоров'я
Запорізької облдержадміністрації

Про надання проєкту Програми
та Звіту про СЕО для отримання
зауважень та пропозицій

Відповідно до ст.13 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» для отримання зауважень та пропозицій надаємо проєкт Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік, Звіт про стратегічну екологічну оцінку, повідомлення про оприлюднення цих документів (додаються на паперових носіях та в електронному вигляді на адресу: doz@zoda.gov.ua).

Додаток: на арк. у 1 прим.

Директор департаменту
економічного розвитку міської ради Наталія НОВАК

Піскоха
2334264

УКРАЇНА

ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

пр. Соборний, 206, м. Запоріжжя, 69105, тел: (061) 224-69-03,факс: (061) 224-19-78
e-mail: reception.der@zp.gov.ua Код ЄДРПОУ 37573157

05.10.2021 № 839 На № _____ від _____

Управління внутрішньої
політики, преси та інформації
міської ради

Про розміщення на сайті ЗМР
повідомлення, проєкту Програми
та Звіту про СЕО

На виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (ст.12, п.4), з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості просимо розмістити на вебсайті міської ради в розділі «Влада», рубриці «Оголошення», вкладці «Економіка» наступну інформацію:
- повідомлення щодо оприлюднення проєкту «Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік» та Звіту про стратегічну екологічну оцінку «Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік;
- проєкт «Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік»;
- Звіт про стратегічну екологічну оцінку «Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік».

Додатки: в електронному вигляді.

Директор департаменту
економічного розвитку міської ради Наталія НОВАК

Піскоха 2334264

● ОСОБИСТІСТЬ

Чотири війни Віктора Ниценка

Нещодавно Віктору Ниценку урочисто вручили орден «За заслуги перед Запорізьким краєм» другого ступеня.

Віктор Іванович по суті пройшов чотири війни. Він має багато українських, радянських нагород, навіть одну афганську медаль. Та автор не буде перераховувати усіх орденів і медалей героя нашої розповіді (подивіться на фото!). А ще він має чимало Почесних гра-мот, у тому числі Президії Верховної Ради.

Наш земляк народився і виріс в українському селі Благовіщенці. Усі чоловіки у його роду служили у Збройних Силах, як і належало представникам сильної статі. А після слу-жби знову ставали хліборобами.

Дідусі Віктора Ниценка захищали рідну землю під час Другої світової війни. Іван Спа-насович Капленко (мамин тато) загинув на сронті у грізному 1941-му. Кирило Никифоро-вич Ниценко (батько тата) брав участь в сбороні Ленінграда. Фронтовий шофер багато разів перетинав по кризі Ладозьке озеро на вантажівці. Блокадне м сто забезпечували хар-чами по так званій «Дорозі життя».

Батько Іван Кирилович служив строкову три роки, рідний брат Іван теж виконував кон-ституційний обов'язок перед Вітчизною. А ще Ниценки і Міщенки – свати. Ім'я повного кавалера ордена Слави Григорія Антоновича Міщенка знає кожен у нашому районі. Його син Анатолій одружився на Ірині – сестр героя нашої розповіді.

Із дитинства Віктор мріяв стати військовим. Під час строкової служби був курсантом навчального підрозділу. Із часом став сержантом і заступником командира взводу. Після півтора року служби Віктора Ниценка направили до школи прапорщиків. Наш земляк служив в артдивізіоні поблизу Дрездена.

Уже в січні 1980 року благовіщенець потрапив на війну! Частину перекинули в Афгані-стан. Як відомо, спочатку (у грудні 1979) у цю країну гір і ущелин ввели радянські війсь-ка. Пізніше історики назвуть це вторгненням. Дивізії були укомплектовані військовими із запасу (по-народному – «партизанами»). Небоєздатні частини терміново замінили відбір-ними полками і дивізіонами із Німеччини, Польщі, Угорщини...

Гарнізон, де служив прапорщик В.І. Ниценко, дислокувався у Кундузі. Бійці частини супроводжували конвої із різними вантажами від кордону вглиб Афганістану. Автоколони доставляли пальне, боєприпаси військове спорядження, а також народногоспсдарські ва-нтажі (для цивільного населення).

Віктор Ниценко, як і більшість воїнів, були впевнені: вони допомагають афганському народу відстоювати завоювання Квітневої революції 1978 року. Для наших бійців і ко-мандирів моджахеди були ворогами (душманами).

Два роки (!) служив в Афганістані благовіщенець. На війні, як на війні – всього бувало: перестрілки, справжні бої. Вижив прапорщик усім смертям на зло!

Після Афгану Віктора Ниценка перевели у Київський військовий округ, потім у Групу радянських військ у Німеччині (Магдебург). Після чергової ротації прапорщик В.І. Нице-нко – знову в Україні. У Переяславі тоді був центр (полігон) ракетних військ й артилерії. Наш земляк командував взводом підривників. Прапорщик зі своїми солдатами підривав ракети і снаряди, які не вибухнули під час стрільби. На цьому полігоні відточували бойову майстерність курсанти артилерійських училищ, гармаші навчальних і лінійних дивізіонів Київського військового округу.

В армійських колах тоді діяв такий принцип: «афганців» у Чорнобиль не посилати! Але Віктор Іванович потрапив у ту зону. Він пішов добровольцем. У родині його друга-прапорщика, якого начальство намітило командирувати у зловісну зону, було двоє дітей, дружина була при надії (тобто чекала на третю дитину).

Саме тому Віктор Ниценко став чорнобильцем. У горах й ущелинах Афганістану наш земляк ризикував життям. Також небезпечною була служба на полігоні. Пам'ятаєте кри-лату фразу: сапер помиляється лише один раз у житті!

У Чорнобильські зоні на Київщині розпочалася третя війна Віктора Івановича Ниценка. Інженерно-саперний взвод під його командуванням знешкоджував різноманітну техніку, начинену радіацією (невидимою смертю!).

За свою армійську службу наш краянин змінив багато гарнізонів, побував у відряджен-нях у кількох країнах, у різних регіонах Союзу, який нині називається СНД.

Усі роки військової служби Віктора Івановича супроводжувала дружина Валентина Пе-трівна (щоправда, в Афган її не пустили). Вона – теж благовіщенська. У сім'ї воїна-чорнобильця й «афганця» – син Роман, невістка Тетяна. Уже підросли й онуки – Катерина і В'ячеслав.

Зі служби у Збройних Силах старший прапорщик Ниценко звільнився за станом здо-ров'я. Відрядження у Чорнобиль – даремно не минуло.

На сімейній раді вирішили переїхати у рідні краї, на Більмаччину. У Переяславі наш земляк не зміг знайти роботу. Та й до рідні хотілося поближче бути. Поклик батьківської землі – вічний! Родина здала двокімнатну квартиру у Переяславі і переїхала у райцентр, який нині має назву Більмак.

У нашому краї Віктор Іванович довго очолював раду міжрайонного товариства Украї-нського товариства мисливців та рибалок. На полюванні був усього кілька разів. У чорно-бильця й «афганця» рука не піднімається, щоб стріляти у дичину. А от рибалка він завзя-тий. Риболовля – це його хобі! А ще він автолюбитель і пасічник-аматор (голос предків).

Боротьба із браконьєрами – четверта війна Віктора Івановича. Позиція у голови ради міжрайорганізації чітка. За свою чесність і непідкупність не раз отримував погрози. Але В.І. Ниценко ніколи не поступався принципом: Закон – один для всіх!

Віктор Іванович Ниценко – ветеран військової служби, учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС першої категорії, ветеран праці. Він є першим заступником голови місце-вої чорнобильської організації, яку очолює Віктор Миколайович Марочко. Обидва друзі – невпокійливі за духом, це їх об'єднує.

У сімейному архіві героя нашої оповіді – не лише ордени, медалі і грамоти. Майор у відставці В.І. Ниценко зберігає екземпляри окружних, армійських і дивізійних газет, де розповідається про успіхи у бойовій підготовці підрозділу, яким він командував.

Наш земляк і досі робить фізичну зарядку – це армійська звичка. Обожнює водні про-цедури – у ставку, у лазні.

Віктора Івановича поважають за мужність, витримку, мудрість, толерантність, чес-ність, інші справжні людські якості. А ще за те, що він не цурається рідної мови. Скільки років в радянській армії – і не забув мову дідів-прадідів! Честь Вам, Вікторе Івановичу! Слава Україні!

Костянтин ПРИЧИНЕНКО.

Фото автора. Більмак
Пологівський район Запорізька область

● ТАК ЖИВЕМО

У Більмаку зустрілись шкільні друзі випуску- 1971

Мова про зібрання колишніх однокласників, випускників середньої школи нашо-го колишнього райцентру – смт Більмак(колись Куйбишево). Тоді у селищі була одна десятирічка і дві початкові школи.

Ця зустріч – ювілейна, десята! Випускники Куйбишевської СШ 1971 року прихо-дили до шкільного порогу кожні п'ять літ! Отакі наші земляки, яких на усе життя подружила школа.

Випускники-71 збиралися біля своєї альма-матер щороку, а цей раз – у Шевчен-ківському сквері нашого містечка (зелена зона поблизу приміщення селищної ра-ди).

Організатором зустрічі виступила, як завжди, Ольга Дмитрівна Павленко (Про-ценкс). Читачі газети добре знають цю жінку. Усе життя вона пропрацювала педа-гогом у райцентрі. А починала вожатою у Новоукраїнській середній школі. У цьому селі знайшла свою долю. Її коханий Анатолій Володимирович Павленко – корінний новоукраїнець. Із берегів Гайчура молода сім'я перебралася на береги Кам'янки, тобто у райцентр. О.Д. Павленко тривалий час завідувала початковою школою, працювала й у середній школі. Родина має сина, невістку, дорослих онуків.

Нині читачі газети знають Ольгу Дмитрівну як керівника первинної організації педагогів-пенсіонерів нашого селища. Вона організовує зустрічі ветеранів освітян-ської ниви. Про такі заходи інформує райгазета. Із редакцією Ольга Дмитрівна дружить із тих пір, як була вожатою Новоукраїнської школи. Саме тоді почала до-писувати у райгазету і залучати автора цих рядків до випуску шкільної стінгазети.

У Шевченківському сквері зібралося три десятки випускників-71. Сивочолі (деякі) уже хлопці і такі ж привабливі для них, як і півстоліття тому, дівчата. Уже бабусі і дідусі, але усі – юні душею. Гомоніли, згадували щасливі шкільні літа, ділилися наболілим...

Потім фотографувалися: усі гуртом, окремими класами, групами близьких друзів і т. д. У кожного ж сенсорні телефони із фотокамерами! За піввіку науково-технічний прогрес зробив значний крок уперед!

Після серії фотосесій випускники попрямували у затишне кафе «Абсолют». Така українська традиція: збиратися за святковим столом. Ведуча зустрічі Тетяна Григорівна Сиченко надала слово організатору Ользі Дмитрівні Павленко (Проценко).

Ольга Дмитрівна подякувала усім, хто прибув на цю ювілейну зустріч зі шкіль-ною юністю. Вона дала дзвінок на урок-зустріч і передала слово педагогу Любові Григорівні Шумейко.

У далекому 1965 році вона стала у райцентрівській школі керівником 5-А класу (до цього вчителювала у селі). Любов Григорівна Шумейко нагадала: 5-Б очолила Віра Яківна Авраменко, класними керів-никами 5-В класу була Катерина Михайлів-на Аверченко, а уже із шостого – Марія Михайлівна Сергєєва. Директором школи тоді працював Олександр Григорович Халецький. Починали усі вчитися у старій школі (де тепер музична і художня). У 1966-му відбулося новосілля у триповерхо-вому приміщенні (нині – спеціалізований заклад середньої загальної освіти «Інтелект»). Навчалися у дві зміни. О.Г. Халецький був однокласником і другом Героя Радянського Союзу Івана Платоновича Голуба. Завдяки турботам директора біля школи встановили бюст Героя ще у 60-х роках (Меморіал Слави було споруджено у 1972-му).

Л.Г. Шумейко теж взяла у руки шкільний дзвінок і сповістила: її урок-виступ за-кінчено. Із тим дзвоником фотографувалося чимало шкільних друзів. Ідея нале-жить директору школи мистецтв Тетяні Григорівні Сиченко. Адже це дзвінок із тієї старої, доброї школи... Ольга Дмитрівна вручила Любові Григорівні пам'ятний по-дарунок.

Слово мали Олена Іванівна Штурма (Кацюба), Володимир Іванович Федоренко, Юрій Іванович Амуров, Тетяна Григорівна Маслій (Метельська), Тетяна Олексіївна Іванова (Руда), Світлана Іванівна Локазюк (Кравченко) та інші.

У 1971 році випускалося 105 учнів. На зустріч прибуло три десятки. На жаль, приїхали не всі. 45 однокласників уже пішли за межу Вічності. Ольга Дмитрівна Павленко перелічила усіх їх поіменно. Учасники зустрічі вставанням та тривалим мовчанням вшанували їхню світлу пам'ять.

Автор цих рядків переконався, які надзвичайно дружні і талановиті колишні учні-випускники КСШ-71. Вони постійно спілкуються, пам'ятають своїх педагогів, уроки, усю шкільну пору – найкращий час життя кожної людини.

Я зрозумів: шкільні друзі винесли із цієї зустрічі лише світлі, приємні почуття. Усі дякували організатору – Ользі Дмитрівні Павленко (Проценко). На згадку про це Володимир Іванович Федоренко вручив їй сувенір – подушечку із іменем «Оля».

Дружнє спілкування тривало довго-довго, лилися потоки споминів, згадували яскраві миттєвості шкільної отрочої пори та юності. І навіть танці були...

Автор цих рядків щиро вдячний усім випускникам за те, що запросили на цю зу-стріч. Із кількома із них я підтримую робочі або дружні зв'язки. А Ольга Дмитрівна була моєю вожатою у моїй рідній Новоукраїнській школі.

Костянтин ПРИЧИНЕНКО,
фото автора.
Більмак
ПОЛОГІВСЬКИЙ РАЙОН

Рішення Запорізької міської ради від 29.09.2021 № 39

«Про затвердження містобудівної документації - детальний план території міста Запоріжжя в районі вул.Української,29/Прибережної автомагістралі»

Керуючись законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про основи містобудування», постановою Кабінету Міністрів України від 25.05.2011 №555 «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань щодо врахування громадських інтересів під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні», наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 16.11.2011 №290 «Про затвердження Порядку розроблення містобудівної документації», ДБН Б.1 1-14:2012 «Склад та зміст детального плану території», затвердженими наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12.03.2012 №107, розглянувши містобудівну документацію – детальний план території міста Запоріжжя в районі вул.Української,29/Прибережної автомагістралі, враховуючи результати громадських слухань з розгляду проекту містобудівної документації, що відбулися 19.11.2020, беручи до уваги рекомендації архітектурно - містобудівної ради при департаменті архітектури та містобудування Запорізької міської ради від 03.10.2019 та 11.02.2021, Запорізька міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити містобудівну документацію - детальний план території міста Запоріжжя в районі вул.Української,29/Прибережної автомагістралі.

2. Департаменту архітектури та містобудування Запорізької міської ради (Назаренко П.В.) забезпечити доступність матеріалів детального плану території міста Запоріжжя в районі вул.Української,29/Прибережної автомагістралі, відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 16.11.2011 №290 «Про затвердження Порядку розроблення містобудівної документації» та рішення виконавчого комітету Запорізької міської ради від 01.07.2019 №293 «Про затвердження Порядку розміщення наборів даних Запорізької міської ради, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, в мережі Інтернет».

3. Дане рішення набирає чинності з моменту його оприлюднення.

4. Контроль за виконанням даного рішення покласти на заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради Тарана Р.Э.

Міський голова В.В. Буряк

ПОВІДОМЛЕННЯ ЩОДО ОПРИЛЮДНЕННЯ

проєкту Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік та Звіту про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік

На виконання Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», з метою одержання та врахування пропозицій і зауважень громадськості департамент економічного розвитку Запорізької міської ради оприлюднює проєкт Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік (далі - Проєкт Програми) та Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік (далі-Звіт СЕО). Проєкт Програми та Звіт СЕО розміщено на офіційному сайті Запорізької міської ради https://zp.gov.ua в розділі «Влада», рубриці «Оголошення», вкладці «Економіка».

1. Повна назва документа державного планування, що пропонується, та стислий вигляд його змісту.

Проєкт Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік розробляється з метою створення умов для економічного зростання та підвищення якості життя населення шляхом впровадження стратегічних завдань та заходів.

На 2022 рік визначено наступні пріоритетні напрямки розвитку міста:

- створення умов для підприємництва та креативної економіки;
- створення умов для зручної, безпечної та креативної урбаністики;
- створення умов для високої якості життя;
- створення умов для покращання довкілля та ресурсозбереження.

2. Орган, що прийматиме рішення про затвердження документа державного планування

Запорізька міська рада.

3. Передбачувана процедура громадського обговорення в тому числі:

а) дата початку та строки здійснення процедури

Громадське обговорення проєкту Програми та Звіту про СЕО триває 30 календарних днів починаючи з дати офіційного оприлюднення проводиться в період з 08.10.2021. по 08.11.2021 включно.

б) способи участі громадськості (надання письмових зауважень і пропозицій, громадські слухання тощо)

Зауваження і пропозиції подаються до Департаменту економічного розвитку Запорізької міської ради (69105,м. Запоріжжя пр. Соборний, 206, каб.305, або на електронну адресу ekonomik2007@ukr.net).

Письмові пропозиції подаються: фізичними особами - із зазначенням ПІБ, місця проживання, із особистим підписом; юридичними особами - із зазначенням найменування та місця знаходження. Анонімні зауваження та пропозиції не розглядаються.

в) дату, час і місце проведення запланованих громадських слухань (у разі проведення)

З урахуванням карантинних заходів проведення громадських слухань не передбачено.

г) орган, від якого можна отримати інформацію та адреса, за якою можна ознайомитися з проєктом документа державного планування, звітом про стратегічну екологічну оцінку та екологічною інформацією, в тому числі пов'язаною зі здоров'ям населення, що стосується проєкту документа державного планування

З проєктом Програми на 2022 рік та Звітом СЕО можна ознайомитися в Департаменті економічного розвитку Запорізької міської ради, (69105, м.Запоріжжя, пр. Соборний, 206).

З екологічною інформацією, в тому числі пов'язаною зі здоров'ям населення можна ознайомитися в Управлінні з питань екологічної безпеки Запорізької міської ради (69037, м. Запоріжжя, вул. Зелінського, 3) та Департаменті охорони здоров'я Запорізької міської ради (69001 м. Запоріжжя, вул. Патріотична, 20а).

ґ) орган, до якого подаються зауваження і пропозиції, його поштова та електронна адреса, та строки подання зауважень і пропозицій

Департамент економічного розвитку Запорізької міської ради (69105, м. Запоріжжя, пр. Соборний, 206, каб.306, електронна адреса ekonomik2007@ukr.net), з 08.10.20201 по 08.11.2021 включно.

д) місцезнаходження наявної екологічної інформації, в тому числі пов'язаною зі здоров'ям населення, що стосується проєкту документа державного планування

Управління з питань екологічної безпеки Запорізької міської ради, Департамент охорони здоров'я Запорізької міської ради.

4. Транскордонні консультації в рамках зазначеної процедури стратегічної екологічної оцінки не проводяться.

Директор департаменту економічного розвитку Запорізької міської ради Н.В.Новак

ОГОЛОШЕННЯ. Розшукується громадянин Жданов А.М. з приводу заповіту Васильєвої Е.І., котра мешкала по вул. Б.Хмельницького, б. 25, кв. 14. Звертатися за адресою: Перша Запорізька державна нотаріальна контора по вул. Північне шосе, буд. 3-в, м. Запоріжжя. Тел. (063)203-56-16.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
голови обласної державної адміністрації

20 вересня 2021 року № 635

Зареєстровано в Південно-Східному міжрегіональному управлінні Міністерства юстиції (м. Дніпро) 27 вересня 2021 року за № 153/443

Про внесення змін до Положення про щорічну обласну педагогічну премію

Голова Олександр СТАРУХ

повний текст – на офіційному сайті облдержадміністрації: www.zoda.gov.ua

УВАГА, КОНКУРС!

Міський голова оголошує конкурс на заміщення вакантних посад:

- завідувача сектору по роботі з ветеранами АТО та ООС відділу внутрішньої політики управління внутрішньої політики, преси та інформації Запорізької міської ради.

У конкурсі можуть взяти участь особи, які мають вищу освіту не нижче ступеня магістра, спеціаліста, вільне володіння державною мовою, основними програмами роботи на комп'ютері, стаж роботи на службі в органах місцевого самоврядування, на посадах державної служби або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше 2 років.

- головного спеціаліста сектору по роботі з ветеранами АТО та ООС відділу внутрішньої політики управління внутрішньої політики, преси та інформації Запорізької міської ради.

У конкурсі можуть взяти участь особи, які мають вищу освіту не нижче ступеня бакалавра, вільне володіння державною мовою, основними програмами роботи на комп'ютері, без вимог до стажу роботи.

Необхідні документи:

- заява про участь у конкурсі;
- заповнена особова картка (форма П-2 ДС) з відповідними додатками;
- дві фотокартки розміром 4х6 см;
- копії документів про освіту, підвищення кваліфікації, присвоєння вченого звання, присудження наукового ступеня, засвідчені нотаріально чи в іншому встановленому законодавством порядку;
- копія документа, який посвідчує особу;
- копія військового квитка (для військовослужбовців чи військовозобов'язаних).

Особи, які бажають взяти участь у конкурсі, подають декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у порядку, визначеному Законом України "Про запобігання корупції".

Документи приймаються протягом 30 календарних днів від дня опублікування оголошення в газеті.

Звертатися за адресою: м. Запоріжжя, пр.Соборний, 206, управління внутрішньої політики, преси та інформації Запорізької міської ради, каб.№115/4.

Додаткова інформація щодо основних функціональних обов'язків, розміру та умов оплати праці надається за телефоном 224-23-49.

ПРИВАТНІ ОГОЛОШЕННЯ

КУПЛЮ

* Запчастини ЗАЗ б/в або нові. Тел. 214-35-02, (067)613-35-02

* ЗАЗ, ВАЗ, ГАЗ, Москвич, Таврію в будь-якому стані. Тел. 214-35-02, (067)613-35-02

* Куплю-вивезу холод., прал. маш., газ. кол., кондиц. Тел. (050)080-47-40

* Вивезу газ. кол., кондиціон., холод., прал. маш. Тел. (096)528-72-38

**** Неробочі хол-ки, пральні маш., СВЧ печі. Тел. (050)237-05-35**

* Холод. різн. стан. Тел. (068)246-29-42

* ТВ LCD, LED в різн. стані. Тел. (099)440-77-70

* Холод. в різн. стані. Тел. (096)116-17-50

* Посуд, шахи. Тел. (050)684-72-24

* Інструмент. Тел. (050)684-72-24

* Холодильники б/в в будь-якому стані, недорого. Тел. (099)952-34-86, (097)864-62-32

**** Пір'яна фабрика закуповує старі подушки, пух, перини. Тел. (098)170-28-68, (066)400-23-68**

**** Приїдемо та купимо старі подушки, перини. Дорого. Тел. (099)017-45-41, (068)974-21-02**

* СРСР ТВ, підсилювачі, програвачі, магнітоф., ел. муз. інструм., предмети старовини, осцилографи, частотоміри, р/станції, р/деталі, плати, лампи, олово. Тел. (066)570-00-74

ЗДАМ В ОРЕНДУ

** Приміщення по пр. Соборному в відм. стані, всі комунікації, від 30 м2. Тел. (067)613-60-06

* 2-кімн. кв. є пральна машина, холодильник, водонагрівач. Власник. Тел. (095)220-18-60

ПРОДАМ

* Холод., мороз., печі, пральн. маш., теле, бленд., пилососи, витяжки б/в Німеччина. Тел. (097)910-78-89

* Ходунок б/в, милиці (костыли) нові. Тел. (067)130-68-66

ПОСЛУГИ

* Супутникове Т2 ТВ, встановлення, рем., продаж тюнерів, прошивка. Тел. (067)774-77-54

**** Ант. супутн., уст., рем. Тел. 270-81-90**

* Рем. ТВ якісно. Тел. (093)750-00-20

* Рем. ТВ, LCD, плазма. Тел. (067)976-34-10, (095)604-90-35

* Ремонт холодильників. Хортицький район, Правий берег. Тел. (097)051-30-47, (050)295-22-82

* Ремонт холодильників. Тел. (068)456-84-69, (095)879-35-32

* Ремонт пральних машин, холодильників. Майстерня. Тел. (066)657-22-66, (098)236-28-70

* Ремонт пральних маш. та холодильн. недорого. Тел. (068)597-05-78

* Рем. пральн. маш. та холод. недор. Тел. (095)349-99-75

* Покрівля, фронтон, водостік, паркан, профлист. Тел. (050)822-36-58

* Циклювання. Тел. (067)421-33-30

* Осіння обрізка, спил дерев, кронування. Тел. (096)522-15-54

**** Електрик. Всі види послуг, аварійно-цілодобово. Тел. (099)626-49-86, (096)635-30-55**

РОБОТА

* В оптоскладський відділ потріб. персонал. Тел. (067)263-81-79

ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМИ

* Загублений студентський квиток, виданий ЗНТУ на ім'я Пархоменко Вікторія Валеріївна, вважати недійсним

* Втрачений диплом АР 25490844 та його додаток, виданий ЗНТУ на ім'я Норов Сергій Володимирович, вважати недійсним

* Втрачене свід-во про право власності на житло №22509, вид. адміністр. Шевченківського р-ну ЗМР 22.07.2008 р. на адресу: м. Запоріжжя, вул. Карпенко-Карого, буд. 23, кв. 19 на ім'я Фоменко В.М., Фоменко О.П., Фоменко С.В., Фоменко І.В., Пігалова А.Е., вважати недійсним

Повідомлення щодо оприлюднення проєкту Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік та Звіту про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік

На виконання Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», з метою одержання та врахування пропозицій і зауважень громадськості департамент економічного розвитку Запорізької міської ради оприлюднює **проєкт Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік** (далі - Проєкт Програми) **та Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік** (далі-Звіт СЕО)**.** Проєкт Програми та Звіт СЕО розміщено на офіційному сайті Запорізької міської ради https://zp.gov.ua в розділі «Влада», рубриці «Оголошення», закладці «Економіка».

1. Повна назва документа державного планування, що пропонується, та стислий вигляд його змісту.

Проєкт Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік розробляється з метою створення умов для економічного зростання та підвищення якості життя населення шляхом впровадження стратегічних завдань та заходів.

На 2022 рік визначено наступні пріоритетні напрямки розвитку міста:

- створення умов для підприємництва та креативної економіки;
- створення умов для зручної, безпечної та креативної урбаністики;
- створення умов для високої якості життя;
- створення умов для покращання довкілля та ресурсозбереження.

2. Орган, що прийматиме рішення про затвердження документа державного планування

Запорізька міська рада.

3. Передбачувана процедура громадського обговорення, в тому числі:

а) дата початку та строки здійснення процедури

Громадське обговорення проєкту Програми та Звіту про СЕО триває 30 календарних днів починаючи з дати офіційного оприлюднення проводиться в період з 08.10.2021. по 08.11.2021 включно.

б) способи участі громадськості (надання письмових зауважень і пропозицій, громадські слухання тощо)

Зауваження і пропозиції подаються до Департаменту економічного розвитку Запорізької міської ради (69105,м. Запоріжжя, пр. Соборний, 206, каб.305, або на електронну адресу ekonomik2007@ukr.net).

Письмові пропозиції подаються: фізичними особами - із зазначенням ПІБ, місця проживання, із особистим підписом; юридичними особами - із зазначенням найменування та місця знаходження. Анонімні зауваження та пропозиції не розглядаються.

в) дату, час і місце проведення запланованих громадських слухань (у разі проведення)

З урахуванням карантинних заходів проведення громадських слухань не передбачено.

г) орган, від якого можна отримати інформацію та адреса, за якою можна ознайомитися з проєктом документа державного планування, звітом про стратегічну екологічну оцінку та екологічною інформацією, в тому числі пов'язаною зі здоров'ям населення, що стосується проєкту документа державного планування

З проєктом Програми на 2022 рік та Звітом СЕО можна ознайомитися в Департаменті економічного розвитку Запорізької міської ради, (69105, м.Запоріжжя, пр. Соборний, 206).

З екологічною інформацією, в тому числі пов'язаною зі здоров'ям населення можна ознайомитися в Управлінні з питань екологічної безпеки Запорізької міської ради (69037, м. Запоріжжя, вул.Зелінського, 3) та Департаменті охорони здоров'я Запорізької міської ради (69001 м.Запоріжжя, вул.Патриотична, 20а).

ґ) орган, до якого подаються зауваження і пропозиції, його поштова та електронна адреса, та строки подання зауважень і пропозицій

Департамент економічного розвитку Запорізької міської ради (69105, м.Запоріжжя, пр.Соборний, 206, каб.306, електронна адреса ekonomik2007@ukr.net), з 08.10.20201 по 08.11.2021 включно.

д) місцезнаходження наявної екологічної інформації, в тому числі пов'язаною зі здоров'ям населення, що стосується проєкту документа державного планування

Управління з питань екологічної безпеки Запорізької міської ради,
Департамент охорони здоров'я Запорізької міської ради.

4. Транскордонні консультації в рамках зазначеної процедури стратегічної екологічної оцінки не проводяться.

Директор департаменту економічного
розвитку Запорізької міської ради Наталія НОВАК

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ

пр. Соборний, 164, м. Запоріжжя, 69107, тел. 224 60 81
E-mail: dzd@zoda.gov.ua Код ЄДРПОУ 43847544

13.08.2021 № 452/05 На № _____ від _____

Департамент економічного розвитку
Запорізької міської ради
пр. Соборний, 206, м. Запоріжжя,
69105

Про стратегічну екологічну оцінку

Департамент захисту довкілля Запорізької обласної державної адміністрації відповідно до вимог частин 2 та 6 статті 10 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (далі - Закон) розглянув заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки до проєкту «Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік», в межах компетенції, надає наступні пропозиції, які необхідно врахувати при складанні звіту про стратегічну екологічну оцінку.

Вимоги до структури та змісту звіту про стратегічну екологічну оцінку, визначені частиною 2 ст. 11 Закону є обов'язковими.

Відповідно до частини 3 ст. 11 Закону у складі містобудівної документації звітом прс стратегічну екологічну оцінку для проєктів містобудівної документації є розділ «Охорона навколишнього природного середовища», який має відповідати вимогам частини 2 цієї статті.

Також, з урахуванням вищенаведеного, у звіті про стратегічну екологічну пропонуємс оцінку передбачити наступне:

1. Охарактеризувати можливий вплив на об'єкти природно-заповідного фонду, об'єкти екомережі та об'єкти культурної спадщини, водозабори, водні об'єкти. У разі наявності нанести межі зазначених зон та об'єктів на топографічну основу. Описати вплив на об'єкти, що підлягають особливій охороні, з урахуванням відстаней та місця розташування до об'єктів природоохоронного призначення.
2. Описати виправдані альтернативи із обґрунтуванням причин вибору основного варіанту.
3. Оцінити сукупний вплив на природні ресурси та комплекси.
4. Передбачити заходи моніторингу наслідків виконання документа державного планування.

Запорізька міська рада
ДЕПАРТАМЕНТ
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
Вих. № 1999/05
"18" 08 2021 р.

Додатково **звертаємо Вашу увагу**, на те що відповідно до ст. 12 Закону замовник повідомляє громадськість про оприлюднення проєкту документа державного планування та звіту про СЕО.

Повідомлення про оприлюднення проєкту документа державного планування та звіту про СЕО публікується у друкованих засобах масової інформації та повинно містити інформацію, визначену частиною 5 ст. 12 Закону.

Відповідно до частини першої ст. 13 Закону, проєкт документа державного планування місцевого та регіонального рівнів, звіт про СЕО та повідомлення про оприлюднення цих документів замовник подає (на паперових носіях та в електронному вигляді) до Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України та Міністерства охорони здоров'я України.

Відповідно до частини другої ст. 13 Закону, проєкт документа державного планування місцевого та регіонального рівнів, звіт про СЕО та повідомлення про оприлюднення цих документів замовник також подає до Департаменту захисту довкілля облдержадміністрації та Департаменту охорони здоров'я облдержадміністрації.

В.о. директора Сергій КАРПІЙ

Олена Котова 239 04 34

УКРАЇНА

ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

пр. Соборний 206, м. Запоріжжя, 69105, тел: (061) 224-69-03,факс: (061) 224-19-78
e-mail: reception.der@zp.gov.ua Код ЄДРПОУ 37573157

06.08.2021 № 677 На № _____ від _____

Департамент захисту довкілля
Запорізької облдержадміністрації

Про надання зауважень та пропозицій
до заяви про визначення обсягу СЕО

На виконання вимог ст.6 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (далі-СЕО), просимо надати зауваження та пропозиції до заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік (додається).

Повідомлення та заяву про визначення обсягу СЕО опубліковано на офіційному сайті Запорізької міської ради за посиланням https://zp.gov.ua/uk/page/ekonomika та у двох засобах масової інформації, а саме: у газетах «Запорозька Січ» та «Запорізька правда».

Крім цього, для використання в роботі, надаємо копію розпорядження міського голови від 30.07.2021 №130р, яким затверджено структуру Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік.

Додаток: на ____ арк. у 1 прим.

Директор департаменту економічного
розвитку міської ради Н.В.Новак

Піскоха
2334264

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

пр. Соборний, 164, м. Запоріжжя, 69107, тел. (061) 224-63-83, факс 239-05-03
e-mail: doz@zoda.gov.ua; www.doz.zoda.gov.ua Код ЄДРПОУ 02012869

13.08.2021 № 5185/01-04 На № _____ від _____

Департамент економічного
розвитку Запорізької міської
ради

пр. Соборний, 206,
м. Запоріжжя, 69105

**Про надання зауважень
та пропозицій**

Розглянувши Ваше звернення від 06.08.2021 № 676 щодо зауважень та пропозицій до заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік, Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації (далі - Департамент) повідомляє таке.

Фахівці Департаменту не проходили відповідну акредитацію та не мають відповідних сертифікатів для проведення екологічної експертизи об'єктів.

Разом з тим, слід зазначити, що експертиза проєкту, зазначеного у зверненні, може бути виконана державними та недержавними установами екологічної експертизи, що мають відповідну акредитацію.

Директор Олексій КУЛИНИЧ

Тетяна Павлова 239-03-58

Запорізька міська рада
ДЕПАРТАМЕНТ
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
Вхід. № 1998/01-04
"16" 08 2021 р.

УКРАЇНА

ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

пр. Соборний 206, м. Запоріжжя, 69105, тел: (061) 224-69-03,факс: (061) 224-19-78
e-mail: reception.der@zp.gov.ua Код ЄДРПОУ 37573157

06.08.2021 № 676 На № _____ від _____

Департамент охорони здоров'я
Запорізької облдержадміністрації

Про надання зауважень та пропозицій
до заяви про визначення обсягу СЕО

На виконання вимог ст.6 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (далі-СЕО), просимо надати зауваження та пропозиції до заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік (додається).

Повідомлення та заяву про визначення обсягу СЕО опубліковано на офіційному сайті Запорізької міської ради за посиланням https://zp.gov.ua/uk/page/ekonomika та у двох засобах масової інформації, а саме: у газетах «Запорозька Січ» та «Запорізька правда».

Крім цього, для використання в роботі, надаємо копію розпорядження міського голови від 30.07.2021 №130р, яким затверджено структуру Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік.

Директор департаменту економічного
розвитку міської ради Н.В.Новак

Піскоха
2334264

НЕДІЛЯ, 15 СЕРПНЯ

1+1

05.35, 19.30 ТСН: "Телевизионная служба новостей"
07.00 "Жизнь знаменитых людей"
08.00 "Завтрак. Выходной"
09.00, 03.40 "Мир наизнанку"
13.00 Т/с "Папик" (12+)
18.30 "Светская жизнь. 2021. Лучшее"
20.15 Х/ф "Кинг Конг" (16+)
00.00 Х/ф "Хеллбой: Герой из ада" (16+)
02.15 Х/ф "Тихое место" (16+)

ICTV

04.50 Сокровище нации
05.00 Эврика!
05.10 Факты
05.35 Не дай себя обмануть
06.25, 02.00 Анти-зомби
07.20 Секретный фронт
08.20 Гражданская оборона
09.20 Х/ф "Однажды в Мексике: Отчаянный-2" 16+
11.15, 13.00 Х/ф "Турист" 16+
12.45 Факты. День
13.35 Х/ф "Беглец" 16+
16.05 Х/ф "Служители закона" 16+
18.45 Факты. Вечер
19.10 Х/ф "Шерлок Холмс" 16+
21.45 Х/ф "Шерлок Холмс. Игра теней" 16+
00.05 Х/ф "Человек тьмы" 16+
02.45 Я снял!

ИНТЕР

06.20 Х/ф "Придурки" 16+
08.00 "Удачный проект"
09.00 "Готовим вместе. Домашняя кухня"
10.00 "Другая жизнь"
13.05 "Вещдок. Опережая время. Кожан"
17.50 Х/ф "Схватка" 16+
20.00 "Подробности"
20.30 Х/ф "Семейное ограбление" 12+
22.25 "Бенефис Аллы Пугачевой"
00.25 "Вещдок"

СТБ

05.20 Т/с "Коли ми вдома"
05.45 "Хата на тата" 12+
12.20 "МастерШеф. CELEBRITY"
15.00 "СуперМама" 12+
19.00 "Следствие ведут экстрасенсы" 16+
20.00 "Один за всех" 16-
23.50 "Я соромлюсь свого тіла"

НОВЫЙ КАНАЛ

06.00 "Тайный агент" 12+
06.40, 08.00 "Kids time"
06.45 М/с "Том и Джерри"
07.00 М/ф "Том и Джерри встречают Шерлока Холмса"
08.05 М/ф "Ральф-разрушитель"
10.00 М/ф "Ральф-разрушитель 2"
12.10 Х/ф "Змеи на борту самолета" 16+
14.20 Х/ф "Глубокое синее море" 16+
16.40 Х/ф "Телохранитель киллера" 16+
18.55 Х/ф "Безумный патруль"
21.00 Х/ф "Безумный патруль 2"
23.05 "Improv Live Show" 12+
02.45 "Варьяты" 12+

ТК УКРАИНА

05.50, 19.00 Сегодня
06.50, 03.10 Реальная мистика
08.45 Т/с "Отчаянный домохозяин"
12.50 Т/с "Неотправленное письмо" 12+
17.00, 20.00 Т/с "Будь что будет"
22.00 Т/с "Соломоново решение" 12+
01.50 Телемагазин
02.20 Громкое дело
04.45 Агенты справедливости

ТВ-5 (ЗАПОРОЖЬЕ)

05.00, 11.10 "Наше ZP"
05.30 "Колокола Православия"
05.40, 22.45 "Хроника происшествий"
06.10 Пишем историю
06.30 "КиноNews- KIDS"
06.40 Ретрокинозал
08.10, 11.05, 12.30 "Погода"
08.15 "Хочу в отпуск"
09.15 10.45 Эксклюзив
09.20 "Винегрет-Влог"
10.10 "Иду на ""ы"
12.35 Т/с "Вера"
14.10 "Секреты замков Великобритании"
15.40 "Домострой"
16.10 "Террор в лесу" 16+
16.55 Х/ф "Прислуга на заказ"
18.25 "PRO Зміни"
19.00 "Новости. Спецвыпуск"
19.40 Х/ф "Хардбол" 12+
21.15 Х/ф "Просто преступник"
23.15 Х/ф "Она" 16+
01.25 Ночной канал
04.15 "Тридцать лет Независимости"

2

05.55, 09.15, 10.35, 15.40, 17.50, 19.50, 21.50 Погода
06.00, 13.00, 18.00 Коммунальная стража
06.30, 14.00, 20.00 Киноархив
08.00, 09.50 КиноNews Kids
08.15, 18.30 Культура - это модно
08.45, 13.30, 23.45 Дело
09.20 Завтра-Сегодня
09.35, 17.55 Глоссарий
10.00 "Здоров'Я"
10.45, 15.25 "Середовище Z"
11.00 Х/ф "Пеле. Рождение легенды"
12.45 Жизнь в цифре
15.45 Поговори обо мне
16.00 Наши любимцы
16.30, 21.30 Навстречу солнцу
17.20 Д/с "Хроника надежд и иллюзий. Зеркало истории"
17.30 Pro Кино
19.00 Д/с "Невероятно интересные истории"
21.25 Рынок труда
22.00 Х/ф "Часы отчаяния"
00.15 Ночной эфир

ALEX.UA

06.00 "Лучший день - сегодня!"
06.55, 08.10, 09.55, 17.25, 18.25, 18.55, 19.50, 22.00 "АЛЕКС-погода"
07.00, 14.00, 19.30 "АЛЕКС-информ. Дайджест"
07.20, 09.15, 17.40 "Муззум"
07.45, 12.30, 16.20 "Хит-парад"
08.00, 17.30, 22.05 "АЛЕКС-афиша"
08.15 "DE JURE". С точки зрения закона"
09.00 "Я люблю английский"
09.30 "Лирическая реплика в эфире"
09.35 "GooD Dog"
09.50, 14.20, 19.20 "Реплика в эфире"
10.00 "Линия стиля"
10.25 "PRO Авто"
11.00 "Любимое Запорожье"
11.30, 19.00 "КіноKIDS+". Итоги"
11.40 "Сфера интересов"
12.45, 18.35 Тележурнал "Караван"
12.55, 21.00 "КіноNEWS+". Итоги"
13.15 "Назад в будущее"
13.25 "Под покровом Богородицы"
13.45 "Країна Всезнайка"
14.25, 22.15 Т/с "История НАСА"
18.05 "Коммуналка"
19.10 "Саквояж"
20.00 "С мира по факту"
20.25 "Лаборатория дизайна"
20.35 "Аэронавтика"
21.20 "Антиномия"
00.00 "Ночной канал"

UA:ЗАПОРОЖЬЕ

00.00 Д/ф "Александр Довженко: Одесский рассвет"
00.30 "Артефакты"
01.00, 06.30, 16.25, 18.25 "В Украине"
01.30, 15.50 Цикл "Наши 30"
02.00, 21.25 Х/ф "Домой"
03.30 Д/ц "История крымских татар"
03.45, 23.00 "Рассекреченная история"
04.35, 21.00 "Крутой замес"
05.20, 13.30 "Визуальный код"
05.45 "Лайфхак по-украински"
06.00 "Гимн Украины"
06.05 "Вместе"
07.00 "Новости"
07.05 "Эко-люди"
07.15 "Утро на Общественном. Дайджест"
07.20 "Недалечко"
07.40 "Земля, приближенная к небу"
08.00 "Торжество Внебовзятия Пресвятой Девы Марии Святая месса"
09.10 "Мультфильмы"
11.00 "Энеида"
12.00 Х/ф "Предчувствие"
13.55 "Геолокация: Волынь"
14.25 Д/ц "Супер-чутье"
15.20 "Маршрутом перемен"
15.35, 19.45 "Создавай с Общественным. Расследование"
16.20 "Опасная зона"
16.55 Х/ф "Царь Соломон. Мудрейший среди мудрых"
19.00 "Культ. Личности"
19.15 "Лицо"
20.05 "Дебаты Чернигов"
23.55 "Дерись как девушка"

ТЕТ

06.00 ТЕТ Мультиутро
09.15 Х/ф "Элвин и бурундуки 3"
11.00 Х/ф "Элвин и бурундуки: Грандиозное бурундуключение"
12.45, 13.45, 14.45, 23.45 Однажды под Полтавой
13.15, 14.15, 15.15, 00.15 Танька и Володька
15.45 М/ф "Книга джунглей 2"
17.00 Х/ф "Дора и затерянный город"
19.00 Х/ф "Большой"
21.00 Х/ф "Форрест Гамп"
00.45 Страна У
02.00 Панянка-селянка
05.50 Полезные подсказки

НТН

05.45 Х/ф "Прорыв"
07.15 "Слово Предстоятеля"
07.25 "Случайный свидетель. Вокруг света"
09.50 Т/с "Смерть в раю" (16+)
14.15 Х/ф "Ограбление казино" (16+)
16.05 Х/ф "Считанные секунды" (16+)
17.50 "Легенды уголовного розыска"
19.00 Т/с "Ангелы войны" (16+)
23.00 Х/ф "Безмолвный яд" (16+)
00.40 Х/ф "Время возмездия" (16+)
03.00 "Речовий доказ"

2+2

06.00 "Бешеные гонки 2018"
07.00 "Джедаи 2020"
08.45, 00.50 "Затерянный мир"
12.45 Х/ф "Австралия"
16.00 Х/ф "Старски и Хатч"
18.00 Х/ф "Двойник"
20.10 Х/ф "Коммандо" (16+)
22.00 Х/ф "Узник" (16+)
23.50 Т/с "Рекс-2"
01.55, 04.20 "Месть природы"
04.15 "Лучшее"

ENTER-ФИЛЬМ

05.35 Х/ф "Ради семейного очага"
07.10, 09.00, 03.00 "Телемагазин"
07.40 "Мультфильм"
08.00 "Мировая кухня по-украински"
09.30 "Моя правда"
10.20 "Неизвестная версия"
11.10 Х/ф "Все не случайно" 16+
12.50 Х/ф "Женская интуиция"
15.05 Х/ф "Призрак замка Морисвиль"
16.45 Х/ф "Фантоцци"
18.50 Х/ф "Синьор Робинзон"
20.55 Х/с "Чисто английские убийства"
22.45 Х/ф "Мадам Бовари" 16+
01.20 Х/ф "Есфирь Прекрасная"
03.30 Киноляпы

ФУТБОЛ 1

06.00, 08.00, 12.20, 14.35, 01.15, 03.20, 05.30 Топ-матч
06.10 Флуминенсе/Серро Портеньо - Барселона. 1/4 финала. Кубок Либертадорес
08.10 Верес - Ворскла. Чемпионат Украины
10.00, 15.00, 17.45, 20.15, 23.00 Футбол NEWS
10.20, 15.50, 23.15 Yellow
10.30, 23.25 Оболонь - Прикарпатье. Чемпионат Украины. Первая Лига
12.45, 03.40 Аякс - НЕК. Чемпионат Нидерландов
15.20 "AUTO ГОЛ!"
16.00, 18.55 "УПЛ ONLINE"
16.55 LIVE. Колос - Рух. Чемпионат Украины
19.25 LIVE. Львов - Александрия. Чемпионат Украины
21.20 "Великий футбол"
01.30 Шахтёр - Металлист 1925. Чемпионат Украины
05.45 Программа передач

ФУТБОЛ 2

06.00 Хераклес - ПСВ. Чемпионат Нидерландов
07.50, 09.50, 11.50, 15.50, 17.50, 21.50, 23.50, 01.50, 03.50 Топ-матч
08.00 Олимпия - Фламенго. 1/4 финала. Кубок Либертадорес
10.00, 18.00 Десна - Днепр-1 Чемпионат Украины
12.00 Волынь - Ужгород. Чемпионат Украины. Первая Лига
13.50, 19.50 Yellow
14.00 Верес - Ворскла. Чемпионат Украины
16.00 Оболонь - Прикарпатье. Чемпионат Украины. Первая Лига
20.00 Аякс - НЕК. Чемпионат Нидерландов
22.00 Колос - Рух. Чемпионат Украины
00.00 Шахтёр - Генк. Лига Чемпионов УЕФА
02.00 Львов - Александрия. Чемпионат Украины
04.00 Албания - Англия. Отбор к ЧМ-2022
05.45 Программа передач

ЗАЯВА ПРО НАМІРИ

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «МОТОР СІЧ», зареєстроване за адресою: 69068, м. Запоріжжя, пр. Моторобудівників, 15, заявляє про наміри реконструкції виробничого корпусу (гараж на 450 автомашин) в осях 2-10, Д-Т інв.№ К686000 під дільницю збірки та ремонту гвинтокрилів по вул. Донецьке шосе, 2б в м. Запоріжжя. Характеристика діяльності – дільниця збірки та ремонту гвинтокрилів. Об'єкт не підлягає процедурі оцінки впливу на довкілля (ОВД). Наявності транскордонного впливу не має. Технічні і технологічні дані: проектна потужність дільниці - 30 гвинтокрилів на рік, термін експлуатації не встановлено. Соціально-економічна необхідність планованої діяльності - забезпечення збирання та ремонту гвинтокрилів, створення додаткових робочих місць. Потреба в ресурсах: земельних – додаткових ресурсів не потребується; сировинних - комплектуючі деталі, які необхідні для ремонту, за необхідністю, під час ремонту одного гвинтокрила витрачається: грунтовка АК-070 - 5 кг, емаль ЭП-140 - 8 кг, герметик ВИТЭФ-1НТ - 18 кг, масло АМГ-10 - 50 кг, нефтяний розчинник С2-80/120 - 60 кг; енергетичних - 624000 кВт*год/рік електроенергії від існуючих мереж, тепло від міських мереж та паливо не витрачається; водних – 0,62 м³/год від існуючих мереж, трудових – 46 осіб. Транспортне забезпечення – автотранспорт постачальників. Екологічні та інші обмеження: нормативна санітарно захисна зона – 50 м. Еколого - інженерна підготовка та захист території: не потребується. Згідно проектної документації вплив об'єкта на: клімат і мікроклімат, на водне середовище, грунт, рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти, навколишнє соціальне та техногенне середовище можна визначити як прийнятний. Вплив на повітряне середовище визначається в матеріалах ОВНС. Промислові відходи передбачається вивозити на спеціалізовані підприємства за договорами. Обсяг виконання ОВНС – у повному обсязі. Ознайомлення з проектними матеріалами можливе протягом 30 діб з моменту публікації Заяви про наміри з понеділка по п'ятницю з 9-00 до 16-00 за адресою: 69068, м. Запоріжжя, пр. Моторобудівників, 15, тел. 720-50-30. Подача пропозицій протягом 30 діб з моменту публікації Заяви про наміри можлива у відділ по роботі із зверненнями громадян Запорізької облдержадміністрації за адресою: м. Запоріжжя, пр. Соборний, 164.

Повідомлення щодо оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік

На виконання Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» з метою одержання та врахування пропозицій і зауважень громадськості департамент економічного розвитку Запорізької міської ради оприлюднює Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (СЕО) проєкту Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік. Проєкт вказаної Програми розробляється з метою створення умов для економічного зростання та підвищення якості життя населення шляхом впровадження стратегічних завдань та заходів. Рішення про затвердження вказаної програми прийматиме Запорізька міська рада

Заяву про визначення обсягу СЕО проєкту вказаної Програми розміщено на офіційному сайті Запорізької міської ради https://zp.gov.ua в розділі «Влада», рубриці «Оголошення», вкладці «Економіка».

Громадське обговорення Заяви та надання зауважень і пропозицій триватиме 15 календарних днів з дня оприлюднення (з 5 по 20 серпня2021р.).

ОФІЦІЙНО

Департамент комунальної власності та приватизації Запорізької міської ради на виконання рішення Запорізької міської ради від 26.08.2020 № 46 інформує про укладання договору купівлі-продажу об'єкта права комунальної власності м. Запоріжжя, приватизація якого здійснювалась шляхом викупу - нежитлового приміщення № 139 першого поверху (літ. А-9) площею 42,6 кв.м за адресою: м. Запоріжжя, пр. 40-річчя Перемоги, буд. 11 за ціною продажу 316994,40 грн. з урахуванням ПДВ з фізичною особою Середою Оленою Михайлівною.

ОГОЛОШЕННЯ

Продаються два будинки (житловий та нежитловий) разом з земельною ділянкою у 30 соток, на якій вони розташовані. Місце знаходження – поряд з трасою Запоріжжя – Маріуполь у селі Преображенка (колишній Оріхівський район). Добре транспортне сполучення із Запоріжжям.

Житловий будинок газифіковано, є гараж, літня кухня, погріб та деякі інші допоміжні приміщення. Вода привізна (є три басейни для води). На ділянці є плодові дерева та виноград.

Телефони: 066-202-32-27, 098-772-20-57.

ПРИВАТНІ ОГОЛОШЕННЯ

КУПЛЮ

* Запчастини ЗАЗ б/в або нові. Тел. 214-35-02, (067)613-35-02

* ЗАЗ, ВАЗ, ГАЗ, Москвич, Таврію в будь-якому стані. Тел. 214-35-02, (067)613-35-02

* Куплю ВАЗ, ГАЗ, ЗАЗ, Таврію, Славуту у будь-якому стані або на запчастини. Швидко, дорого. Тел. (099)772-00-50, (098)177-60-50

* Куплю коляску від будь-якого мотоцикла Урал, Дніпро, МТ, ІЖ та інші, або мотоцикл з коляскою цілком тільки в гарному стані. Тел. (068)777-80-80, (063)063-34-09

*** Акордеон, баян, бандуру, скрипку, рояль і будь-які інші музичні інструменти. Куплю дорого. Тел. (068)777-80-80, (063)063-34-09**

* Куплю-вивезу холод., прал. маш., газ. колон., кондиц. Тел. (050)080-47-40

* Вивезу прал. маш., холод., газ. колон., кондиц. Тел. (096)528-72-38

**** Неробочі холодильники, пральні маш. Тел. (050)237-05-35**

* Холод. в різн. стані. Тел. (068)246-29-42

* ТВ, LCD, LED люб. Тел. (099)440-77-70

**** Пір'яна фабрика закуповує старі подушки, пух, перини. Тел. (098)170-28-68, (066)400-23-68**

**** Приїдемо та купимо старі подушки, перини. Дорого. Тел. (099)017-45-41, (068)974-21-02**

* СРСР ТВ, магнітофони, підсилювачі, програвачі, ел. муз. інструм., пред. старовини, осцилографи, частотозмірювачі, р/станції, плати, лампи, олово та інше. Тел. (066)570-00-74

ЗНІМУ

* Кімн., кв-ру. Тел. (095)623-61-23

ПРОДАМ

* Холод., мороз., печі, пральн., теле б/в Німеччини. Тел. (097)910-78-89

ПОСЛУГИ

* Вікна за 3 дні. Тел. 067-967-09-40

* Балкони під ключ. Тел. 066—073-49-97, 067-967-09-40

* Рем. ТВ проф-но, гарант. Тел. (098)077-66-54, (073)431-31-53

* Ант. супутн. Т2, уст., рем. Тел. 270-81-90

* Рем. ТВ якість. Тел. (093)750-00-20

* Ремонт хол-в без вихідних. Всі райони. Недорого. Тел. 701-15-50, (098)038-70-68, (099)316-16-06

* Ремонт холодильників на дому. Всі райони. Тел. (066)797-88-11, (096)328-17-17, (099)710-71-23, (093)116-32-40

**** Електрик. Всі види послуг, аварійно-цілодобово. Тел. (099)626-49-86, (096)635-30-55**

**** Сантехнік, все. Тел. (067)708-34-84**

* Вантажоперевезення. Тел. (099)556-09-21

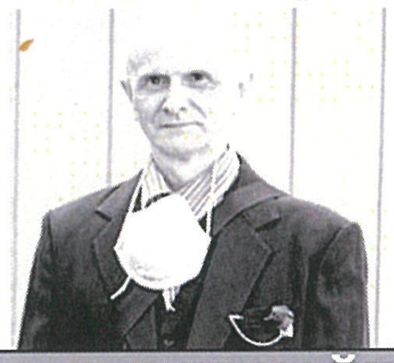
МІНЯЮ

* Гарну садибу в селі Матвіївка на квартиру в м.Запоріжжя.Є город, молодий, плодоносний сад, свердловина-полив, дім, огорожа. Тел. 097-724-91-39

ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМИ

* В зв'язку з втратою картки водія ВХР 843182, вид. ДП ДержавтотрансНДІ проект на ім'я Сірий Олександр, вважати недійсною

ДОПОМОЖІТЬ ЗНАЙТИ ЛЮДИНУ

ПОМОГИТЕ НАЙТИ

0687770112 MILENA.IN.UA

Может находиться в любом городе Украины!

Пшеничный Игорь, 50 лет

До редакції звернулась Кононенко Валентина Павлівна. Вона представниця Національної Асамблеї людей з інвалідністю у Запорізькій області та очолює Запорізький обласний конгрес людей з інвалідністю. Зник брат її знайомої.

Ще 30 травня нинішнього року близько 22.00 він пішов з дому на вул.. Історичній у Запоріжжі і до цього часу не повернувся.

На вигляд йому 50-55 років,середнього зросту, худорлявої статури, лисий.

Був одягнений у світлу рубашку і темні брюки.

Потребує медичної допомоги.

Може перебувати у будь-якому місці.

За наявності будь-якої інформації телефонуйте 068-777-0-112 або 102

У зв'язку з відкриттям спадщини після померлого **11 січня 2021 року Обухова Валентина Миколайовича**, 29 січня 1929 року народження, прошу спадкоємців протягом двох тижнів з дня опублікування цього оголошення звернутся до приватного нотаріуса Запорізького МНО Корнієнко Я.С., за адресою: м.Запоріжжя, вул. Сергієнка Василя, буд. 15, приміщення 69, тел. 067-591-97-56

До уваги членів Кредитної спілки «Мелітополь-кредит». 01 жовтня 2021 року відбудуться позачергові загальні збори КС «Мелітополь-кредит» за адресою Запорізька обл.., м. Мелітополь, пр-т Богдана Хмельницького, буд.82. Реєстрація учасників проводитиметься с 16-30 до 17-00. Початок зборів о 17-15.

Порядок денний

1. Про внесення змін до Статуту КС "Мелітополь-кредит".

2. Різне.

Для участі у Загальних зборах члени Кредитної спілки "Мелітополь-кредит" повинні підтвердити свої повноваження, у разі особистого представлення, – шляхом надання паспорту чи документу, що його замінює, у разі представлення за довіреністю, – шляхом надання паспорту чи документу, що його замінює, а також, відповідної довіреності.

Пропозиції та зауваження щодо питань порядку денного загальних зборів приймається Правлінням, у письмовій формі, до 15 вересня 2021 року за місцезнаходженням кредитної спілки «Мелітополь-кредит».

Спостережна рада КС «Мелітополь-кредит»

«УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ФОНД ПІДТРИМКИ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ (Укрдержфонд) ОГОЛОШУЄ КОНКУРС на отримання фінансової підтримки на поворотній основі за бюджетною програмою «Надання кредитів фермерським господарствам».

До участі в конкурсі допускаються всі фермерські господарства, крім тих, які мають заборгованість перед Укрдержфондом та його регіональними відділеннями, яких визнано банкрутами, щодо яких порушено справу про банкрутство та які перебувають у стадії ліквідації, а також у яких виявлено факти незаконного одержання та/або нецільового використання бюджетних коштів.

Переможці конкурсу отримують фінансову підтримку на поворотній основі у розмірі, що не перевищує **500 тис. гривень**, із забезпеченням зобов'язання щодо повернення бюджетних коштів на строк **до 5 років**.

Конкурс проводиться в **два етапи**:

1. Прийом заявок та документів для участі в конкурсі проводиться регіональними комісіями з визначення переліку фермерських господарств, що претендують на одержання фінансової підтримки Укрдержфонду за такою адресою:

м. Запоріжжя, вул. Св. Миколая, 37-В. тел. 097 222 49 59, директор відділення Степанова Любов Іванівна.

Заявки та документи для участі в конкурсі приймаються регіональними комісіями з **« 3 » серпня 2021 року по « 3 » вересня 2021 року.**

Повідомлення щодо оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік

На виконання Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» з метою одержання та врахування пропозицій і зауважень громадськості департамент економічного розвитку Запорізької міської ради оприлюднює Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (СЕО) проєкту Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік. Проєкт вказаної Програми розробляється з метою створення умов для економічного зростання та підвищення якості життя населення шляхом впровадження стратегічних завдань та заходів. Рішення про затвердження вказаної програми прийматиме Запорізька міська рада.

Заяву про визначення обсягу СЕО проєкту вказаної Програми розміщено на офіційному сайті Запорізької міської ради https://zp.gov.ua в розділі «Влада», рубриці «Оголошення», вкладці «Економіка».

Громадське обговорення Заяви та надання зауважень і пропозицій триватиме 15 календарних днів з дня оприлюднення (з 5 по 20 серпня 2021р.).

ИВЧЕНКО ПРОГРЕСС

Державне підприємство «Івченко-Прогрес» запрошує на роботу:

- інженера - електроніка,
- слюсаря з контрольно-вимірювальних приладів та автоматики,
- токаря-розточувальника,
- слюсаря з механоскладальних робіт,
- машиніста автокрану.

Вимоги до кандидатів: 5-6 розряд, досвід роботи за професією не менш ніж 3 роки.

Звертатись за адресом: м. Запоріжжя, вул. Іванова, 2 (зупинка громадського транспорту «вул. Іванова») або за телефоном: 287-26-61

Комісія з припинення Мелітопольської кредитної спілки кадрових військовослужбовців запасу **«Товариство «Взаємний кредит»** (код ЄДРПОУ 26073309) повідомляє, що 01 жовтня 2021 року о 12-00 за адресою: Запорізька область, м. Мелітополь, пр-т 50-річчя Перемоги, б. 25/4, прим. 16 відбудуться позачергові загальні збори членів кредитної спілки.

Початок реєстрації 01 жовтня 2021 року о 8-00.

Порядок денний:

1. Про затвердження передавального акту МКС КВЗ «Товариство «Взаємний кредит».

Довідки за тел. (0619) 42-22-29

Увага! Пряма лінія!

№ з/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Посада, статус	Дата та час проведення гарячої лінії
1	Некрасова Злата Андріївна	Заступник голови Запорізької обласної державної адміністрації	02.08.2021 з 13.00 до 14.00
2	Брутман Едуард Леонідович	Заступник голови Запорізької обласної державної адміністрації	03.08.2021 з 13.00 до 14.00
3	Шустов Володимир Володимирович	Перший заступник голови Запорізької обласної державної адміністрації	04.08.2021 з 13.00 до 14.00
4	Бойко Зінаїда Михайлівна	Керівник апарату Запорізької обласної державної адміністрації	10.08.2021 з 13.00 до 14.00
5	Любім Людмила Сергіївна	Перший заступник голови Запорізької обласної ради	11.08.2021 з 11.00 до 12.00

Звертатись у зазначений час за телефоном

0-800-503-508 ***(дзвінки безкоштовні).***

ПРИВАТНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПРОДАМ

✓ Холод, мороз, печі, пральні, ТВ, вело, б/у. Т.: 097-910-78-89

✓ Будинок в селі Жовтневе (Вербове) Вільнянського р-ну з постр. літня кухня, капітальний гараж, газ, вода дніпровська, 15 соток. Т. 067-298-09-47

КУПЛЮ

✓ Вивезу кондиціонери, холод, прал.маш, газ.колон. Т.: 050-080-47-40

✓ ТВ іноземне у будь-якому стані. Т.: 093-75-000-20

✓ Приїдимо і купимо старі перини та подушки. Т.: 063-539-25-63, 068-862-31-43, 050-147-86-79

✓ Пір'єва фабрика купує старі перини, подушки, пух, пір'я. Т.: 096-639-89-63, 099-116-50-93

✓ ТВ іноземне у будь-якому стані. Т.: 096-420-40-20

✓ Непрацюючий холод., прал. маш., СВЧ. Т.: 050-237-05-35

✓ Вивезу холод., кондиц., газ.колон., прал. маш,. Т.:096-528-72-38

ПОСЛУГИ

✓ Ремонт холодильників. Т.:098- 236-98-70

✓ Заміна ущільнювачів, резини на холод. Т.: 050-715-36-57

✓ Ремонт холод., пральн. маш. Т.: 066-710-24-50, 096-224-22-12

✓ Доставка шлак, пісок, щебень, земля, дрова. Вивозю мусор. Недорого. Т.: 067-614-25-04

✓ Вантажні перевезення. Т.: 097-910-78-89

✓ Терміновий ремонт ТВ. Т.: 2201884, 095-040-5102, 097-373-0846

✓ Вивезу холод. Т. 096-528-72-38

✓ Антени супутникові, Т-2, рем. уст. Т.: 270-81-90

✓ Антени супутникові (укр. канали, розкодування). Т.: 050-421-06-22

✓ Супутникове ТВ. Т.: 096-727-12-82

✓ Ремонт квартир під ключ. Т.: 093-372-53-75, 096-892-56-79

✓ Сантехнік Олександр. Т.: 099-769-67-87, 067-897-61-62

✓ Заміна ущільнювачів, резини на холод. Т.: 050-715-36-57

✓ Ремонт м'якої меблі, перетяжка. Т.: 098-996-13-15

✓ Ремонт холод., пральн. маш. Т.: 066-710-24-50, 096-224-22-12

✓ Пам'ятники: граніт, мозаїка. Т.: 067-74-974-56, 050-74-974-56

✓ Ремонт швейних машин, чесні ціни. Спиця С.Е. Т.: 068-085-46-40

✓ Супутникові антени. Установка. Ремонт. Т.: 097-276-72-57

✓ Пам'ятники, оградки, плитка. Т.: 097-561-37-82, 066-863-32-58, 063-146-59-51

● МІСЯЧНИЙ КАЛЕНДАР ІЗ 5 ПО 12 СЕРПНЯ

5.08. 25-та (до 1.47), 26-та місячна доба. Спадаючий Місяць у Близнюках (день квітки), із 0.18 — у Раку (день листа). Дні сприятливі для садіння огірків у теплиці та однорічних і багаторічних квітів, продовжуйте збирати урожай картоплі й фруктів.

6.08. 26-та (до 2.37), 27-ма місячна доба. Спадаючий Місяць у Раку. День листа. Скористайтеся порадами на 5 серпня.

7.08. 27-ма (до 3.38), 28-ма місячна доба. Спадаючий Місяць у Раку (день листа), із 10.32 — у Леві (день плода). Не слід нічого сіяти, садити й пересаджувати рослини.

8.08. 28-ма (до 4.48), 29-та, перша місячна доба. Молодий Місяць о 16.50 у Леві. День плода. Скористайтеся порадами на 7 серпня.

9.08. Перша (до 6.03), друга місячна доба. Зростаючий Місяць у Леві (день плода), із 17.56 — у Діві (день кореня). Скористайтеся порадами на 7 серпня.

10.08. Друга (до 7.20), третя місячна доба. Зростаючий Місяць у Діві. День кореня - можна пасинкувати томати, перець, сіяти кріп, фенхель, огірки сухим насінням, пікірувати й пересаджувати рослини та підживлювати грунт.

11.08. Третя (до 8.39), четверта місячна доба. Зростаючий Місяць у Діві (день кореня), із 23.08 — у Терезах (день квітки). Скористайтеся порадами на 10 серпня.

12.08. Четверта (до 9.57), п'ята місячна доба. Зростаючий Місяць у Терезах. День квітки - сприятливий для висаджування розсади, сівби цвітної капусти для дорощування в теплиці, а також збирання урожаю картоплі.

● ГОРОСКОП НА ТИЖДЕНЬ

Овен. Для Овнів тиждень буде цілком сприятливий. На його початку очікуються незначні проблеми в особистому житті й професійній сфері, але вже до середи все владнається. Можливе незадоволення налагодженими діловими зв'язками. До пропозицій, що надходитимуть, потрібно ставитися з обережністю. Майте на увазі, що для вас сприятлива індивідуальна робота. Це ідеальний тиждень для пошуку нового місця роботи, якщо є така потреба. Також зараз можна просити про підвищення зарплати.

Телець. Наступний тиждень для Тельців складеться добре в любовних стосунках – перервані раніше вони можуть спалахнути із новою силою. Самотні Тельці матимуть шанс цікавого знайомства. Також це хороший час для ділових стосунків і контактів. Комплекси краще відкинути, щоб продемонструвати тим, хто вас оточує, свої таланти. З'явиться спокуса купити щось абсолютно вам не потрібне. Подолайте це бажання!

Близнята. Цього тижня буде чимало приводів для хвилювань. Головне не дійте зопалу і не зробите помилок. Краще, якщо поруч із вами будуть однодумці. Зірки прогнозують вам удачу в справах, успіх у починаннях і благополучне вирішення питань, що накопичилися. Тому ловіть момент і намагайтеся швидше завершити раніше розпочаті справи, не відкладаючи на потім. Подбайте про своє здоров'я, не нехтуйте лікуванням, якщо таке вам потрібне. В особистому житті проявіть більше чуттєвості й ніжності.

Рак. Ракам варто прислухатися до інтуїції. Ви сповнені творчих ідей та оптимізму. Із середи на роботі справи почнуть складатися успішно - усі важливі ви завершите до вихідних. В особистих стосунках не варто приховувати свої почуття або чекати підходящого приводу. Просто проявіть пильність і чуйність до партнера. Сімейні Раки можуть зазнавати труднощі в стосунках. Цей період треба просто пережити.

Лев. Левів очікує напружений тиждень. Через нестабільність ваших думок і непослідовність дій вже у вівторок можуть виникнути проблеми й суттєві розбіжності з колегами - важливо не панікувати, а знайти причину негараздів. Постарайтеся проявити тактовність - вона вам знадобиться. В особистому житті ймовірне знайомство з цікавою людиною. Можна експериментувати із зовнішністю - запишіться в салон краси. Порадуйте себе змінами, на які не могли зважитися раніше!

Діва. Вас чекає спокійний і радісний тиждень, насичений приємними подіями. Хороші новини принесуть діти, що дасть вам привід ними пишатися. Старше покоління зажадає уваги. У борг зараз краще не давати навіть близьким людям - є ризик зіпсувати стосунки. Із коханою людиною все складатиметься гармонійно й міцно. Приділіть увагу своїй зовнішності - можливо, пора змінити імідж?

Терези. Наступний тиждень для Терезів сприятливий у професійних і ділових аспектах. Однак на особистому фронті вам загрожують серйозні бої, особливо ближче до вихідних. Приборкайте свої ревнощі й егоїзм. Проявіть дипломатичність і такт до партнера, інакше ризикуєте втратити довіру й любов. Зірки радять відпочинок у колі родини. Роботу поки краще відсунути на другий план. Непрості стосунки можуть скластись із друзями – незабаром нерозуміння вирішиться.

Скорпіон. Цього тижня зірки радять уникати спілкування з неприємними людьми. Зараз важливо накопичувати енергію, а не витрачати її через дрібниці. Будь-які авантюри нині - не для вас. Тримайтеся подалі від усього нового. Краще зробіть генеральне прибирання будинку, викинувши непотрібні речі. Вдалий час для великих придбань - нерухомості, техніки тощо. Ваші особисті стосунки складатимуться успішно, ви будете впевнені в собі й привабливі для протилежної статі.

Стрілець. Цього тижня у Стрільців складатимуться миролюбні стосунки й контакти з тими, хто їх оточуватиме. Тому вже з понеділка максимально використовуйте час для спілкування, налагодження партнерства та співробітництва. Ви будете не готові до такого навантаження, що вам підкинула доля. Щоб пережити його без проблем, приймайте рішення спокійно. У вихідні обов'язково відпочиньте! Краще, якщо відпочинок буде пасивним, а не активним. Проведіть час наодинці з коханою людиною.

Козеріг. Козероги через надмірну імпульсивність й емоційність ризикують нахапатися проблем. Тому зірки радять усамітнитися, відпочити, присвятити час собі та своєму іміджу. Відпустка для вас буде доречною. Не бійтеся витратити багато грошей на себе. Купіть подарунки собі, зробіть сюрпризи близьким. Але не варто робити великих покупок - ви залишитеся незадоволені результатом. Зателефонуйте людині, з якою перестали спілкуватися - вона чекає від вас сигналу.

Водолій. Для Водоліїв тиждень складеться сприятливо в сфері професіоналізму, бізнесу, кар'єрного зростання і фінансових надходжень. Ви впораєтесь із усіма побутовими питаннями, на роботі вразите своїми знаннями. Якщо ви старанні й цілеспрямовані, це не залишиться непоміченим з боку керівництва й колективу. Але зірки радять приборкати егоїзм у стосунках із партнером. Із колегами може виникнути нерозуміння - не з вашої вини, а на тлі заздрості до вас.

Риби. Цей тиждень сприятливий для підписання документів і прийняття серйозних рішень. Початок нових ділових стосунків і проектів буде успішним. У середу не варто брати й давати в борг, ви ризикуєте не повернути гроші. Займіться вивченням нового та саморозвитком. Тиждень сприятливий для спілкування: заводьте нові знайомства й підтримуйте старі. Будьте поблажливі до чужих слабостей. Особисте життя буде стабільне. Ближче до вихідних вас можуть засмутити далекі родичі.

УКРАЇНА

ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

пр. Соборний, 206, м. Запоріжжя, 69105, тел: (061) 224-19-78
e-mail: reception.der@zp.gov.ua Код ЄДРПОУ 37573157

03.08.24 № 656 На № _____ від _____

Управління внутрішньої
політики, преси та інформації
міської ради

Про розміщення на сайті ЗМР
повідомлення та заяви СЕО

На виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (ст.10, п.4), з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості просимо розмістити на вебсайті міської ради в розділі «Влада», рубриці «Оголошення», вкладці «Економіка» наступну інформацію:

- Повідомлення щодо оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки змін до Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022рік.
- Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки змін до Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік.

Додатки: в електронному вигляді.

Директор департаменту
економічного розвитку міської ради Н.В.Новак

Піскоха
2334264

Повідомлення щодо оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік

На виконання Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», з метою одержання та врахування пропозицій і зауважень громадськості департамент економічного розвитку Запорізької міської ради оприлюднює Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік.

Повна назва документа державного планування, що пропонується, та стислий виклад його змісту

Проєкт Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік розробляється з метою створення умов для економічного зростання та підвищення якості життя населення шляхом впровадження стратегічних завдань та заходів.

На 2022 рік визначено наступні пріоритетні напрямки розвитку міста:

- створення умов для підприємництва та креативної економіки;
- створення умов для зручної, безпечної та креативної урбаністики;
- створення умов для високої якості життя;
- створення умов для покращання довкілля та ресурсозбереження.

Орган, що прийматиме рішення про затвердження документа державного планування

Запорізька міська рада

Передбачувана процедура громадського обговорення, у тому числі:

а) заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік розміщено на офіційному сайті Запорізької міської ради https://zp.gov.ua в розділі «Влада», рубриці «Оголошення», вкладці «Економіка»;

б) дата початку та строки здійснення процедури

громадське обговорення триває 15 календарних днів починаючи з дати офіційного оприлюднення.

в) способи участі громадськості

зауваження і пропозиції до Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік подаються в письмовому та електронному вигляді;

в) орган, від якого можна отримати інформацію та адреса, за якою можна ознайомитися з Заявою про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту документа державного планування

департамент економічного розвитку Запорізької міської ради, пр. Соборний, 206, м.Запоріжжя, 69105, контактний телефон 239-33-92.

Строки подання зауважень та пропозицій: у продовж 15 календарних днів з дня офіційного оприлюднення

Зауваження та пропозиції, отримані після встановленого терміну не розглядаються.

ЗАЯВА
про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік

1. Замовник та виконавець стратегічної екологічної оцінки

Замовник: Департамент економічного розвитку Запорізької міської ради, пр. Соборний, 206, м. Запоріжжя, 69105, ekonomik2007@ukr.net, (061)239-33-92.

Виконавець: Товариство з обмеженою відповідальністю «Баукрафт», вул. 2-й провулок Степової, 10, м. Лубни, 37500, Полтавська обл. 0951485484 baukraft_lubny@ukr.net.

2. Характеристика документа державного планування

Вид документа державного планування

Програма економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік (далі - Програма) є документом державного планування місцевого рівня та, відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», підлягає проведенню стратегічної екологічної оцінки (далі - СЕО).

Основні цілі документа державного планування

Головною метою Програми є створення умов для економічного зростання та підвищення якості життя населення шляхом впровадження стратегічних завдань та заходів.

На 2022 рік визначено наступні пріоритетні напрямки розвитку міста:

- створення умов для підприємництва та креативної економіки;
- створення умов для зручної, безпечної та креативної урбаністики;
- створення умов для високої якості життя;
- створення умов для покращання довкілля та ресурсозбереження.

Програма розроблена на короткостроковий період та є плановим документом реалізації Стратегії розвитку м. Запоріжжя до 2028 року.

Зв'язок з іншими документами державного планування

Програму розроблено з урахуванням завдань та положень інших документів державного планування, а саме:

- Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року, затвердженої рішенням Запорізької обласної ради від 12.12.2019 №134;
- Плану заходів на 2021-2024 роки з реалізації Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року, затвердженого рішенням Запорізької обласної ради від 12.12.2019 № 34;
- Стратегії розвитку м. Запоріжжя до 2028 року, затвердженої рішенням Запорізької міської ради від 20.12.2017 № 57.
- Основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки.

Заходи цільових галузевих програм, затверджені міської радою, увійшли як складові по кожному напрямку Програми.

3. Якою мірою документ державного планування визначає умови для реалізації видів діяльності або об'єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (у тому числі щодо визначення місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів)

Програма економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік охоплює усі види господарської діяльності: промисловий та транспортний комплекси, енергозбереження та енергоефективність, житлово-комунальне господарство та комунальну інфраструктуру, освіту, охорону здоров'я, фізичну культуру та спорт; культуру та туризм, охорону навколишнього природного середовища.

Головними екологічними проблемами, які мають відношення до Програми є: захист атмосферного повітря; необхідність відновлення та модернізація головних споруд та мереж інженерної інфраструктури (централізоване водопостачання та водовідведення), поводження з відходами виробництва і споживання, збереження природних біологічних ресурсів та забезпечення необхідною площею зелених насаджень загального користування.

Стратегічна екологічна оцінка Програми дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних пріоритетів у цілі соціально-економічного розвитку громади.

За кожним пріоритетним напрямком Програми розробляється низка заходів і проєктів, серед яких можуть бути проєкти, які відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Для таких проєктів має бути здійснена процедура оцінки впливу на довкілля.

4. Ймовірні наслідки

а) Для довкілля, у тому числі для здоров'я населення. У процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки мають бути оцінені ймовірні наслідки реалізації Програми, зокрема, для таких складових:
- атмосферне повітря;
- водні ресурси;
- відходи;
- земельні ресурси;
- ландшафт, біорізноманіття та рекреаційні зони;
- наслідки для здоров'я населення.

б) Для територій з природоохоронним статусом. Під час здійснення СЕО ймовірні наслідки від об'єктів інфраструктури, що пропонуються відповідно до Програми, на території з природоохоронним статусом - відсутні.

громадянами, підприємствами, установами та організаціями здійснюється з додержанням обов'язкових екологічних вимог:
- раціонального і економного використання природних ресурсів на основі широкого застосування новітніх технологій;
- здійснення заходів щодо запобігання псуванню, забрудненню, виснаженню природних ресурсів, негативному впливу на стан навколишнього природного середовища;
- здійснення заходів щодо відтворення відновлюваних природних ресурсів;
- застосування біологічних, хімічних та інших методів поліпшення якості природних ресурсів, які забезпечують охорону навколишнього природного середовища і безпеку здоров'я населення;
- здійснення господарської та іншої діяльності без порушення екологічних прав інших осіб;
- здійснення заходів щодо збереження і невиснажливого використання біологічного різноманіття під час провадження діяльності, пов'язаної з поводженням з генетично модифікованими організмами.

Також, будуть враховані заходи щодо раціонального використання природних ресурсів, збереження особливо цінних та унікальних природних комплексів і забезпечення екологічної безпеки, передбачені іншими законодавчими актами у сфері охорони довкілля.

Заходи, спрямовані на запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків для здоров'я населення, визначатимуться відповідно до вимог Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

8. Пропозиції щодо структури та змісту звіту про стратегічну екологічну оцінку

Звіт про стратегічну екологічну оцінку буде складено до затвердження документів державного планування відповідно до статті 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Передбачається така структура та зміст звіту про стратегічну екологічну оцінку:

1) зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування;

2) характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

3) характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

4) екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

в) Транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення - відсутні.

5. Виправдані альтернативи, які необхідно розглянути, у тому числі якщо проєкт Програми не буде затверджено

Зважаючи на комплексність рішень проєкту Програми, що обумовлюється необхідністю виконання стратегічних цілей Програми, призначених для різних видів промислово-виробничої, соціальної, рекреаційної, комунікаційної діяльності, здійснюється розгляд виправданих альтернатив планованих рішень.

При впровадженні заходів Програми, у порівнянні із існуючим станом, очікується позитивний вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення.

Найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованої Програми.

Разом з тим, в процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки буде розглянуто наступну альтернативу:

«Нульовий сценарій» - тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження зазначеного документа державного планування.

6. Дослідження, які необхідно провести, методи і критерії, що використовуватимуться під час стратегічної екологічної оцінки

Для проведення СЕО будуть використані доповіді про стан довкілля; статистична інформація; дані моніторингу стану довкілля; експертні оцінки; інша доступна інформація. Під час проведення СЕО буде здійснено збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників; проведення аналізу слабких та сильних сторін проєкту Програми з точки зору екологічної ситуації.

При відсутності достовірних відомостей про об'єкт аналізу буде використаний метод експертних оцінок, суть якого полягає у визначені характеристик об'єктів і процесів на основі думок кваліфікованих спеціалістів-експертів.

Разом з тим, будуть використані такі методи участі громадськості, як інформування, консультування, коментування, тощо.

7. Заходи, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Під час здійснення СЕО передбачається розглянути заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків для довкілля, визначені законодавством.

Так, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» визначає загальні вимоги в галузі охорони навколишнього середовища. Законом встановлено, що використання природних ресурсів

5) зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування;

6) опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

7) заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування;

8) обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки);

9) заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;

10) опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності);

11) резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію.

9. Орган, до якого подаються зауваження і пропозиції, та строки їх подання

Зауваження та пропозиції до Заяви про визначення обсягу СЕО Програми економічного і соціального розвитку Запорізької міської територіальної громади на 2022 рік подаються до Департаменту економічного розвитку Запорізькс міської ради, пр. Соборний, 206, м. Запоріжжя, 69105, електронна адреса: ekonomik2007@ukr.net.

Відповідальна особа: Піскоха Оксана Олегівна - начальник відділу стратегічного планування та моніторингу управління стратегічного та економічного розвитку департаменту економічного розвитку Запорізької міської ради, контактні телефони 233-42-64, 239-33-92.

Строк подання зауважень і пропозицій 15 календарних днів з дня офіційного опублікування. Пропозиції та зауваження, подані після встановленого терміну, розглядатися не будуть.

Директор департаменту економічного
розвитку Запорізької міської ради Н.В.Новак